

Sách trong thời đại số

Nữ lao động di cư - họ mong muốn điều gì?

● Nhà trọ là nơi những người lao động di cư thuê để tạm trú khi lên thành phố. (Ảnh từ triển lãm)

Di cư là hiện tượng xảy ra ở mọi quốc gia, là xu thế tất yếu và là động lực tích cực cho phát triển kinh tế - xã hội, đáp ứng nhu cầu lao động trong quá trình tái cơ cấu kinh tế. Vậy với những nữ lao động di cư đang sinh sống và lập nghiệp ở đô thị họ đã và đang đối mặt với những rào cản và khó khăn gì đặc biệt trong việc tiếp cận và sử dụng không gian công cộng? Họ đã điều chỉnh và thích ứng như thế nào để hòa nhập với cuộc sống và cộng đồng nơi đây? Họ mong muốn điều gì?

Để trả lời những câu hỏi này, Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam thực hiện nghiên cứu với nhóm nữ lao động di cư tại địa bàn Hà Nội. Rất nhiều cuộc phỏng vấn, ghi hình, chụp ảnh với 20 nữ lao động di cư từ 16-34 tuổi đa dạng ngành nghề từ phục vụ bàn, cắt tóc gội đầu, bán hàng thuê, đầu bếp, thu mua đồng nát hay người bán hàng rong... Họ đến từ nhiều miền quê khác nhau như Sơn La, Cao Bằng, Phú Thọ, Hưng Yên, Hải Phòng, Nam Định, Thanh Hóa, Nghệ An, Hà Tĩnh... nhưng đều chọn Hà Nội là điểm dừng chân trên hành trình tìm kiếm, thực hiện ước mơ và hy vọng về một tương lai tốt đẹp hơn.

Họ ra đi vì thế

Theo kết quả Tổng điều tra năm 2019, phụ nữ vẫn chiếm số đông hơn trong những người di cư (55,5%). Con số đáng chú ý thứ hai là dù tỷ trọng nam giới trong lực lượng lao động ở nước ta cao hơn so với nữ giới (52,7% so với 47,3%) nhưng tỷ trọng nữ giới trong lực lượng lao động di cư lại cao hơn (53,4% so 46,6%). Và khoảng 2/3 mà chính xác là 61,8% người di cư thuộc nhóm tuổi trẻ từ 20-39 tuổi. Riêng ở Hà Nội, có 32 phường, xã mà cứ 10 người thì có ít nhất 3 người là người nhập cư. Rõ ràng phụ nữ di cư là lực lượng lao động rất quan trọng, góp phần vào sự phát triển kinh tế của các thành phố và các khu công nghiệp.

Ly hương để mưu sinh là điều không ai muốn, nhất là với người phụ nữ trong gia đình. Vì thế có thể thấy, với tỷ suất phụ nữ chiếm 55% trong lực lượng lao động di cư thì cũng là từng ấy câu chuyện, lý do để ra đi kiếm sống.

Nguyễn Hồng Mến là cô gái 18 tuổi quê Nghệ An, em ra Hà Nội với lý do: “Cuộc sống gia đình em vất vả lắm, bố mẹ cũng chỉ nuôi hàu và đi biển, nên em và hai anh trai đều nghỉ học sớm đi làm phụ giúp gia đình”. Giống Yến, cô gái 24 tuổi Nguyễn Huyền Trang người Bắc Giang cũng chia sẻ: “Mẹ em buôn bán tự do, còn bố em làm công nhân. Em có hai em đang học cấp I và cấp II. Em đi làm cũng là để phụ giúp bố mẹ nuôi các em”.

Ra Hà Nội và gắn bó với mảnh đất này suốt cả tuổi trẻ để mưu sinh, đó là câu chuyện của chị Đỗ Thị Tươi, 33 tuổi, quê Thanh Hóa: “Vì nghèo quá, khổ quá nên bác em đã đưa cả nhà em ra Hà Nội làm nghề đánh giày kiếm sống. Ngày ra đây em mới 17 tuổi thôi, giờ em đã có gia đình rồi”.

Cũng có rất nhiều người phụ nữ để lại con thơ ở chốn quê nhà để theo chồng ly hương mưu sinh. Vợ làm thuê bán quần áo, chồng làm đầu bếp quán ăn. Đầu tắt mặt tối, mỗi tháng hai vợ chồng tổng thu nhập được gần 10 triệu tiền lương, chi tiêu tằn tiện để trang trải cuộc

● Nguyễn Hồng Mến 18 tuổi quê Nghệ An ra Hà Nội mưu sinh để giúp đỡ gia đình. (Ảnh từ triển lãm)

“Nữ thanh niên di cư ít có cơ hội sử dụng không gian công cộng hơn nam giới. Do đặc thù nghề nghiệp, một số làm giúp việc gia đình, họ không có thời gian rảnh rỗi. Một số khác khi rảnh rỗi, họ thường mặc cảm với vẻ bề ngoài của mình, dễ tổn thương bởi những lời bình phẩm. Họ luôn khao khát những không gian công cộng an toàn, thân thiện và bình đẳng” - PGS. Danielle Labbé, Trường Quy hoạch đô thị và kiến trúc cảnh quan, Đại học Montreal, Canada.

sống tối thiểu chốn thị thành và gửi tiền về quê nuôi con...

Nỗi vất vả ở chốn thị thành

Kể sao xiết những nỗi vất vả mà những người phụ nữ di cư phải đối mặt ở nơi họ mưu sinh. Đó có thể là nỗi nhớ nhà, nhớ con, đó có thể là những bữa cơm, những giấc ngủ tạm bợ...

Chị Nguyễn Thị Thom, 33 tuổi, quê Nam Định tâm sự với mặc cảm: “Làm nghề thu mua đồng nát em phải đi suốt ngày nên về nhà trọ là muốn nghỉ ngơi. Những nơi như công viên, vườn hoa hay những trung tâm thương mại rất đẹp và sang trọng nên nếu tới đó em thấy lạc lõng vì cách ăn mặc quê mùa của mình”.

“Thời gian đầu ra Hà Nội em đã thử làm nhiều việc nhưng không thành công vì công việc nào cũng đòi hỏi phải có kiến thức, tay nghề. Để có tiền, em xin đi bán quần áo thuê. Ban ngày cửa hàng lúc nào cũng đông khách nên em đỡ nhớ con chứ tối về đến nhà trọ thì nhớ đến quay quắt. Chỉ mong sao kiếm

được nhiều tiền để có cuộc sống ổn định, đón con ra ở cùng và lo cho con có cuộc sống tốt hơn” - là tâm sự của bà mẹ trẻ Nguyễn Thu Hương, 22 tuổi ra đi từ vùng quê Ứng Hòa, Hà Nội.

Nhà trọ là nơi những người lao động di cư thuê để tạm trú khi lên thành phố. Mục đích lớn nhất của họ là gửi tiền về gia đình, nên họ chỉ thuê những dãy nhà chất lượng thấp để tiết kiệm chi phí. Vì nhà trọ chỉ là nơi để ngủ sau một ngày lao động vất vả, nên số tiền cho một tháng thuê trọ dao động từ 1-1,5 triệu đồng. Có người lại chọn thuê trọ theo ngày khoảng 15 - 20 nghìn/đêm.

Nơi ngủ nghỉ đã vậy, đến bữa ăn của nữ lao động di cư cũng đôi khi rất tạm bợ, qua ngày. “Hàng ngày em phải dậy từ 4 giờ sáng, đến lò tự làm bánh, sau đó nhận bánh đi bán rong, được khoảng 5 triệu/tháng. Trên đường đi làm tiện đâu ăn đấy, có buổi trưa em ăn mấy cái bánh rán cũng xong, có khi không ăn gì. Đến 8-9 giờ tối mới về đến nhà nên chúng em không nấu nướng gì cả. Tiền hai vợ chồng kiếm được trả tiền 1,3 triệu tháng, một phần gửi về cho ông bà nuôi cháu, còn lại thì tiết kiệm” - chị Trịnh Thị Dung, 29 tuổi, quê Thanh Hóa chia sẻ...

Hy vọng về một tương lai tốt đẹp hơn

Theo báo cáo tại Hội thảo khoa học “Nhóm phụ nữ di cư” do Hội LHPN Việt Nam tổ chức năm 2022 cho thấy phụ nữ di cư bên cạnh nhu cầu kinh tế, tăng thu nhập; dạy nghề tạo việc làm cũng mong muốn được cải thiện môi trường sống ở nơi di cư, trong đó có các không gian công cộng. Vậy với những người phụ nữ lựa chọn các thành phố lớn là điểm đến trong hành trình cuộc đời, họ đã và đang thích nghi, hòa nhập như thế nào với cuộc sống nơi đây? Họ có cơ hội tiếp cận và trải nghiệm một cách an toàn, bình đẳng tại những khu vực “thuộc về chúng” này hay không?

Và đây là những câu trả lời: “Nhiều khi chúng em cũng muốn lên phố đi bộ để đi vui chơi giải trí sau giờ làm nhưng vì xa, phương tiện đi lại không có, xe buýt thì phụ thuộc vào giờ giấc nên chỉ có thể dạo quanh nhà vào buổi tối. Giao thông công cộng phát triển hơn nữa thì những người không có phương tiện cá nhân như chúng em dễ dàng đi đến những nơi mình thích” - Nguyễn Hồng Mến, 18 tuổi, Nghệ An; “Ở những công viên gần nhà, con em chỉ chơi được khoảng 10 phút là chán vì ở đó không có nhiều trò chơi, chỉ có mấy cái bập bênh,

xích đu. Giá như ở đó có nhiều trò chơi hơn” - Phạm Thị Hồng Nhung, 32 tuổi, Bắc Giang...

Hơn ai hết những người phụ nữ di cư luôn mơ ước về một không gian an toàn, thân thiện, văn minh để họ có thể yên tâm. “Có lần em đi dạo gần khu nhà trọ nhưng bị một số nam thanh niên huýt sáo, trêu ghẹo, rù vào chơi. Lúc đó chỉ có một mình nên em đã từ chối. Mấy người đó thấy vậy đã đuổi theo, em sợ quá nên bỏ chạy. Lần đó em đi chơi ở gần nhà nên còn chạy về kịp chứ nên đi chơi xa thì em cảm thấy rất sợ” - cô gái Hà Tĩnh - Trương Thị Ngọc Ánh, 18 tuổi chia sẻ.

Theo quan điểm của Trịnh Thị Dung, 29 tuổi, quê Thanh Hóa thì “quê hay phố cũng đều là người Việt Nam cả. Em mong mọi người có sự đồng cảm, chia sẻ và ủng hộ xử văn minh với những người bán hàng rong như chúng em”. Cùng suy nghĩ, Nguyễn Thu Hương, 22 tuổi, Ứng Hòa, Hà Nội bày tỏ: “Em mong muốn những nơi như công viên, vườn hoa... được đảm bảo an ninh, không nói tục, chửi bậy. Đặc biệt có nhiều khu vui chơi cho thiếu nhi để các con đến thỏa sức chơi, trò chuyện, giao lưu với bạn bè”...

Có thể nói, qua những câu chuyện cuộc sống của những phụ nữ di cư từ triển lãm “Nơi tôi đến” được Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam kỳ công thực hiện là một cái nhìn toàn diện về hành trình di cư của những người phụ nữ đang cố gắng bám trụ trên đất Thủ đô và để từ đó tìm ra những giải pháp nhằm nâng cao chất lượng sống cho họ đã được đưa ra.

Không chỉ thế, “Nơi tôi đến” cũng phân nào giúp công chúng hiểu hơn về cuộc sống, về tâm quan trọng của không gian công cộng đối với những nữ lao động di cư, một lực lượng lao động đã và đang tham gia vào công cuộc xây dựng kinh tế - xã hội của Thủ đô. Được biết trong thời gian vừa qua, Hội LHPN Việt Nam đã đồng hành, chung tay cùng các các ban, ngành, đoàn thể đề xuất các chính sách, chương trình, đề án, mô hình hỗ trợ phụ nữ di cư như: hỗ trợ nữ lao động di cư có con dưới 36 tháng tuổi gửi trẻ; vận động xã hội xây dựng cộng đồng an toàn... Tạo điều kiện để những người phụ nữ di cư phát huy hết khả năng và được trao cơ hội thụ hưởng các tiện ích một cách bình đẳng nhất là một trong những mục tiêu hướng đến trên hành trình xây dựng mọi miền đất ở Việt Nam dù là nơi đến hay nơi đi đều là những vùng đất đáng sống mà Hội LHPN Việt Nam đang nỗ lực.

HỒNG MINH

● Khách dự triển lãm giao lưu cùng chị Đỗ Thị Tươi (áo trắng thứ 2 từ phải sang), lao động di cư, làm nghề đánh giày, là nhân vật có câu chuyện xuất hiện trong triển lãm. (Ảnh VTV)

Triển khai phong trào “Tôi yêu Tổ quốc tôi” của Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam, Trung ương Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam vừa qua đã phối hợp với các đơn vị tổ chức Lễ phát động Cuộc thi viết “Trang sách thay đổi đời tôi” năm 2023.

Đưa thư viện số đến người đọc

Phát biểu phát động Cuộc thi viết “Trang sách thay đổi đời tôi” năm 2023, ông Nguyễn Kim Quy, Phó Chủ tịch Trung ương Hội LHTN Việt Nam đề nghị các cơ sở Đoàn, Hội tích cực tổ chức các hoạt động tuyên truyền, hưởng ứng cuộc thi viết “Trang sách thay đổi đời tôi”, để cuộc thi được lan tỏa tới đông đảo cán bộ, hội viên, thanh niên, các bạn học sinh, sinh viên, góp phần chung tay thúc đẩy văn hóa đọc trong cộng đồng.

Thông qua cuộc thi, ông Quy mong muốn mỗi một cán bộ, hội viên, thanh niên hãy xây dựng và duy trì thói quen đọc sách; chia sẻ những điều tâm đắc từ những cuốn sách mình đã đọc với bạn bè, với xã hội thông qua Cuộc thi này. Hãy sống, học tập và làm theo những điều tốt đẹp, giá trị từ những cuốn sách để góp phần xây dựng gia đình, quê hương, đất nước ngày càng giàu mạnh, phát triển; để cuộc sống quanh ta ngày càng nhân văn, tươi đẹp hơn.

Cuộc thi viết “Trang sách thay đổi đời tôi” dành cho công dân Việt Nam ở trong và ngoài nước; với nội dung dự thi là chia sẻ về những trang sách hay trong những cuốn sách, có ý nghĩa, làm thay đổi nhận thức và cuộc sống của bản thân người dự thi. Thời gian nhận bài dự thi từ ngày 6/4 đến hết ngày 6/8/2023; Bình chọn các bài viết do Ban Tổ chức đưa lên trên hệ thống VitanContest từ ngày 6/8 đến hết ngày 6/9/2023. Ngày 15/9/2023 Hội đồng giám khảo sẽ chấm bài dự thi.

Kết quả cuộc thi sẽ được công bố trên trang Cuộc thi và các website: Thanhgiong.vn, Toiyeutoquoctoivietnam.vn; fanpage Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam; fanpage Công tri thức Thánh Gióng và các phương tiện thông tin đại chúng. Lễ trao giải sẽ được tổ chức vào dịp kỷ niệm 67 năm Ngày truyền thống Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam (15/10/1956 - 15/10/2023).

Đồng thời, BTC đã khởi động chương trình “Tôi đồng hành cùng Tủ sách ước mơ”, với mục tiêu đưa “Không gian đọc 4.0” bao gồm tủ sách giấy, thư viện sách điện tử và các thiết bị hỗ trợ (bàn ghế, tivi...) đến các địa phương trên cả nước, góp phần phổ cập tri thức, nâng tầm tri thức Việt. Thông điệp “Trao sách, xây ước mơ”, “Bình đẳng hóa trong tiếp cận tri thức” khi đưa thư viện sách điện tử vào không gian đọc và phổ cập trên cả nước, kết hợp công nghệ vào hành trình thúc đẩy văn hóa đọc.

Lan tỏa những “Trang sách thay đổi đời tôi”

● Các bạn trẻ trong buổi phát động Trang sách thay đổi cuộc đời. (Ảnh: BTC)

Theo đó, từ nay tới hết năm 2023, Trung ương Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam, Công ty Cổ phần Sách điện tử Waka phối hợp trao tặng ít nhất năm tủ sách ước mơ mục tiêu đem sách giấy và không gian đọc sách 4.0 đến các địa phương, trường học, thư viện trên cả nước, góp phần phổ cập tri thức, nâng tầm tri thức Việt. Mỗi Tủ sách trị giá 100 triệu đồng.

Cũng tại chương trình đã diễn ra buổi Tọa đàm giao lưu thúc đẩy văn hóa đọc với chủ đề “Tri thức thời công nghệ số - Đón đầu xu hướng nghề nghiệp tương lai” với sự tham gia của 3 diễn giả có tầm ảnh hưởng, có dữ liệu, thông tin, kiến thức, tri thức sâu rộng về công nghệ số. Từ đó, gợi mở để xây dựng và phát triển khung năng lực số dành cho học sinh, sinh viên, đồng thời cung cấp thông tin về ảnh hưởng của công nghệ số đến định hướng nghề nghiệp trong tương lai của các bạn trẻ.

Tủ sách Thanh Niên (hay còn gọi là Tủ Sách Yêu Nước) được xây dựng dựa trên cơ sở hợp tác giữa Waka và Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam nhằm trang bị cho thanh niên tri thức lịch sử, niềm tự hào dân tộc, tư tưởng chính trị và kỹ năng thời đại (công nghệ, khởi nghiệp...). Từ đó giúp thanh niên phát triển toàn diện, đồng thời lan tỏa văn hóa đọc.

Được biết, Tủ sách Thanh Niên hoàn toàn miễn phí: miễn phí đọc toàn bộ tủ sách, miễn phí lưu lượng truy cập đối với thuê bao Viettel, miễn phí không gian lưu trữ (1GB) nhằm tạo điều kiện cho mọi tầng lớp thanh niên tiếp cận tri thức, bình đẳng trong văn hóa đọc và cơ hội phát triển tri thức.

“Tuổi trẻ đáng giá bao nhiêu”?

Là tên một cuốn sách của Rosie Nguyễn. Cô tên thật là Nguyễn Hoàng Nguyễn, một tác giả sách, blogger/facebooker về văn hóa du lịch, giảng viên các khóa học kỹ năng và huấn luyện viên yoga.

Cô kể, sự thay đổi bắt đầu sau khi cô tốt nghiệp đại học Ngoại

thương. “Tôi chỉ cố gắng đi học ở trường đầy đủ, làm bài tập và trải qua các kỳ thi thật tốt. Nhưng tôi quên mất việc tự học, tự chủ động tiếp thu trau dồi kiến thức. Một trong những cách tốt nhất để tự học là đọc sách. Vậy mà suốt 4 năm đại học, số lượng sách tôi đã đọc chắc không quá các đầu ngón tay”.

Sau đó cô quyết định thay đổi chính mình, bước vào hành trình tự học, tự phát triển bản thân. “Càng đọc sách, tôi càng có nhiều kiến thức để trau dồi, bồi đắp bản thân, để học hỏi và trưởng thành. Càng đọc tôi càng thấy mình phát triển đến gần với những tiềm năng bên trong của mình hơn. Và càng đọc nhiều, tôi lại càng được truyền cảm hứng để có được quyển sách mang tên mình. Việc đọc sách khơi gợi lại đam mê viết lách từ

thờu bé của tôi, tạo động lực để tôi thực hiện ước mơ”...

“Tôi nhận thấy rằng, khá nhiều bạn trẻ Việt Nam đang sống rất thụ động và ỷ lại, không biết cách tự học, tự trau dồi kiến thức, không biết cách đọc sách, không phát huy được những thế mạnh của bản thân. Họ lãng phí thời gian và tài năng của bản thân, không ý thức được trách nhiệm của mình đối với cộng đồng và xã hội.

Do vậy, tôi và những người bạn đã thành lập “Chuyến xe Tuổi trẻ. Đây là một dự án phi lợi nhuận thông qua hành trình xuyên Việt, để trò chuyện và tặng sách cho các bạn học sinh, sinh viên trên khắp cả nước về đề tài phát triển bản thân, khuyến khích niềm đam mê đọc sách và trải nghiệm cuộc sống. Từ đó họ vượt qua giới hạn của chính mình, phát huy tiềm

Có những cuốn sách như món quà vô giá

Một bạn trẻ viết: “Bạn có biết không “Có những cuốn sách như là món quà tinh thần vô giá...”. Giống như “Điểm tựa của niềm tin” đã dành tặng món quà ấy cho riêng một mình tôi. Trong cuộc sống, ta sẽ gặp những khó khăn, nghiệt ngã mà Thượng đế muốn thử thách chúng ta.

“Điểm tựa của niềm tin” có rất nhiều câu chuyện còn nghiệt ngã hơn trí tưởng tượng của tôi nữa. Một cô bé bị mẹ bỏ rơi, bị bạn trai phản bội, không được bất cứ ai quan tâm đến. Nhưng về bề ngoài thì cô ấy có tất cả. Mọi người đều nhìn cô ấy bằng một vẻ thán phục. Nhưng có ai biết rằng mỗi buổi tối, cô lại nhốt mình vào trong bóng tối, tự cắt vào bản thân mình để giải tỏa nỗi đau đớn dai dẳng trong tim. Một sự mâu thuẫn khá lớn về vẻ bề ngoài và về cuộc sống thực sự. Cuối cùng cô ấy cũng thành đạt để vượt lên số phận của mình. Còn tôi thì sao, chỉ gặp một chút phiền toái thì lại vấp ngã nhưng chưa bao giờ cố gắng đứng dậy. Tôi chợt nhận ra rằng: dường như tôi chỉ sống lầm lũi trong những ngõ ngách của cuộc sống mà không hề bước ra ngoài để biết mình đang lắng nghe mọi vật, đang cảm nhận và đang thực hiện ước mơ của bản thân”...

● Đọc sách cần là nhu cầu của mỗi người. (Ảnh: Nhà Nam)

năng của bản thân và đóng góp tích cực vào sự phát triển chung của xã hội... Người trẻ cần học gì, làm gì, đi ra sao để cân bằng giữa trải nghiệm và công việc, để chuẩn bị hiệu quả cho cuộc sống tương lai và có những năm tháng thanh xuân rực rỡ”...

Và đây là câu chuyện của một doanh nhân thành công: “Ai cũng có thể trở nên vĩ đại, cũng như ai cũng có thể sống mãi một cuộc đời bình thường. Thiện hay ác, quân tử hay tiểu nhân, may mắn hay xui xẻo... suy cho cùng là do ta mà ra cả, không thể trách mệnh trời, oán số phận. Ý thức được điều này, mùa hè năm 2004, có một cậu thanh niên được “tái sinh” từ những trang sách.

Tôi sinh ra và lớn lên ở một vùng quê miền núi (huyện Hương Sơn, tỉnh Hà Tĩnh). Rồi quê vào Bình Dương từ năm 2002 với điều kiện sống rất khó khăn, tôi xin làm công nhân để trang trải cuộc sống và phần nào giúp đỡ được gia đình. Đây là một giai đoạn rất thử thách với tôi. Công việc vất vả, sức khỏe kém, bệnh tật ập đến và thậm chí là đe dọa nghiêm trọng đến tính mạng. Trước sự bế tắc ấy, không ít lần tôi nghĩ đến chuyện từ bỏ cuộc sống.

Nhưng may thay, chưa kịp đưa ra quyết định thì hôm ấy khu tôi ở trọ bị cúp điện, vì nóng quá nên tôi đi bộ đến nhà sách gần đó (vì ở đây có máy lạnh) và cũng muốn xem họ có gì hay không. Cơ duyên thế nào, tôi dừng lại ở quầy sách Tâm lý học, đọc những câu chuyện trong quyển Hạt giống tâm hồn (tập 1) của Jack Canfield.

Cuốn sách với giá 19.000 đồng thời điểm đó đã “cứu mạng” tôi. Những câu chuyện vượt khó và lời lẽ rất giản đơn của cuốn sách ấy - vào thời điểm thiêng liêng mà nó xuất hiện, đã thay đổi hoàn toàn tư duy của tôi. Tôi xé ngay tờ vé số (giá 2 nghìn đồng) trong túi của mình. Vì tôi hiểu rằng, tôi nên dựa vào chính mình và nỗ lực vượt qua nghịch cảnh, làm chủ số phận, thay vì trông chờ vận may.

Lấy trí tuệ làm sự nghiệp, lấy tình yêu thương, sự giúp đỡ làm lẽ sống. Những con chữ ấy đã giúp tôi dám nghĩ và dám dựng xây một doanh nghiệp của riêng mình. Đồng thời, tôi luôn mang hoài bão được chia sẻ, truyền cảm hứng và lan tỏa những kiến thức, thông điệp giá trị cho xã hội thông qua viết lách và công tác đào tạo của doanh nghiệp.

Sẽ không có tiên, Phật, thánh thần hay một quyển sách bí kíp nào khiến bạn có thể ngồi im mà thay đổi cuộc đời, trở nên giàu có hay uyên bác ngay lập tức. Chỉ có bạn mới có thể thay đổi chính mình, với trí tuệ và thiện lương tốt đẹp”... UYÊN NA

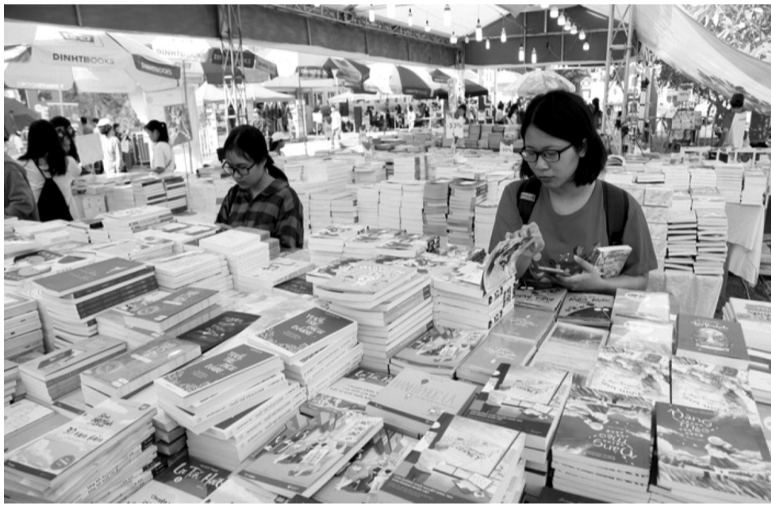
SÁCH TRONG THỜI ĐẠI SỐ

Sách cho tôi, cho bạn

Những câu chuyện về các bậc vĩ nhân thành tài nhờ đọc sách, bài học, triết lý từ thế hệ đi trước để lại hay những câu chuyện nhân văn trong mỗi trang sách sẽ gieo vào tâm trí người đọc ước mơ, khát khao và bản lĩnh, sự sáng tạo. Có thể khẳng định, văn hóa đọc đóng một vai trò vô cùng quan trọng đối với sự phát triển nhân cách cá nhân, ảnh hưởng đến chiến lược phát triển con người, cũng chính là sự phát triển, thịnh vượng của mỗi quốc gia, dân tộc.

● **Đọc sách để bồi dưỡng trí tuệ và tâm hồn mỗi con người.** (Nguồn internet)

● **Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam khơi dậy niềm đam mê đọc sách.** (Ảnh minh họa)

Lan tỏa tình yêu đọc sách

Một khảo sát quốc tế cho thấy người Việt Nam đọc sách ít hơn nhiều so với các nước trong khu vực, chỉ có 30% người Việt đọc sách thường xuyên, 44% thỉnh thoảng mới đọc sách, và 26% hoàn toàn không đọc sách. Trong khi người Ấn Độ đọc gần 11 giờ/tuần, người Đài Loan đọc 5 giờ/tuần, người Nhật Bản đọc 4 giờ/tuần, Hàn Quốc 3 giờ/tuần,... thì người Việt Nam trung bình đọc chưa tới 1 giờ/tuần.

Theo thống kê của Cục Xuất bản, In và Phát hành, Bộ Thông tin và Truyền thông, toàn ngành chỉ có gần 400 triệu bản in. Nếu chia ra đầu người, tỉ lệ đọc ở Việt Nam chỉ đạt trên 1 cuốn/người/năm (chưa bao gồm sách giáo khoa và sách giáo dục tham khảo).

Từ các con số trên, có thể thấy hiện nay sức đọc của người Việt rất thấp, hay nói khác đi là chúng ta chưa có thói quen đọc sách. Câu hỏi đặt ra, vậy làm sao để thay đổi thực trạng này? Làm sao để phát triển văn hóa đọc trong cộng đồng?

Trong thời gian qua, Đảng và Nhà nước ta đã chú trọng tới vấn đề này và cũng đã xây dựng các kế hoạch, chương trình hành động cụ thể, tăng cường tuyên truyền để lan tỏa tình yêu với sách, khơi dậy đam mê đọc sách.

Kể từ năm 2014, ngày 21/4 hàng năm được Chính phủ chọn là Ngày Sách Việt Nam; với mục tiêu khuyến khích và phát triển phong trào đọc sách trong cộng

đồng, nâng cao nhận thức của nhân dân về ý nghĩa to lớn và tầm quan trọng của việc đọc sách đối với việc phát triển kiến thức, kỹ năng và phát triển tư duy, giáo dục, rèn luyện nhân cách con người.

Để đưa văn hóa đọc phát triển lên tầm cao mới, ngày 4/11/2021 Thủ tướng Chính phủ đã có quyết định về việc tổ chức Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam thay thế cho Ngày Sách Việt Nam trước đây và vẫn được diễn ra vào ngày 21/4 hằng năm.

Trong Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng cũng đã đề cao vai trò của nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao, được xác định là một trong 3 đột phá chiến lược. Từ thực tiễn và những mục tiêu phát triển đất nước, từ ý nghĩa của việc đọc sách, thiết nghĩ, chúng ta cần tăng cường lan tỏa hơn nữa văn hóa đọc trong cộng đồng. Đọc sách để bồi dưỡng trí tuệ và tâm hồn mỗi con người, để chúng ta có một tâm hồn đẹp, giàu giá trị nhân văn, nhân ái; để chúng ta bắt kịp với sự tiến bộ và phát triển của nhân loại. Tuy nhiên, cũng cần hình thành cho mình một thói quen hàng ngày để việc đọc sách không chịu bất kỳ sự áp lực nào, để nó trở thành nhu cầu tự thân như việc chúng ta phải ăn, uống và hít khí trời mỗi ngày.

“Sách: Nhận thức - Đổi mới - Sáng tạo”

Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam lần thứ 2, năm 2023 bắt đầu từ ngày 16/3 đến hết tháng

4; trọng điểm từ ngày 15 - 21/4/2023. Các hoạt động nhằm làm rõ giá trị, ý nghĩa của Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam với việc phát triển văn hóa đọc trong cộng đồng, gắn với thông điệp “Sách: Nhận thức - Đổi mới - Sáng tạo”; “Sách cho tôi, cho bạn”; góp phần thực hiện chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về phát triển văn hóa đọc; triển khai Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng về xây dựng phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam.

Trong Ngày hội Sách và Văn hóa đọc 2023 sẽ diễn ra các hoạt động giới thiệu sách, kể chuyện và làm theo sách, vẽ tranh theo sách, xếp sách nghệ thuật, giao lưu, tọa đàm về sách và văn hóa đọc. Bên cạnh đó là hoạt động tôn vinh người đọc, người làm thư viện, lưu giữ, sưu tầm, quảng bá sách nhằm góp phần phát triển văn hóa đọc; tổ chức không gian giới thiệu sách của các nhà xuất bản, đơn vị phát hành, ký tặng sách, quyên góp, ủng hộ và trao tặng sách, tổ chức các hoạt động khuyến đọc, hướng dẫn phương pháp, kỹ năng đọc sách, phát triển kỹ năng tìm kiếm, khai thác và sử dụng thông tin...

Bộ Thông tin và Truyền thông yêu cầu huy động mọi nguồn lực xã hội để tổ chức các hoạt động của Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam sao cho đa dạng, phong phú, kết hợp được truyền thống với hiện đại theo xu thế phát triển của xuất bản điện

tử; đưa ứng dụng công nghệ thông tin chuyên đổi số để tạo ra giá trị mới, kết nối các hoạt động của Ngày Sách và Văn hóa đọc lần thứ hai từ Trung ương với các bộ, ngành, tổ chức, đoàn thể, địa phương; đa dạng hóa các hình thức phát hành để đưa sách đến với người sử dụng.

Tại Thủ đô Hà Nội, nhiều hoạt động đã và đang được triển khai để hưởng ứng Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam. Cụ thể, Hà Nội đẩy mạnh tuyên truyền trực quan thông qua treo pano, áp phích, băng rôn tại các thư viện, phòng đọc cơ sở trên địa bàn thành phố, trong đó tập trung vào nội dung phong trào đọc sách, lan tỏa tri thức, nét đẹp văn hóa, con người Việt Nam cho nhân dân tại địa phương; khai thác triệt để nguồn lực về khoa học công nghệ, sử dụng các hình thức đa dạng trên không gian mạng để tổ chức các hoạt động quảng bá về văn hóa đọc.

Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT) cũng có Công văn 1248/BGDĐT-GD&ĐT đề nghị giám đốc các sở GD&ĐT, thủ trưởng các đại học, học viện, trường đại học, trường cao đẳng sư phạm tổ chức Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam nhằm phát huy giá trị của sách, của văn hóa đọc trong cộng đồng; góp phần xây dựng đời sống văn hóa tinh thần, phát huy những giá trị đạo đức, truyền thống hiếu học của dân tộc; tổ chức các hoạt động của Ngày Sách và Văn hóa

đọc Việt Nam theo hướng đa dạng, phong phú, kết hợp với các hoạt động và các sự kiện khác của ngành Giáo dục.

Đồng thời khuyến khích cha mẹ học sinh đồng hành, ủng hộ các phong trào xây dựng tủ sách lớp học; tổ chức các hoạt động luân chuyển sách, báo, tài liệu và trưng bày, giới thiệu sách; xây dựng các góc đọc, thư viện cùng học.

Bên cạnh đó, tổ chức các lớp tập huấn nâng cao kỹ năng tìm kiếm thông tin trực tuyến; kỹ năng tiếp nhận và sử dụng tài nguyên thông tin thông qua việc đọc; bồi dưỡng nâng cao chuyên môn nghiệp vụ về quản lý vận hành thư viện cho cán bộ thư viện trường học.

Các đại học, học viện, trường đại học, trường cao đẳng sư phạm xây dựng và triển khai kế hoạch tổ chức Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam phù hợp với điều kiện cụ thể của nhà trường, khuyến khích cán bộ, giảng viên, sinh viên tham gia các hoạt động hưởng ứng Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam.

Sở Văn hóa và Thể thao TP Hà Nội giao Thư viện Hà Nội là đơn vị thực hiện tổ chức các hoạt động hưởng ứng Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam cấp thành phố. Các hoạt động hưởng ứng gồm: Trưng bày, triển lãm sách (từ 500 tên sách) về thành tựu đổi mới, thành tựu ứng dụng khoa học công nghệ trong đời sống xã hội; Quá trình chuyển đổi số trên các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, xã hội; giới thiệu những tác phẩm nổi bật trong thời kỳ mới.

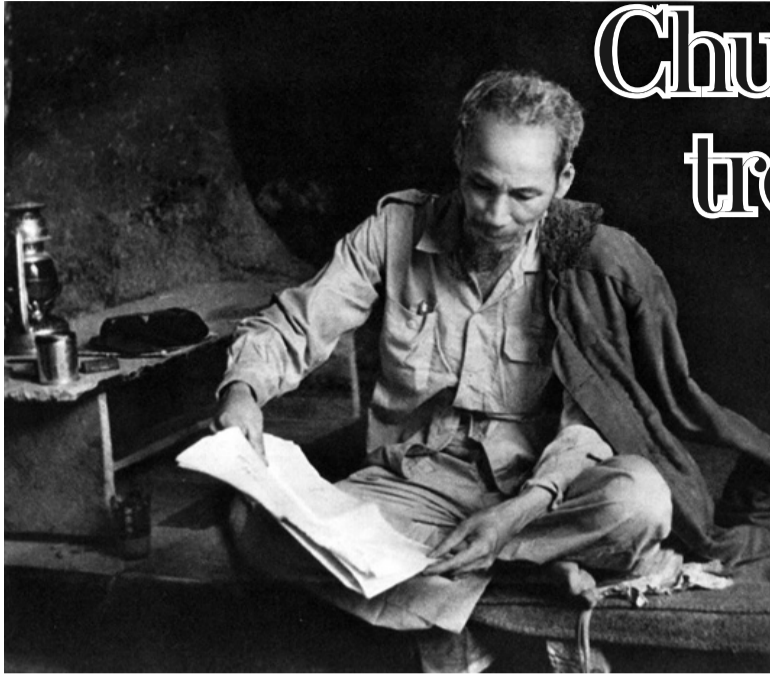
Thư viện Hà Nội cũng tổ chức nhiều hoạt động liên quan như thi vẽ tranh theo sách cho thiếu nhi, viết cảm nhận về cuốn sách yêu thích; phát động phong trào quyên góp sách, trang thiết bị đọc sách tặng trẻ em có hoàn cảnh khó khăn, các phòng đọc cơ sở trên địa bàn thành phố; phát động Cuộc thi Đại sứ Văn hóa đọc thành phố Hà Nội lần thứ III...

Bên cạnh đó, các sự kiện còn tôn vinh người đọc, người sáng tác, xuất bản, in, phát hành, thư viện, lưu giữ, sưu tầm, quảng bá sách và các tổ chức, cá nhân có những đóng góp cho phát triển văn hóa đọc trong cộng đồng; nâng cao trách nhiệm của các cấp, các ngành, các cơ quan chức năng và các tổ chức xã hội đối với việc xây dựng và phát triển văn hóa đọc Việt Nam.

Văn hóa đọc được tạo dựng bởi nhiều yếu tố, nhưng đầu tiên và nòng cốt chính là thái độ và cách ứng xử với việc đọc. Mỗi một ứng xử tích cực trong lĩnh vực này từ cơ quan quản lý, cộng đồng, gia đình đến cá nhân yêu sách sẽ góp phần tạo dựng một nền tảng đọc vững vàng trong dòng chảy văn hóa Việt Nam.

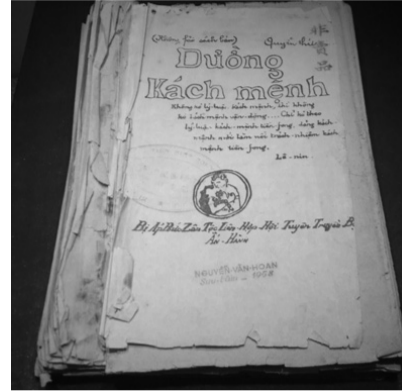
THÙY DƯƠNG

SÁCH TRONG THỜI ĐẠI SỐ

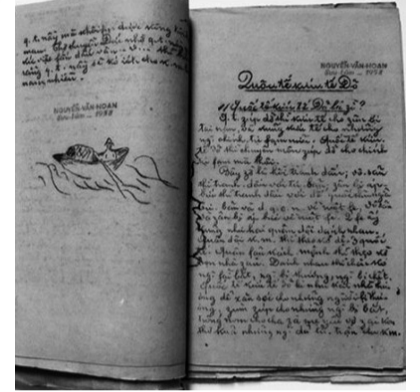
Chuyện về cuốn sách độc nhất
trở thành Bảo vật quốc gia

● Chủ tịch Hồ Chí Minh - vị lãnh tụ kính yêu của dân tộc Việt Nam.

Từ năm 2014, ngày 21/4 được chọn là ngày Sách Việt Nam, với ý nghĩa quan trọng. Đây là thời điểm ra mắt cuốn “Đường Kách mệnh” của Chủ tịch Hồ Chí Minh - tác phẩm đầu tiên bằng tiếng Việt được in bởi những người thợ in Việt Nam...

● Cuốn sách “Đường Kách Mệnh” hiện được lưu giữ tại Bảo tàng Lịch sử Quốc gia. (Nguồn ảnh: BTLISQG)

Xuất bản phẩm tiếng Việt
đầu tiên do người Việt in

Sau khi rời bến cảng Nhà Rồng ngày 5/6/1911, Người đã đi qua nhiều nước châu Âu, châu Phi và châu Mỹ để học hỏi, “xem cho rõ” để “trở về giúp đồng bào tôi”. Khác với những người Việt Nam yêu nước cùng thời, Nguyễn Tất Thành-Nguyễn Ái Quốc coi trọng việc vận động làm chuyển biến nhận thức, xây dựng đường lối cách mạng hơn là bắt tay ngay vào phát động những cuộc khởi nghĩa, những cuộc nổi dậy chống chính quyền thực dân cướp nước khi chưa chín muồi.

Sau khi tham gia Đảng Xã hội Pháp, đầu năm 1919, Nguyễn Ái Quốc đã gửi “Bản yêu sách của nhân dân An Nam” tới Hội nghị Versailles họp tại Paris (Pháp) sau khi chiến tranh thế giới thứ nhất kết thúc; đòi quyền tự quyết cho dân tộc ta. Tiếp đó, Người viết nhiều sách, báo bằng tiếng Pháp, tố cáo với nhân dân Pháp và thế giới về những tội ác của chế độ thực dân đối với các nước thuộc địa, trong đó có Việt Nam.

Năm 1920, Nguyễn Ái Quốc đã sung sướng đến rơi nước mắt khi đọc Sơ thảo lần thứ nhất những luận cương về vấn đề dân tộc và vấn đề thuộc địa của Lenin. Đây là sự kiện quan trọng, là bước ngoặt trong quá trình nhận thức để tìm đường cứu nước của người thanh niên yêu nước Nguyễn Ái Quốc.

Và con đường cứu nước ấy lần đầu tiên được trình bày dưới quan điểm của chủ nghĩa Mác-Lenin và vận dụng sáng tạo vào hoàn cảnh cụ thể của nước ta trong tác phẩm “Đường Kách mệnh”. Đây là xuất bản phẩm cách mạng đầu tiên do chính những người thợ in Việt Nam làm ra bằng phương pháp rất thô sơ nhưng chứa đựng những tư tưởng lớn của thời đại mà ngày nay, sau 96 năm vẫn mang tính thời sự cho chúng ta học tập và làm theo.

“Đường Kách Mệnh” là tác phẩm tập hợp các bài giảng của người thanh niên yêu nước Nguyễn Ái Quốc tại các lớp huấn luyện cán bộ của Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên, tổ chức tại Quảng Châu (Trung Quốc) trong những năm 1925 - 1927. Cuốn sách được Bộ Tuyên truyền của Hội Liên hiệp các dân tộc bị áp bức tập hợp lại và xuất bản thành sách năm 1927.

Theo PGS.TS Phạm Xanh, người có nhiều năm nghiên cứu lịch sử cận đại, sau khi xuất bản, tác phẩm “Đường Kách Mệnh” được bí mật đưa về Việt Nam. Về theo đường bộ, cuốn sách đã được Nguyễn Công Thu (sau khi dự khóa học của Nguyễn Ái Quốc ở Quảng Châu) đưa về Việt Nam theo đường Lạng Sơn. Về theo đường thủy, cuốn sách được Nguyễn Lương Bằng - một giao liên bí mật của ta khi đó làm việc trên

tàu Sông Pô, tuyến Quảng Châu - Hải Phòng đưa về. Với sự khéo léo, ông đã đưa “Đường Kách Mệnh” về Việt Nam an toàn, và bàn giao lại cho những người có trách nhiệm làm tài liệu tuyên truyền và chuyển đi các nơi.

Trong hồi ký của lão thành cách mạng Nguyễn Văn Hoan, ông viết rằng chính ông Nguyễn Lương Bằng đã giao “Đường Kách Mệnh” cho ông tại ngôi nhà số 191 phố Hàng Cáp, thành phố Nam Định, để từ đó tỏa đi khắp vùng Sơn Nam Hạ (Nam Định, Thái Bình, Ninh Bình, Hà Nam).

Ở Hà Nội, “Đường Kách Mệnh” còn được in lại để có thêm tài liệu tuyên truyền, giáo dục quần chúng. Năm 1927, “Đường Kách Mệnh” theo đường biển về Sài Gòn, rồi được chuyển đi các tỉnh Nam Kỳ... Thời đó, thực dân Pháp cấm các tài liệu liên quan đến Nguyễn Ái Quốc, nếu phát hiện ai tàng trữ, sử dụng và truyền bá các tài liệu của Nguyễn Ái Quốc đều bị đưa ra tòa và bị phạt tù. Do đó, cuốn “Đường Kách Mệnh” đã được “ngụy trang” bằng nhiều cách, như ở An Giang, cuốn sách được ngụy trang dưới hình thức kinh Phật. Bên ngoài sách có tựa là Đạo Nam kinh, nhưng bên trong là nội dung tác phẩm “Đường Kách Mệnh”. Và cuốn sách trở thành cuốn “cầm nang” gói đầu giường của thế hệ cách mạng đầu tiên của Việt Nam, chỉ đường cho những người cộng sản Việt Nam đi tới thắng lợi trong cuộc cách mạng tháng Tám năm 1945, lập nên nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa...

Một di sản quý báu
còn mãi hơi thở thời đại

GS.TS Hoàng Chí Bảo, nguyên Ủy viên Hội đồng Lý luận Trung ương, người đã có gần 50 năm nghiên cứu về cuộc đời, tư tưởng và sự nghiệp của Bác Hồ nhấn mạnh, điểm độc đáo của “Đường Kách Mệnh” ở chỗ, tuy là một tác phẩm lý luận, nhưng Bác đặt vấn đề về tư cách - đạo đức của người cách mệnh lên ngay từ những trang đầu của cuốn sách. Tức là, phải trung thành với lý tưởng và mục tiêu. Phải kiên định với sự nghiệp đấu tranh. Và nhất là phải giữ chủ nghĩa cho vững và ít lòng ham muốn về vật chất.

Từ khi Đảng còn chưa ra đời, Bác đã nhìn nhận rõ yếu tố quan trọng là cách mạng muốn thành công thì ngoài đường lối chính trị, ngoài lý tưởng mục tiêu ra, một vấn đề hết sức hệ trọng là đạo đức của người cách mệnh, đạo đức của Đảng cách mệnh. Nhất là khi ở vị trí cầm quyền, Bác nhấn mạnh, người cách mệnh phải ít lòng ham muốn về vật chất, có bản lĩnh chống chủ nghĩa cá nhân, chống giặc nội xâm, phải có đạo đức cách mạng cần kiệm liêm chính, chí công vô tư thì mới toàn tâm toàn

ý vì sự nghiệp cách mạng, vì sự nghiệp phục vụ nhân dân.

GS. TS Hoàng Chí Bảo khẳng định, trong “Đường Kách Mệnh” có cả giá trị khoa học, giá trị đạo đức, giá trị văn hóa - nhất là văn hóa chính trị. Đây chính là giá trị bền vững, có sức sống ảnh hưởng sâu rộng lâu dài trong sự nghiệp của chúng ta hiện nay và mai sau. Trong nội dung “Đường Kách Mệnh”, Bác còn đặt vấn đề là phải rất chú trọng trong ứng xử với người, với việc, với tổ chức đoàn thể. Bác đặc biệt nhấn mạnh từ nghiêm túc: Với mình thì nghiêm, với người thì rộng lòng khoan thứ, với tổ chức thì giữ nguyên tắc tổ chức.

Cũng theo GS.TS Hoàng Chí Bảo, Đảng ta đang tận dụng triệt để những điều Bác viết để xây dựng và chỉnh đốn Đảng theo đúng tư tưởng Hồ Chí Minh. Nghĩa là, bây giờ xây dựng Đảng không chỉ về tư tưởng, chính trị, tổ chức như trước, mà phải xây dựng Đảng đặc biệt về đạo đức và văn hóa.

Đạo đức ấy chính là đạo đức cách mạng cần - kiệm - liêm - chính của Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh. Văn hóa đó là văn hóa chính trị, văn hóa dân chủ, văn hóa pháp quyền. Và văn hóa ứng xử tinh tế giữa cán bộ đảng viên công chức với người dân, trên tinh thần trọng dân (kính trọng, lễ phép với nhân dân), trọng pháp (tôn trọng luật pháp của Nhà nước pháp quyền)...

Chúng ta phải làm thế nào để vận dụng được tư tưởng của Bác vào đường lối chính sách chiến lược phát triển cán bộ, vào trong cơ chế, để đưa được người tài giỏi, có đức độ vào trong bộ máy của Đảng, chính quyền, đoàn thể. Đồng thời, phải loại bỏ cán bộ thoái hóa biến chất, làm tổn hại thanh danh của Đảng - đó là yêu cầu bức xúc mà nhân dân đặt ra hiện nay.

Bên cạnh đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã bắt đầu sự nghiệp cứu nước, giải phóng dân tộc bằng việc tuyên truyền cách mạng, tinh thần yêu nước của nhân dân ta và tranh thủ sự đồng tình, ủng hộ của bạn bè quốc tế thông qua sách, báo.

Trở lại sự ra đời của cuốn sách, theo Tiến sĩ Chu Đức Tính, nguyên Giám đốc Bảo tàng Hồ Chí Minh, thì tổng số học viên dự các lớp huấn luyện lúc bấy giờ khoảng 75 đồng chí. Đó là những hạt giống cách mạng quý báu, những người đọc đầu tiên của xuất bản phẩm lịch sử Đường Kách mệnh. Bằng nhiều cách khác nhau như in sao hoặc tuyên truyền miệng, những tư tưởng của tác phẩm đã được các học viên phổ biến rộng rãi đến quần chúng cách mạng, góp phần đắc lực vào cuộc vận động thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam năm 1930 và phong trào Xô Viết Nghệ Tĩnh ngay sau đó. Tác phẩm

Bảo vật quốc gia đợt 1, năm 2012

Theo các nhà nghiên cứu, Chủ tịch Hồ Chí Minh là một tác giả lớn, một Danh nhân văn hóa. Các tác phẩm của Người có giá trị không chỉ đối với người dân Việt Nam mà còn được bạn bè quốc tế đón nhận. Việc chọn ngày Sách Việt Nam gắn với một tác phẩm nổi tiếng của Người sẽ có ý nghĩa văn hóa sâu sắc. Bên cạnh đó, tháng 4 còn là thời điểm diễn ra Ngày sách và Bản quyền Thế giới (23/4), nhằm tôn vinh văn hóa đọc, khuyến khích mọi người dân thế giới khám phá niềm yêu thích đọc sách. Việc tổ chức ngày Sách Việt Nam vào dịp này thể hiện sự hội nhập của văn hóa đọc Việt Nam với văn hóa nhân loại, sẽ hấp dẫn và lôi cuốn độc giả.

Hiện nay Bảo tàng Lịch sử quốc gia còn lưu giữ một trong số ít những bản in đầu tiên năm 1927 của cuốn sách “Đường Kách Mệnh”. Bản in này được công nhận là Bảo vật quốc gia đợt 1, năm 2012.

được lưu truyền nguyên vẹn đến ngày nay thật sự là một di sản quý báu của lịch sử cách mạng hiện đại. Điều đó cũng chứng tỏ những giá trị tư tưởng của tác phẩm đã vượt qua thách thức của thời gian, những thăng trầm của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế để khẳng định tâm vóc và sự đúng đắn của “Đường Kách Mệnh” mà dân tộc ta đã lựa chọn.

Cuốn “Đường Kách Mệnh” do lão đồng chí Nguyễn Văn Hoan, nguyên Viện trưởng Viện công tố phúc thẩm Hà Nội sưu tầm được và tặng cho Bảo tàng Cách mạng Việt Nam ngày 26/7/1959 (ông Đặng Xuân Thiều Vụ trưởng Vụ bảo tồn - Bảo tàng đã ký nhận trong hồ sơ). Cũng theo Hồi ký của đồng chí Nguyễn Lương Bằng, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2006, tr.182, cuốn sách này do chính ông đem về Việt Nam vào khoảng mùa thu năm 1927, và phát cho nhiều đồng chí của ta đang hoạt động ở khắp nơi.

Hiện cuốn “Đường Kách Mệnh” hiện vật gốc - đã được công nhận là Bảo vật quốc gia, đang được lưu giữ tại Bảo tàng Lịch sử Quốc gia lại có một đời sống riêng, lịch sử riêng đặc biệt thú vị. Đi kèm với cuốn “Đường Kách Mệnh” hiện vật gốc này, có kèm một tờ giấy rời (tờ trình) viết bằng chữ Nôm, do một Phó lý ở một xã thuộc huyện Thanh Hà, tỉnh Hải Dương viết. Nội dung tờ trình viết, vào năm Bảo Đại thứ 5, ngày 29 tháng Hai (tức là ngày 28/3/1930), tay Phó lý bắt được cuốn sách cầm tại nơi ông ta cư trú, và xin nộp cuốn sách lên tri huyện Thanh Hà. Quan tri huyện Thanh Hà đã tiếp nhận và đóng triện lên đó... NGUYỄN MỸ

SÁCH TRONG THỜI ĐẠI SỐ

Bắt nhịp để phát triển

Từng có người lo lắng, trong thời đại số, sự lên ngôi của công nghệ giải trí lẫn các thiết bị điện tử sẽ làm suy tàn văn hóa đọc. Thế nhưng, những gì xảy ra nhiều năm qua cho thấy, sách vẫn luôn giữ một vị trí quan trọng trong đời sống bởi người làm sách, người đọc sách đang “bắt nhịp thời đại”.

Sách không bị lãng quên trong kỉ nguyên số

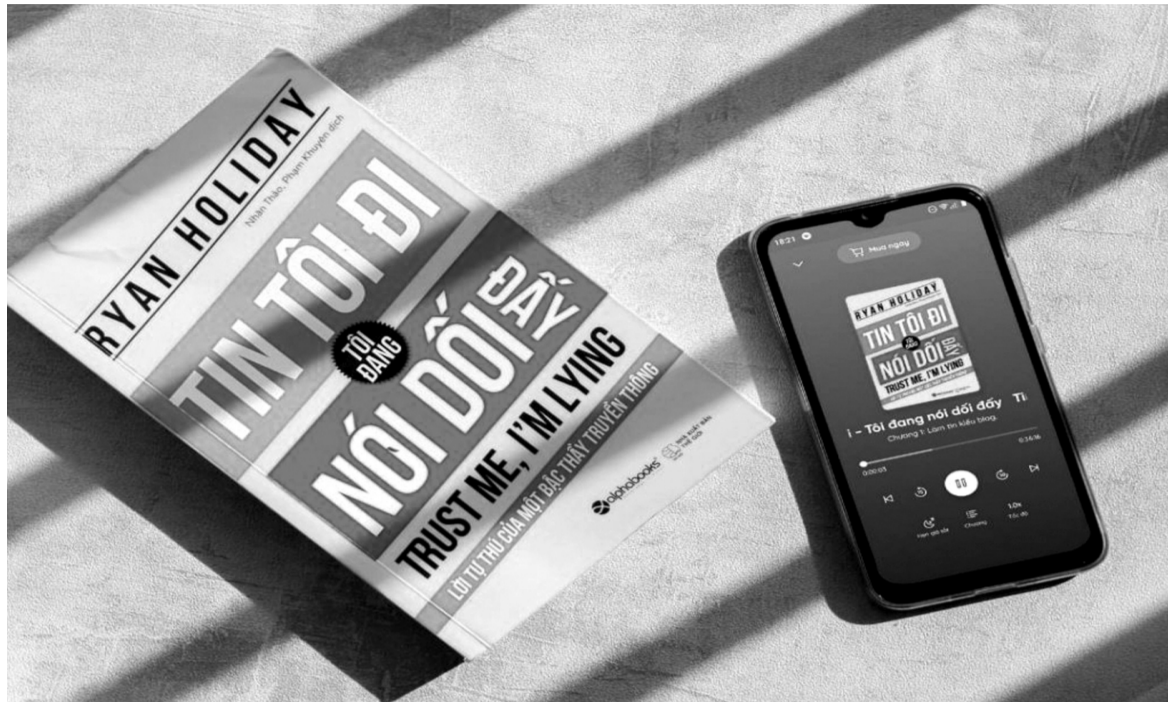
Từng có thời điểm nhiều người đã tỏ ra lo ngại rằng sự bùng nổ của các thiết bị điện tử sẽ ảnh hưởng tiêu cực tới văn hóa đọc, con người sẽ có xu hướng chuyển sang nghe, nhìn nhiều hơn. Mạng xã hội là một thế giới quá rộng lớn chứa đựng rất nhiều thú vui. Người ta có thể tìm thấy trên mạng bất cứ điều gì, từ thường thức âm nhạc, hội họa, phim ảnh, đến các thú vui mới như gameshow, game giải trí, các chương trình trực tuyến... Đặc biệt, ở kỉ nguyên số, tốc độ số hóa nhanh chóng, con người có thể thực hiện các chuyến du hành qua mạng, có thể tham quan các hoạt động bảo tàng, triển lãm, tương tác với các sự kiện lớn nhỏ... Chính vì thế, có một thời điểm sách đã dần mất đi vị thế “độc tôn” của mình, có thời khác bị đẩy lùi, lãng quên.

Nhưng rồi thời gian trôi qua, đặc biệt sau những biến động mạnh mẽ của thế giới do COVID-19 đem đến, dường như có một cuộc quay trở về với sách và văn hóa đọc.

Thời gian đã chứng minh, sự phát triển của kỉ nguyên số không chỉ là thách thức mà còn là một cơ hội bằng vàng để toàn bộ ngành sách có sự nhận diện thấu đáo, đưa ra những đổi thay nhằm thúc đẩy sự phát triển văn hóa đọc trong bối cảnh chuyển đổi số. Nói một cách khác, công nghệ thông tin, kĩ thuật số chính là một nền tảng, là cơ sở hạ tầng để ngành sách phát triển trong kỉ nguyên số.

Ở thời đại số hóa, nói đến “sách”, người ta không chỉ gói gọn trong những ấn bản sách in, sách giấy truyền thống. Giờ đây, những gì được coi là “sách” bao gồm cả sách truyền thống lẫn những ấn bản phát hành trên môi trường mạng, như sách nói (audio book), sách tương tác, sách thực tế ảo và sách điện tử (e-book)... Giờ đây, văn hóa đọc đang được phát triển song song ở cả mảng sách in và sách số.

Trong sự phát triển trở lại của ngành sách, của văn hóa đọc, cũng phải kể đến “công lao” của

● Từ nhiều năm nay, ebook là lựa chọn của nhiều người trẻ trong văn hóa đọc. (Ảnh minh họa)

những người làm sách. Cực kì nhanh nhạy với thời cuộc, những năm qua, các nhà xuất bản, phát hành đã vừa nâng cấp chất lượng, nội dung sách in, vừa nhanh chóng tham gia vào thị trường sách số.

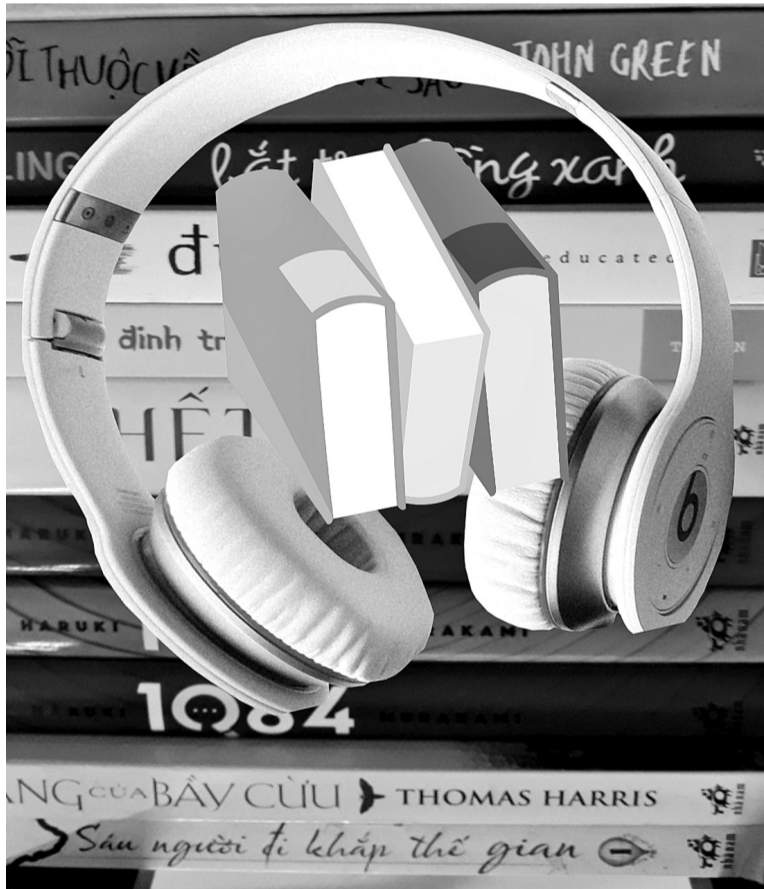
Thành tựu của sự nỗ lực này là năm 2022, ngành xuất bản đã đạt được tất cả các chỉ số về đầu sách, bản sách, doanh thu, lợi nhuận, nộp ngân sách nhà nước đều tăng bất ngờ. Tính đến hết ngày 31/12/2022, tổng số xuất bản phẩm nộp lưu chiểu là 38.029 xuất bản phẩm (tăng 15,42% so với năm 2021) với 598.938.423 bản (tăng 49,5%). Trong đó xuất bản phẩm dạng sách in đạt 32.645 cuốn (tăng 11,5%), với 539.937.271 bản (tăng 54,2%); xuất bản phẩm dạng điện tử là 3.350 xuất bản phẩm (tăng 45,6%), với ước tính khoảng 32.500.000 bản (tăng 30%). Xuất bản phẩm khác (đĩa DVD, tranh ảnh, bản đồ, lịch các loại...) đạt 2.034 xuất bản phẩm (tăng 48%), với 26.501.152 bản (tăng 3,4%).

Tổng doanh thu toàn ngành đạt 3.994 tỷ đồng (tăng 33,3% so với năm 2021), nộp ngân sách 414.842 tỉ đồng và lợi nhuận (sau thuế) đạt 429.483 tỉ đồng... Trong đó có 5 NXB có doanh thu đạt trên 100 tỷ đồng. Đây cũng là lần đầu tiên ngành xuất bản cán mốc mục tiêu 6,02 bản sách/người/năm. Đó là mục tiêu mà Ban Bí thư đặt ra cho ngành xuất bản từ năm 2010 nhưng không thể thực hiện được trong nhiều năm.

Đó là một thành tựu đáng nể của ngành sách. Nhưng thành tựu ấy không phải tự nhiên, may mắn mà có. Và để duy trì “phong độ” trong kỉ nguyên số, những nhà quản lý, những người làm sách còn rất nhiều thứ phải nỗ lực, nhiều điều cần thực hiện.

Nhanh nhạy để phát triển trong kỉ nguyên số

Xu thế đọc sách ngày nay

● Sách nói đem lại sự tiện dụng cao cho người đọc. (Nguồn ảnh: Báo Quảng Nam)

cũng phát triển rất đa dạng, tùy vào sở thích, lựa chọn của mỗi người. Có người vẫn chọn sách in như một cách đọc thân quen, nhiều cảm xúc. Còn một bộ phận lớn giới trẻ lựa chọn sách số như một xu thế của thời đại. Bên cạnh sự tiện dụng, ấn phẩm sách số có chi phí thấp, phù hợp với những đối tượng có thu nhập hạn chế. Không những thế, người ta còn có thể dễ dàng lưu giữ và bảo quản ấn phẩm trong thời gian dài

mà chất lượng không đổi thông qua giao thức mạng internet và bộ nhớ. Chỉ với một chiếc ebook hay máy tính bảng, mỗi người có thể lưu giữ hàng nghìn quyển sách từ đương đại cho đến hàng thế kỉ trước - điều không thể làm được với sách giấy. Bên cạnh đó, ưu thế nổi bật của các hình thức đọc này còn thể hiện ở khả năng tương tác. Độc giả không chỉ đơn thuần tiếp cận tri thức qua sách mà còn có thể trao đổi thông tin với tác

giả, bạn bè và người đọc khác có cùng mối quan tâm thông qua mạng xã hội. Trong cuộc sống bận rộn hiện nay, sách số là xu thế tất yếu và việc khai thác tiện ích của công nghệ đem đến tác động tích cực cho cả độc giả lẫn văn hóa đọc.

Có thể nói, giờ đây quan niệm về sách và văn hóa đọc cần thiết phải có những thay đổi để phù hợp với thời đại. Nhiều người đã nhìn nhận rõ ràng, công nghệ không hẳn át hay triệt tiêu văn hóa đọc mà nó còn là “cánh cửa” mở ra một thời đại mới cho văn hóa đọc lên ngôi, theo hình thức khác.

Nhận thức được điều này, những năm qua, đã có nhiều cơ quan, tổ chức, cá nhân đang tích cực tham gia vào việc phát triển văn hóa đọc dựa vào ứng dụng công nghệ.

Ngoài việc những nhà làm sách tham gia vào thị trường sách số một cách sáng tạo và tích cực, sử dụng mạng xã hội như một công cụ hiệu quả nhằm tiếp thị, truyền thông, quảng bá đến bạn đọc. Cạnh đó, nhiều trường học, địa phương đã phát triển hiệu quả mô hình thư viện số. Còn có những dự án số hóa sách lớn nhỏ, do các đơn vị nhà nước và tư nhân thực hiện.

Sách trong kỉ nguyên số có rất nhiều tiềm năng để phát triển rực rỡ, nhưng tất nhiên cũng tồn tại không ít “điểm nghẽn”. Một số từ sự chưa bắt nhịp kịp thời với xu thế sách số thế giới, mà cũng không ít đến từ những yếu tố khách quan do nền tảng kĩ thuật số của nước ta chưa thực sự vững, nhận thức của người dùng còn hạn chế.

Một trong những khó khăn của xuất bản điện tử là xây dựng đội ngũ làm sách số chuyên nghiệp với các bộ phận như chuyên gia về nội dung, công nghệ, phân phối... Cạnh đó, tình trạng vi phạm bản quyền tràn lan trên mạng xã hội cũng đang là một rào cản không nhỏ cho việc phát triển ngành sách trong thời đại số.

Khó khăn, thách thức là điều tất yếu. Nhưng đó cũng chỉ là những rào cản nhỏ trong tiến trình phát triển của ngành sách trong kỉ nguyên số. Trên hết, thời đại 4.0 vẫn đang đem đến cho thị trường xuất bản trong nước những cơ hội “bằng vàng” để đổi thay và phát triển, nếu kịp thời bắt nhịp.

TRẦN TRẦN

“ Trả lời báo chí, ông Nguyễn Nguyên, Cục trưởng Cục Xuất bản, In và Phát hành (Bộ Thông tin và Truyền thông) cho biết, chuyển đổi số tạo ra sự đa dạng hóa hình thức sản phẩm xuất bản, sự thay đổi về các mô thức xuất bản và thị trường xuất bản tiến tới câu chuyện không biên giới, mờ biên giới. Khi quá trình xuất bản, phát hành sách diễn ra trên một nền tảng số xuyên quốc gia thì biên giới địa lý với đội ngũ tác giả không còn là vấn đề lớn nữa. Đang xuất hiện nhiều mô típ khác nhau như tự xuất bản, tự phát hành, nhà xuất bản số...”

Theo ông Nguyễn Nguyên, quá trình chuyển đổi số nói chung và chuyển đổi số trong lĩnh vực xuất bản nói riêng gồm 4 giai đoạn chính: Giai đoạn số hóa dữ liệu; Triển khai ứng dụng trên các nền tảng ở một số hoạt động đơn giản hoặc có tính lặp đi lặp lại như hoạt động hành chính, kế toán tại các đơn vị doanh nghiệp; Ứng dụng các nền tảng vào quy trình xuất bản, từ khâu quản lý, biên tập đến phát hành, phát triển thị trường, truyền thông; Ứng dụng trí tuệ nhân tạo vào các hoạt động của các quy trình này. Hiện nay, đầu tư bên ngoài vào lĩnh vực xuất bản đã bắt đầu, tuy chưa nhiều nhưng ông Nguyễn Nguyên cho rằng quá trình chuyển đổi số sẽ giúp ngành Xuất bản trở thành một ngành kinh tế thực sự mạnh và từ đó đón nhận những nguồn đầu tư từ các nguồn lực khác nhau.

SÁCH TRONG THỜI ĐẠI SỐ

Cảm xúc đến từ những quyển sách

Khi Internet bắt đầu trở nên phổ biến, những quyển sách với định dạng file mềm xuất hiện vào những năm 2000, và rồi các thiết bị đọc sách điện tử chuyên dụng ra đời, đã có những chuyên gia đưa ra lời cảnh báo về sự suy tàn của sách in trên toàn thế giới. Cho đến tháng 8/2009, vài năm sau khi ra đời, trên thế giới có khoảng 2 triệu đầu sách miễn phí được các thuê bao tải về.

Những năm sau đó, quả thật đã có một “cuộc chiến ngầm” giữa sách in và sách điện tử. Sách in đối mặt với một nguy cơ lớn chưa từng có. Sách in vừa xuất bản đến đâu, sách điện tử đã nhanh chóng cập nhật đến đó. Bên cạnh những cuốn sách được mua bản quyền, sách định dạng điện tử thời ấy đa phần là bị làm lậu. Các website chia sẻ sách điện tử miễn phí ở Việt Nam đều có đội ngũ tình nguyện viên khá chuyên nghiệp sẵn sàng gỡ lại những cuốn sách hay và bán chạy nhất ngay sau khi xuất bản, và ấn bản điện tử bất hợp pháp này thường có trên internet sau khi phát hành bản in trong vòng chưa đầy một tháng. Có website mặc dù cập nhật “lậu” từ sách in nhưng vẫn ngang nhiên thu phí tải sách của người dùng.

Tiện lợi, nhanh chóng, miễn phí hoặc rất rẻ tiền, lại hợp xu thế thời đại, sách điện tử đã nhanh chóng chiếm lĩnh thị trường với sức mạnh không gì ngăn nổi.

Tuy nhiên, một điều lạ là xấp xỉ 20 năm trôi qua kể từ khi sách điện tử xuất hiện trên thị trường và ngày càng đa dạng, phong phú về hình thức, nhưng sách in vẫn không mất đi vị thế của mình. Một khảo sát nhỏ trên một diễn đàn dành cho người đọc ở Việt Nam gần đây cho thấy, có nhiều lý do để sách giấy vẫn tồn tại và phát triển, ngay cả đối với thế hệ trẻ, những người vốn cập nhật công nghệ rất nhanh. Các lý do được bình chọn nhiều nhất là đọc sách giấy sẽ giúp người đọc tạm ngưng, “tách” ra khỏi tình trạng lạm dụng smart phone và thiết bị điện tử tràn lan, tạo ra một cảm giác rất thanh thoi, cá tính và văn minh khi đọc sách giấy. Bên cạnh đó còn có một số lý do khác là đọc sách giấy có cảm giác tập trung hơn, mua sách giấy để ủng hộ những nhà làm sách có bản quyền... Một số người còn có thú vui sưu tầm sách in. Một lý do nữa được nhiều người nói đến là “bỏ tiền mua và cầm sách in đọc cảm thấy hay hơn, trân trọng tác phẩm hơn sách số”.

Lê Anh Minh, nhân viên lập trình thuộc một công ty công nghệ thông tin có tiếng tại TP HCM chia sẻ, mặc dù là lập trình viên, thói quen sử dụng máy tính đã trở thành thiết yếu,

Sách in vẫn có sức hút trong thời đại số

● Đường sách đạt doanh thu “khủng” từ bán sách tại Lễ hội Đường sách Tết Quý Mão 2023. (Ảnh: VGP/Nguyễn Kim)

Trong kỉ nguyên số, khi mà các thể loại sách nói, sách điện tử, sách đa phương tiện lên ngôi, đáng ngạc nhiên là sách in vẫn không hề bị lãng quên mà vẫn chiếm một vị trí không hề nhỏ trong văn hóa đọc.

● Sách in vẫn là thú vui, là niềm yêu thích với giới trẻ. (Ảnh minh họa)

nhưng khi đọc sách, Anh Minh lại rất thích sử dụng sách in: “Minh thích cảm giác những lúc thanh thoi, pha một ly nước thật ngon, ngồi bên khung cửa sổ, say mê đọc một quyển sách. Lúc ấy mình cảm thấy hạnh phúc thực sự. Cảm xúc ấy đến không chỉ bởi nội dung quyển sách hay, mà còn bởi hành động đọc sách đem đến cho mình một sự lắng đọng, thư nhàn giữa cuộc sống bận bịu. Mình có những người bạn, thường đi du lịch, và trên các chuyến đi họ thường mang theo một quyển sách yêu thích. Cảm giác ngồi đọc sách ở những khung cảnh đẹp, bình yên rất tuyệt vời”.

Một số bạn trẻ khác thì chia sẻ rằng, dù vẫn đọc sách điện tử vì tiện lợi, nhưng họ vẫn yêu thích sách in và chọn sách in song song để thưởng thức, sưu tầm, tặng nhau, bởi sách in không chỉ có nội dung mà còn mang theo tình cảm và thói quen của người đọc. Cảm quyển sách in trên tay sẽ có đủ loại cảm xúc ủa đến. Từ vẻ đẹp của

thiết kế bìa, bố cục của quyển sách, cho đến lật giờ từng trang sách có mùi giấy mới, có hình minh họa bên trong. Một quyển sách in là vật sở hữu của người mua nó, được người mua nâng niu, gìn giữ trên giá sách. Quyển sách in còn là một vật hữu hình, ghi dấu những kỉ niệm, cảm xúc, là món quà tặng của những người yêu mến nhau, có chung sở thích đọc sách. Sách in còn là chứng nhân của thời gian khi có những quyển sách được trao truyền từ nhiều thế hệ, còn dài hơn cả một đời con người...

Sách giấy song hành cùng kỉ nguyên số

Tất nhiên, không chỉ là do yếu tố may mắn hay tâm lý chung của người đọc mà còn có sự nỗ lực hết mình của những người làm sách. Dầu sách in là một thể loại mang tính truyền thống, nhưng những người làm sách nhanh nhạy đã tận dụng kĩ thuật số để hỗ trợ đắc lực cho sự lan tỏa của sách giấy đến với người đọc. Đó là việc dùng

mạng xã hội để quảng bá, giới thiệu, kết nối giữa sách và người đọc. Nhiều hội, nhóm yêu sách in được lập ra, tạo ra những đề tài hấp dẫn để thu hút người yêu sách.

Bên cạnh đó, những cuộc thi bình chọn bìa sách đẹp, dự đoán bìa sách, cho độc giả được lựa chọn bìa sách cũng được một số nhà xuất bản thường xuyên tổ chức. Các tọa đàm, hội thảo về sách, giao lưu khán giả cũng được tổ chức nhiều và nội dung thú vị hơn. Bên cạnh đó, công nghệ số cũng được ứng dụng để phát hiện, chống lại những hành vi làm giả, làm lậu, vi phạm bản quyền sách.

Trong những năm gần đây, trào lưu “sưu tầm sách” cũng mở ra cho ngành xuất bản sách in một hướng đi sôi động. Các NXB đã đầu tư mạnh mẽ vào hình thức sách, nhiều quyển sách ra đời với bìa đẹp lạ, giấy chất lượng cao, thiết kế công phu. Cao cấp hơn là các ấn phẩm xuất bản đặc biệt. Nhiều bản sách được thực hiện thủ

công, in ấn, bọc bìa cầu kỳ, tinh tế với số lượng có hạn... được người đọc săn lùng, nhanh chóng “cháy hàng” sau khi được xuất bản. Một số ấn bản được đem ra đấu giá với mức giá lên đến vài chục triệu đồng và được người sưu tầm tranh nhau mua.

Điều này tạo nên một “thú chơi”, một nét văn hóa tri thức, thúc đẩy mọi người đến với sách và thưởng thức sách. Những nhà làm sách nổi lên trong thời gian qua với sách ấn bản đặc biệt có thể kể đến Công ty cổ phần Văn hóa Đông A, Nhã Nam, Kim Đồng, NXB Trẻ... Những nhà làm sách này bằng sự đầu tư công phu đã biến những quyển sách tưởng như rất “quen mặt” trên thị trường, từ văn học kinh điển thế giới cho đến văn chương, sách lịch sử, văn hóa Việt như “Hà Nội ba sáu phố phường”, “Việt Nam phong tục”, “Đề mền phiêu lưu ký”... trở nên đặc biệt, được săn lùng, sưu tập, và ai có được đều nâng niu như đầy tự hào.

Có thể nhìn thấy sự phát triển mạnh mẽ của sách in thông qua các con số “đẹp” của ngành sách in thời gian qua. Tại chuỗi hoạt động 5 ngày chào mừng Ngày sách và văn hóa đọc Việt Nam lần thứ nhất năm 2022, tổng doanh thu bán sách đã đạt hơn 5,6 tỉ đồng.

Còn theo báo cáo của Đường sách TP HCM, doanh thu năm 2022 đạt gần 52 tỷ đồng, tăng 113,3% so với năm 2021, số lượng bản sách là hơn 65.000 cuốn, tựa sách mới hơn 3.200 tựa. Gần đây nhất, Lễ hội Đường sách Tết Quý Mão 2023 đã đón trên 585.000 lượt người tham quan và mua sách, doanh thu đạt hơn 6 tỷ đồng. Số lượng sách đã bán là hơn 2.800 tựa với 41.285 quyển. Đây cũng là năm có số lượng đơn vị tham gia nhiều nhất trong lịch sử 13 năm tổ chức với hơn 20 đơn vị, số lượng người tham quan và mua sách tăng gấp 2 lần.

Bên cạnh đó, các lễ hội sách diễn ra trong năm như Hội sách thiếu nhi, Hội sách mùa thu, Hội sách xuyên Việt... đều thu hút đông đảo bạn đọc tham gia, có những hội sách con số người tham dự lên đến xấp xỉ hàng trăm ngàn người.

Những năm qua, cũng đã có nhiều dự án khuyến đọc được các bạn trẻ thực hiện như các thư viện mini, câu lạc bộ đọc sách, cafe đọc sách, các dự án đổi sách cũ lấy sách mới...

Dẫu cho thời cuộc đổi thay, dẫu các thiết bị điện tử đang chiếm lĩnh đời sống con người, nhưng có thể thấy, những quyển sách in thơm mùi giấy vẫn có một vị trí không thay đổi trong lòng người đọc. Và văn hóa đọc nhờ thế mà cân bằng giữa cũ và mới, giữa sự phát triển, tiến bộ với những giá trị đẹp đẽ cổ truyền.

TRẦN TRẦN

SÁCH TRONG THỜI ĐẠI SỐ

Hành lang pháp lý thúc đẩy văn hóa đọc

Những năm qua, việc triển khai thực thi các quy định trong pháp luật về thư viện, đặc biệt là Luật Thư viện 2019, đã cho thấy những hiệu quả nhất định. Hệ thống thư viện, với nòng cốt là các thư viện công cộng, thư viện trường học... đã có sự phát triển mạnh về số lượng và chất lượng, cung cấp môi trường đọc thuận lợi, thân thiện, nhằm phát triển văn hóa đọc cho mọi tầng lớp nhân dân.

“Mở khóa” cho sự nghiệp thư viện

Ngày 01/7/2020, Luật Thư viện 2019 chính thức có hiệu lực, là một dấu mốc quan trọng trong ngành thư viện, được đông đảo những người yêu sách trong nước đón nhận, hưởng ứng. Thực tế đã chứng minh, Luật Thư viện khi được triển khai đã và đang góp phần tạo hành lang pháp lý phát triển sự nghiệp thư viện, phát triển văn hóa đọc, bảo đảm quyền tiếp cận thông tin, tri thức, hưởng thụ các giá trị văn hóa và học tập suốt đời của nhân dân. Đồng thời, khẳng định rõ vai trò của thư viện, văn hóa đọc trong sự nghiệp phát triển văn hóa, khoa học, giáo dục của đất nước, góp phần nâng cao dân trí, xây dựng xã hội học tập ở Việt Nam.

Một trong những điểm đáng chú ý là Luật Thư viện 2019 đã bổ sung loại hình thư viện ngoài công lập bên cạnh loại hình thư viện công lập; cùng với đó đối tượng thành lập thư viện cũng mở rộng. Cụ thể, thư viện công lập do Nhà nước đầu tư, bảo đảm điều kiện hoạt động và đại diện chủ sở hữu được tổ chức theo mô hình đơn vị sự nghiệp công lập hoặc phù hợp với mô hình của cơ quan chủ quản. Thư viện ngoài công lập sẽ do tổ chức, cá nhân Việt Nam hoặc tổ chức, cá nhân nước ngoài, cộng đồng dân cư đảm bảo đảm điều kiện hoạt động được tổ chức theo mô hình doanh nghiệp, tổ chức sự nghiệp hoặc mô hình khác.

Theo đó, luật quy định hệ thống thư viện gồm có: Thư viện Quốc gia Việt Nam; Thư viện công cộng; Thư viện chuyên ngành; Thư viện lực lượng vũ trang; Thư viện cơ sở giáo dục đại học (thư viện đại học); Thư viện cơ sở giáo dục mầm non, phổ thông, cơ sở giáo dục nghề nghiệp và cơ sở giáo dục khác; Thư viện cộng đồng và thư viện tư nhân có phục vụ cộng đồng; Thư viện của tổ

● **Pháp luật tạo điều kiện, cơ sở cho ngành thư viện phát triển. (Ảnh minh họa)**

chức, cá nhân nước ngoài có phục vụ người Việt Nam.

Như vậy, có thể hiểu rằng, quy định pháp luật đã tạo điều kiện, khuyến khích các tổ chức, cá nhân trong nước và nước ngoài tham gia thành lập, tổ chức các hoạt động thư viện trên lãnh thổ Việt Nam. Chính vì thế, trong những năm qua, việc triển khai chính sách khuyến khích này đã góp phần phát huy mọi nguồn lực trong xã hội, tạo cơ sở quan trọng để mở rộng hệ thống thư viện trên cả nước, đặc biệt là những thư viện công cộng. Từ đó, người dân dù ở đô thị, nông thôn hay những vùng sâu, vùng xa, vùng khó khăn cũng có thể tiếp cận thông tin, hình thành văn hóa đọc trong các cộng đồng bản địa.

Pháp luật thư viện cũng quy định thực hiện liên thông thư viện là nguyên tắc hoạt động chung của mọi thư viện công lập, ngoài công lập, không có ngoại lệ. Điều này có ý nghĩa rằng, các thư viện bắt buộc phải có hoạt động liên kết, hợp tác để sử dụng hợp lý, phát huy hiệu quả các tài nguyên, tiện ích, các sản phẩm, dịch vụ thư viện. Đặc biệt là các thư viện lớn, có vai trò quan trọng được Nhà nước ưu tiên đầu tư như Thư viện Quốc gia, thư viện tỉnh hay các thư viện được Nhà nước ưu tiên đầu tư sẽ phải có trách nhiệm chia sẻ cho các thư viện khác có thể sử dụng những nguồn lực này nhằm phục vụ bạn đọc một cách tốt nhất. Nhờ vậy, tài nguyên thông tin được xây dựng từ ngân sách nhà nước cũng sẽ được chia sẻ giữa các thư viện, đảm bảo các nguồn thông tin luôn được cập nhật, phục vụ nhu cầu đọc đa dạng của đông đảo người đọc. Liên thông thư viện được thực hiện nghiêm túc sẽ giúp cho các thư viện phát huy được các nguồn lực của mình, tiết kiệm được ngân sách nhà

nước, kinh phí đầu tư, nâng cao hiệu quả phục vụ cho người đọc.

Ngoài ra, Luật Thư viện 2019 còn bao gồm những quy định cụ thể về phát triển thư viện trong bối cảnh hiện đại, như thư viện số, hiện đại hóa thư viện, phát triển và vận hành thư viện theo xu thế của thời đại với những yêu cầu đặt ra trong Cách mạng công nghiệp lần thứ tư. Trong đó, luật quy định, xây dựng cơ sở dữ liệu, thư viện số là chức năng, nhiệm vụ của tất cả các loại hình thư viện. Đáng nói, một quy định hoàn toàn mới so với trước đây là các thư viện đều phải đánh giá hoạt động định kỳ hàng năm theo một số tiêu chí được chọn từ tiêu chuẩn quốc gia, được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch hướng dẫn cụ thể. Việc đánh giá này góp phần phục vụ công tác quản lý nhà nước về thư viện, nâng cao hoạt động thư viện...

Xây dựng văn hóa đọc: Không để ai bị bỏ lại phía sau

Đáng nói, việc đưa Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam 21/4 trở thành một sự kiện tổ chức hàng năm, được quy định cụ thể trong Luật Thư viện 2019, góp phần phát triển một xã hội có thói quen, văn hóa đọc. Năm 2023 là lần thứ hai tổ chức Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam, do Bộ Thông tin và Truyền thông triển khai theo Quyết định số 1862/QĐ-TTg ngày 4/11/2021 của Thủ tướng Chính phủ.

Mặt khác, việc phát triển văn hóa đọc cũng được quy định cụ thể trong luật thông qua các hình thức, phương thức như: tổ chức các hoạt động nhằm hình thành thói quen đọc sách trong gia đình, trường học, cơ quan, tổ chức trên phạm vi toàn quốc; hướng dẫn phương pháp,

kỹ năng đọc sách, khai thác thông tin cho trẻ em tại các thư viện trường học và thư viện công cộng. Ngoài ra, còn có các hình thức, phương thức khác như phát triển kỹ năng thông tin cho người sử dụng thư viện trong tìm kiếm, đánh giá, khai thác và sáng tạo thông tin, tri thức; đẩy mạnh liên thông; truy cập và khai thác thông tin, kiến thức từ các thư viện số dùng chung qua thiết bị điện tử di động; sử dụng các dịch vụ thư viện lưu động và luân chuyển tài nguyên thông tin thư viện.

Đáng nói, việc xây dựng và hình thành văn hóa đọc thông qua đổi mới hoạt động thư viện luôn được Đảng và Nhà nước quan tâm. Đơn cử, ngày 01/11/2022, Thủ tướng Chính phủ ban hành Chỉ thị số 20/CT-TTg về đẩy mạnh đổi mới hoạt động của thư viện trong xây dựng, phát triển kỹ năng đọc, tiếp cận và xử lý thông tin cho thiếu nhi. Chỉ thị nêu rõ nhiều vấn đề như: môi trường đọc cho thiếu nhi ở nhiều địa phương còn thiếu, tỷ lệ thiếu nhi đọc sách thường xuyên chưa cao và bền vững, có sự chênh lệch về điều kiện tiếp cận thông tin và các tiện ích, dịch vụ, sản phẩm thông tin thư viện giữa thành thị và nông thôn, miền núi, khu vực biên giới, hải đảo, vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng có điều kiện kinh tế - xã hội khó khăn và đặc biệt khó khăn.

Trong nhiều nguyên nhân thì nguyên nhân chủ yếu đầu tiên là do các cấp, các ngành chưa quan tâm, đầu tư đúng mức, nhất là trong việc bố trí đủ quỹ đất, nhân lực, tài nguyên thông tin và các điều kiện cần thiết khác để thư viện triển khai hiệu quả các hoạt động phục vụ thiếu nhi. Bởi vậy, Chỉ thị nêu rõ những nhiệm vụ, giải pháp, trách nhiệm phối hợp giữa các bộ, ban, ngành, chính quyền địa phương để nâng cao hoạt động thư viện, trở nên thân thiện hơn với các đối tượng người dân là thiếu nhi.

Bên cạnh đó, Nghị định số 93/2020/NĐ-CP quy định chi tiết một số điều của Luật Thư viện cũng đưa ra tiêu chí cụ thể về không gian đọc, phòng đọc cơ sở, là “nơi đọc sách do cộng đồng dân cư, tổ chức, cá nhân Việt Nam thành lập nhằm cung cấp cho người dân thông tin, kiến thức và dịch vụ văn hóa đọc trong khu vực sinh sống tại thôn, làng, ấp, bản, phum, sóc, tổ dân phố mà chưa đủ điều kiện thành lập thư viện”. Theo đó, Luật khuyến khích thành lập không gian đọc, phòng đọc cơ sở đáp ứng các tiêu chí như: ít nhất 300 bản sách; diện tích, hạ tầng bảo đảm việc bảo quản tài nguyên thông tin và phục vụ người sử dụng; bảo đảm vệ sinh môi trường và cảnh quan; có người quản lý; có nội quy phù hợp...

Có thể thấy, hành lang pháp lý hiện tại về ngành thư viện đã có nhiều quy định cụ thể, phù hợp với tình hình phát triển chung của đất nước nói chung và mỗi địa phương nói riêng, nhằm tạo điều kiện phát triển sự nghiệp thư viện và văn hóa đọc trên cả nước, thực hiện theo đúng phương châm “Không để ai bị bỏ lại phía sau”. Thời gian qua, có thể thấy các hoạt động tuyên truyền phổ biến pháp luật thư viện, thúc đẩy văn hóa đọc ngày càng tăng lên về số lượng và chất lượng, giúp người dân, người làm trong ngành thư viện nhận thức được và bảo vệ những quyền, lợi ích hợp pháp theo luật định, đặc biệt là quyền tiếp cận thông tin, tri thức, lợi ích hưởng thụ văn hóa và học tập suốt đời của nhân dân.

DIỆU BẢO

● **Thư viện cung cấp không gian đọc sách cho trẻ em. (Ảnh minh họa)**

● **Hệ thống thư viện có vai trò lớn trong việc xây dựng văn hóa đọc toàn dân.**

Tích xưa kể lại

Giữa Thủ đô Hà Nội sầm uất, không ai nghĩ ngõ 88, phố Giáp Nhị lại ẩn chứa bên trong những câu chuyện đã ngủ yên hàng thế kỷ mà chỉ người dân “bản địa” mới biết được. Đó là tích truyện “Bùi Đông lập ấp”, kể về sự thành lập của phố Giáp Nhị, hay còn được biết đến với tên xóm Cổ Ngự.

Anh Bùi Tuấn Tài – hậu duệ đời thứ mười bốn của dòng họ Bùi cho biết, phần lớn những người ở xóm Cổ Ngự, làng Cổ Liệt, nay là phố Giáp Nhị, phường Thịnh Liệt, ... đều thuộc dòng họ Bùi. Đây là một dòng họ cổ xưa, cùng với họ Nguyễn ở Giáp Tứ, họ Đặng, họ Lê ở Giáp Lục và một số họ khác, đã lập nên làng Cổ Liệt.

Anh Bùi Tuấn Tài kể lại, cách đây hàng trăm năm, có lẽ phải từ thời nhà Hồ (1400 - 1407), một chi nhỏ của dòng họ Bùi Phở tại Thanh Hóa có công với đất nước và được ban đất ở Định Công – Hà Nội. Nhưng có ông thầy địa lý đã tình cờ gặp gỡ những người dòng họ Bùi và hỏi họ: “Muốn làm quan hay làm vua”. Với mong muốn là bề tôi trung thành phục vụ đất nước, họ xin được làm quan và chuyển về sinh sống, đặt mồ mã ở làng Cổ Liệt, xóm Cổ Ngự.

Thực tế, chỉ cần đến phố Giáp Nhị, phường Thịnh Liệt, có thể dễ dàng tìm thấy mộ của những danh nhân họ Bùi. Như mộ của Bùi Xương Trạch hiện vẫn được chăm sóc và gìn giữ cẩn thận. Bùi Xương Trạch là một vị quan nổi tiếng sống ở thời Lê Thánh Tông (Lê sơ), đã làm đến chức Tế Tửu Quốc Tử Giám, tương đương với hiệu trưởng trường đại học thời nay.

Ngoài Bùi Xương Trạch, còn có ngôi mộ của Bùi Huy Bích, vẫn nguyên vẹn và tồn tại song song với nhà người dân trong một con ngõ nhỏ. Bùi Huy Bích sống ở thời Lê trung hưng, ông là một danh nhân, danh sĩ nổi tiếng với hiệu Tồn Am, đến nay các áng thơ văn của ông vẫn được người đời sau biết đến. Tên tuổi của họ, hiện vẫn còn lưu danh tại các bia đá ở Văn Miếu - Quốc Tử Giám.

Tuy nhiên, đến với ngõ 88, phố Giáp Nhị, không chỉ có những ngôi mộ của dòng họ Bùi. Mà còn có cả họ Lê, họ Đặng, họ Phạm, họ Nguyễn. Bởi trong làng Cổ Liệt trước đây, có rất nhiều thôn (xưa được gọi là Giáp) ví như dòng họ Nguyễn Trọng ở Giáp Tứ trước kia rất giàu và có truyền thống khoa bảng. Hay ở Giáp Lục có dòng họ Đặng là họ của Thái phi Đặng Thị Ngọc Dao mẹ đẻ của Tây Vương Trịnh Tráng, và dòng họ Lê “phát” về đường quan võ, nổi tiếng nhất có Lê Bá Ly thời nhà Mạc.

Các dòng họ này, liên hôn với nhau, lâu dần, có sự hòa trộn giữa con cháu trong các Giáp. Vì vậy, khi đến con ngõ 88, phường Giáp Nhị, không khó để bắt gặp những ngôi mộ có tuổi đời hàng trăm năm với các dòng họ khác nhau, vẫn được con cháu trong làng chăm sóc cẩn thận.

Bí ẩn con phố "âm dương"

Nằm sâu trong phố Giáp Nhị, phường Thịnh Liệt, quận Hoàng Mai, là ngõ 88 với những ngôi mộ cổ đã tồn tại hàng trăm năm. Xuyên suốt lịch sử Việt Nam, các ngôi mộ vẫn lặng lẽ chung sống một cách bình yên với những “người dương” ở xung quanh...

● **Nhiều danh nhân xuất thân ở xóm Cổ Ngự (ngõ 88, phố Giáp Nhị) vẫn còn lưu danh tại Văn Miếu - Quốc Tử Giám. (nguồn: An Nhiên)**

● **Giá nhà đất ở ngõ 88, phố Giáp Nhị thấp hơn 30-40% so với thị trường. (nguồn: Tuấn Khải)**

● **Ngày rằm, mừng một, người dân sẽ thắp nén hương bày tỏ lòng kính trọng những người đã khuất.**

● **Cô Tuất cho biết vẫn còn nhiều bất tiện khi chung sống cùng các ngôi mộ cổ. (nguồn: Bùi Thị Tuất)**

“Âm dương” chung sống

Đi dọc ngõ 88, phường Giáp Nhị hiện nay, còn hàng chục ngôi mộ nằm rải rác, kề cận bên cạnh những căn nhà, hàng quán. Người dân ở đây vẫn chung sống, sinh hoạt bình thường. Thậm chí, người trong làng, còn giúp nhau chăm sóc mồ mã của những gia đình đã chuyển đi, hoặc không ở gần mộ tổ tiên nhà họ.

Cô Hường – một công nhân viên chức về hưu, cho biết: “Tôi là người làng khác, nhưng lấy chồng thuộc dòng họ Lê ở Giáp Nhị”. Hiện tại, dòng họ nhà chồng của cô vẫn còn ngôi mộ tổ rất to ở sâu trong ngõ. Cô Hường chia sẻ, trước kia, nơi đây phần lớn là ruộng đất hoang vắng, nên việc xây mồ mã không ai quản lý: “Bên ngoài này, đất cao thì các cụ chọn làm mộ”. Theo quan niệm của các cụ, mộ phải chôn ở nơi cao, bằng phẳng, chứ không được chọn chỗ trũng, nhiều nước đọng.

Cô Hường tâm sự, việc sống chung với các ngôi mộ, không ảnh hưởng nhiều đến sinh hoạt của người dân nơi đây: “Chúng tôi đã quen rồi. Hơn nữa, các “cụ” ở đây rất lành, nên không có những hiện tượng tâm linh đáng sợ nào xảy ra”. Đồng ý với cô Hường, cô Bùi Thị Tuất – Tô phó tổ 13 (phố Giáp Nhị, phường Thịnh Liệt) nói rằng các ngôi mộ ở đây đã có cả trăm năm, hiện giờ chỉ còn lại “cát bụi”. Cho nên, người dân vẫn sinh hoạt bình thường, nhưng

vào ngày rằm, mừng một sẽ thắp nén hương để tỏ lòng thành kính với người đã khuất: “Nếu ai có lòng, thì sẽ thêm các vật phẩm tùy tâm”.

Thực tế, đi khảo sát xung quanh ngõ 88, phố Giáp Nhị, có thể thấy, nhà người dân san sát những ngôi mộ. Như nhà cô Nga (đã đổi tên nhân vật), có hai vợ chồng sinh sống, phía trước nhà giáp con đường. Nhưng ngay phía sau nhà, thông qua một cánh cửa nhỏ ở khu vệ sinh, chính là nghĩa trang của dòng họ Bùi, cách không xa là mộ của Bùi Huy Bích. Tất cả chỉ được ngăn

bằng một cánh cửa gỗ mỏng. Cô Nga chia sẻ: “Tôi đã sống ở đây cả chục năm và không thấy có bất cứ vấn đề tâm linh nào xảy ra”.

Ngay bản thân trẻ con trong làng, cũng hồn nhiên, vui chơi, nô đùa, dù bên cạnh là những ngôi mộ cổ với tuổi đời gấp nhiều lần các em. Cô Bùi Thị Tuất cho biết: “Trẻ con thấy người lớn kính trọng những người đã khuất, thì các cháu cũng làm theo, không sợ các ngôi mộ, nhưng cũng không leo trèo, nghịch ngợm”.

Thậm chí, khi được hỏi, nhiều người trong làng còn khẳng định, họ thường thắp hương, hoa quả và chăm sóc các

ngôi mộ. Điều này, giúp họ làm ăn, buôn bán thuận lợi hơn. Cho nên, cứ đến những ngày mừng một, mười lăm, đầu năm mới hoặc các ngày quan trọng, họ lại kính cẩn dâng những nén nhang để cầu mong may mắn trong việc kinh doanh, buôn bán.

Vẫn còn những bất tiện

Cô Bùi Thị Tuất – Tô phó tổ 13 cho biết, thực tế, có nhiều người dân mong muốn được di chuyển những ngôi mộ đi nơi khác: “Chúng tôi mong muốn có thêm đất để sinh hoạt, buôn bán, làm ăn”.

B à n thân Làng Thịnh Liệt tên Nôm là làng Sét. Tên cổ nhất của làng ở thế kỷ XV là Cổ Liệt. Xa xưa, Thịnh Liệt có 9 Giáp, từ Giáp Nhất đến Giáp Cửu. Tại đây tồn tại rất nhiều dòng họ lâu đời như Giáp Nhị - Bùi Đông; Giáp Tam - Đỗ Trung; Giáp Tứ - Đỗ Nội; Giáp Thất - Lê thôn... Phần lớn người trong các Giáp sau khi mất sẽ được chôn cất ngay trong làng. Đến thời kỳ cách mạng ruộng đất, mỗi gia đình chỉ còn giữ lại phần đất mộ của tổ tiên và đất dùng để sinh hoạt.

cũng ở cạnh ba ngôi mộ cổ từ thế kỷ 19, 20. Cô rất mong muốn, những ngôi mộ sẽ được nhà nước hỗ trợ, để di chuyển và đền bù cho người dân một cách hợp lý nhất.

Ông Đoàn Tự Lộc – Tô trưởng tổ 13, cũng chia sẻ, hiện tại, ở ngõ 88, phố Giáp Nhị có khoảng trên dưới ba mươi ngôi mộ cổ, không tính đến hai nghĩa trang nằm ở trong phường. Những ngôi mộ này đã tồn tại hàng trăm năm, ở một số dòng

họ, con cháu cũng đã chuyển đi sống ở nơi khác. Mặc dù, không xảy ra những câu chuyện tâm linh, nhưng việc “người âm” chung sống với “người dương” cũng có nhiều bất lợi.

Ví dụ như giá nhà đất ở ngõ 88, phố Giáp Nhị, bao giờ cũng hạ xuống từ 30-40% so với giá thật trên thị trường. Trò chuyện với anh T đang rao bán một căn nhà 30m², năm tầng, với đường đi thuận lợi, sổ đỏ chính chủ có giá hơn ba tỷ, trong khi cũng ở quận Hoàng Mai, theo tìm hiểu, có những ngôi nhà 30m², trong diện chờ sổ, với cơ sở hạ tầng kém hơn, cũng có giá ngang bằng nhà anh T ở ngõ 88, phố Giáp Nhị.

Chính vì vậy, có không ít người dân sinh sống ở khu vực này cho biết, dù đã ở bên cạnh các ngôi mộ cổ cả chục năm, nhưng vẫn có những bất tiện mà họ không thể tránh khỏi. Ông Đoàn Tự Lộc – Tô trưởng tổ 13 nói: “Việc di dời những ngôi mộ vào nghĩa trang của quận là vô cùng khó khăn. Hiện nay, nghĩa trang đã kín chỗ, không còn “suất” để cho những ngôi mộ cổ này vào nữa”. Còn việc di dời đi đến những nơi khác, vẫn đang là một câu hỏi khó đối với các dòng họ lâu đời ở con ngõ này. Vì theo họ, đây không chỉ là những ngôi mộ bình thường, mà còn là mộ tổ và mộ của các danh nhân nổi tiếng Việt Nam đã được nhà nước công nhận. Cho nên, không thể chuyển các ngôi mộ một đi cách bừa bãi.

HƯƠNG NGỌC

Đêm đã xuống rất sâu, không gian yên tĩnh thoảng qua mùi hương mộc lan dịu ngọt. Phương Trà trầm tư bên khung cửa sổ, ngọn đèn bàn thao thức hắt một khoảng sáng lặng lẽ lên bàn làm việc của chị. Ở đó, giữa những cuốn sách để ngỏ, bên tập tài liệu dày đặc các dòng ghi chú bằng nét mực xanh chân phương, có tấm bản đồ thế giới vừa được mở ra trên màn hình máy tính. Chị bước lại gần, ánh mắt khẽ chạm vào một địa danh nằm giữa châu Phi muôn trùng xa cách: Nam Sudan.

Nam Sudan, xứ sở của những cánh rừng nhiệt đới, đồng cỏ ngập nước và thảo nguyên cây keo hoang dã. Hơn một thập kỉ sau khi thành lập, đất nước này vẫn còn chìm trong đói nghèo xung đột triền miên. Liên Hợp quốc phải triển khai lực lượng mũ nồi xanh đến Nam Sudan thực hiện sứ mệnh gìn giữ hòa bình. Liên tục những năm qua, Phương Trà đã tham gia khóa huấn luyện đặc biệt sẵn sàng tham gia nhiệm vụ tại đó.

Còn ba tháng nữa chị và các đồng đội sẽ lên đường. Vượt qua mười nghìn cây số, hai chặng bay kéo dài mười sáu tiếng, nơi đến chênh lệch bốn múi giờ với Việt Nam. Từ khi bước vào ngành, Phương Trà đã luôn xác định tâm lí sẽ đi bất cứ đâu, làm bất cứ việc gì không quản ngại khó khăn, gian khổ. Thế nhưng lúc này đây, đứng trước con đường mới mở ra dẫn tới một miền đất hoàn toàn xa lạ, trong sâu thẳm trái tim chị bỗng có chút bồi hồi.

- Mẹ ơi, mẹ vẫn chưa ngủ ả?

Tiếng gọi thật khẽ của con trai kéo Phương Trà ra khỏi dòng suy nghĩ. Bé Su Su đang đứng ngay trước cửa phòng, một tay dụi mắt còn tay kia vẫn ôm chặt chú cá heo bông đội mũ đỏ. Chị vội vã bước lại gần bé con lên, nghe thấy mái tóc ẩm mềm của con chạm vào bên má.

- Mẹ còn một chút công việc sắp xong rồi. Su Su ngoan sao lại thức dậy lên đây?

Su Su vòng tay ôm chặt lấy mẹ:

- Con mơ thấy cả nhà ta đi chơi trên một ngọn đồi có rất nhiều hoa. Thế rồi khi con chạy được một quãng thì bỗng nhiên quay lại không thấy bố mẹ đâu nữa. Con hoảng hốt vừa gọi tìm vừa khóc mãi cho đến lúc giật mình tỉnh dậy luôn.

- Đừng sợ nhé Su Su, chỉ là một giấc

Trên những dặm đường xanh

Truyện ngắn của **TRỌNG BÁCH**

mơ thôi con ạ. Con luôn có mẹ ở đây mà.

Phương Trà vừa vỗ về an ủi vừa bế Su Su quay trở lại phòng. Chị khe khẽ hát ru cho tới lúc thằng bé ngủ thiếp đi thật sâu rồi cứ thế lặng lẽ ngồi ngắm con. Su Su dường như còn bé bỏng quá chừng mà công việc của vợ chồng chị đều bận bịu. Mai này nếu mẹ đi công tác xa liệu Su Su có vượt qua được những khoảnh khắc thiếu vắng như thế này không.

Ngày Phương Trà nói muốn tham gia khóa huấn luyện dành cho lực lượng gìn giữ hòa bình, Trung tá Lê Hoàng Vũ hiểu rằng để đi đến quyết định đó hẳn vợ mình đã cân nhắc rất lâu. Vũ gặp Phương Trà

lần đầu tiên trong hội thao quốc phòng. Lúc đó anh vô cùng ấn tượng với nữ chiến sĩ có đôi mắt đen sâu thẳm đứng đầu hàng quân, người sau này đã cùng đồng đội giành giải nhất toàn đoàn ở các nội dung thi đấu. Sau này khi đã nên duyên vợ chồng, Vũ kể rằng anh đã trúng tiếng sét ái tình ngay từ khoảnh khắc bắt gặp ánh nhìn điềm tĩnh của Phương Trà trên thao trường năm ấy. Chị khẽ tựa đầu vào vai anh, dịu dàng mỉm cười.

Phương Trà vẫn luôn dịu dàng như thế khi ở bên chồng con. Chỉ trong công việc chị mới thể hiện bản lĩnh mạnh mẽ của một người chiến sĩ đã đi qua nhiều thử thách. Khóa huấn luyện lính mũ nồi xanh

vốn nổi tiếng cực kỳ khắc nghiệt. Bắt đầu từ những đợt hành quân dài ngày để rèn luyện kỹ năng sinh tồn trong môi trường khó khăn và xung đột, sau đó là thực hành bắn súng, thực hành lái xe tác chiến trên mọi địa hình, học cách cứu thương, nhận biết bom mìn, cách sử dụng bộ đàm và các thiết bị vệ tinh. Phương Trà là nữ sĩ quan duy nhất tham gia đợt huấn luyện này bên các đồng đội nam nhưng không phải vì thế mà chị được ưu ái hơn. Có những lúc kết thúc buổi huấn luyện, hai cánh tay chị tê cứng, còn toàn thân đau nhức rã rời. Vũ nhìn gương mặt sạm đen của vợ, không khỏi xót xa:

- Chặng đường phía trước còn vất vả

TIẾNG LÒNG

Niềm ham thích đọc

Tôi biết đọc sớm và có sở thích đọc bất cứ cái gì có chữ lọt vào tay - mẹ kể thế. Ngày bé, tôi mê đọc tới mức ngồi chơi đâu cũng tranh thủ chúi mũi vào đọc sách hoặc đọc báo, đến nỗi ai cũng bảo "sao con bé này nó mê sách báo thế".

Bố cũng là người thích đọc. Mẹ kể, bố công tác xa trong miền Nam, lúc về tài sản chẳng có gì nhiều ngoài mấy hòm sách. Những năm đầu thập kỷ 80, sách đa phần là sách văn học, tiểu thuyết Nga, Pháp, Trung Hoa hoặc Việt Nam, giấy vàng nâu sần sùi, nhiều lúc còn nổi cộm hạt tạp chất trong trang. Nhưng bố giữ gìn cẩn thận lắm, xếp chồng nặng trĩu cái giá sách. Tôi rất thích mon men đến cái giá sách đó, nhưng bố thường bảo "con chưa đến tuổi đọc những sách này", như khi tôi lật mấy trang của tiểu thuyết "Bỉ vỏ" của nhà văn Nguyễn Hồng.

Khoảng 7-8 tuổi là tôi đã đọc hết sạch những tập truyện cổ Andersen hay truyện cổ Grimm của NXB Kim Đồng mẹ mua cho như: "Chú lính chì dũng cảm", "Bầy chim thiên nga", "Cô bé bán diêm", "Vịt

con xấu xí", "Bộ quần áo mới của Hoàng đế", "Nàng tiên cá", "Cô bé lọ lem", "Cô bé quàng khăn đỏ", "Chú mèo đi hia", "Nàng Bạch Tuyết và Bảy chú lùn"... Cuốn truyện mà tôi thích nhất có lẽ là "Totto - chan: Cô bé bên cửa sổ" của Nhật Bản. Cuộc sống của cô bạn Tottochan đồng trang lứa hồn nhiên, nghịch ngợm và ngôi trường đặc biệt trên toa tàu Tomoe cùng thầy hiệu trưởng tuyệt vời Kobayasi mở ra với bao thú vị, làm con nhỏ Việt không thôi mơ mộng.

"Để mèn phiêu lưu ký" của bác Tô Hoài cũng là cuốn sách gối đầu giường hồi cấp 1 của tôi. Những trang truyện đầy màu sắc về hành trình phiêu lưu và trưởng thành của chú để mèn dẫn tôi say sưa trong thế giới vừa lạ lẫm vừa thân quen, vừa trẻ con vừa chín chắn. Tôi thun thút đọc bất kể giờ giấc và thường kể lại cho em trai, nhìn nó ngây thơ thích thú lắng nghe mà vui âm ỉ.

Lớn hơn, bố mua những cuốn truyện thiếu nhi dày về cho 2 chị em. Hơn 10

● Càng đọc càng thấy biển sách mênh mông.
(Ảnh minh họa)

tuổi, tôi đã đọc trọn vẹn những "Không gia đình" (Hector Malot), "Những tâm lòng cao cả" (Edmondo de Amicis), "Hoàng tử bé" (Saint Exupéry), "Cánh buồm đỏ thắm" (Alexander Grin), "Những cuộc phiêu lưu của Tom Sawyer" (Mark Twain), "Hai vạn dặm dưới đáy biển" (Jules Verne), "Tuổi thơ dữ dội" (Phùng Quán)... Cứ một sách cầm tay, leo lên sân tầng hai, nằm lên cái ghế mây thả hồn theo những con chữ là đủ hết cả buổi

chiều rảnh rồi không phải đi học thêm.

Hồi ấy, những năm 92-93, "Doraemon" mới được xuất bản tại Việt Nam và chị em tôi cũng như hàng vạn đứa trẻ khác được trải nghiệm "con sốt" sách khi hàng tuần châu chực bó đũa xe máy đưa ra hiệu sách ở công chợ Bãi Bằng mua từng tập. Sau này, lúc lên cấp 3, chứng kiến bọn bạn đồng trang lứa mê đắm nhiều bộ truyện tranh khác như "Thám tử Conan", "Bảy viên ngọc rồng", "Thủy thủ Mặt trăng"... hay truyện Nguyễn Nhật Ánh nhưng tôi luôn đứng ngoài cuộc, tự nghĩ mình đã "người lớn" hơn những sách truyện mà tôi cho là... dành cho teen ấy, dù mình cũng chỉ là tuổi teen. Nhưng đến đại học thì gặp một hiện tượng sách toàn cầu khác là "Harry Potter". Ban đầu định kiến truyện này chỉ dành cho bọn teen nên tôi thờ ơ, cho đến năm 2001 khi sách được chuyển thể thành phim, tôi dịch bài báo nước ngoài đăng báo nên đành ra cửa hàng thuê truyện thuê đọc để hiểu qua dạng để viết sát hơn. Ai dè mê đến nỗi không dứt ra được, đọc hết tập này đến tập khác, về sau còn đi mua để giữ làm kỷ niệm.

nhiều hơn thế, liệu em có thể vượt qua được không?

Phương Trà nắm tay chồng rất khẽ:

- Chỉ cần có gia đình bên cạnh là em vững tin rồi.

Trung tá Vũ ước gì mình có nhiều thời gian hơn để đỡ đàn cho người vợ thương yêu, thế nhưng công việc của một giảng viên quốc phòng cũng hết sức bận rộn. Hằng đêm khi anh thức khuya để nghiên cứu tài liệu thì trên gác, góc làm việc của chị cũng sáng đèn. Hơn ai hết Phương Trà hiểu rằng nhiệm vụ ở Phái bộ gìn giữ hòa bình tại Nam Sudan đòi hỏi rất cao về năng lực ngoại ngữ và kỹ năng xử lý tình huống trong môi trường làm việc đa quốc gia. Một khi đã được tin tưởng giao thực hiện trọng trách này, chị càng phải nỗ lực nhiều hơn để xứng đáng với màu cờ sắc áo.

Khó khăn nào rồi cũng sẽ vượt qua. Nhưng riêng với bé Su Su thì mọi chuyện lại hoàn toàn khác. Nhiều khi ý nghĩ sẽ phải xa con suốt một thời gian dài khiến trái tim Phương Trà gần như thất lạc.

Sáng thứ bảy này ngôi nhà nhỏ của bé Su Su rộn rã hẳn lên. Su Su thấy ngoài sân bố Vũ đang hí hụi đóng chuồng gỗ cho chú cún con vừa mới đến, còn trong bếp bà nội và mẹ Trà vừa nấu ăn vừa tíu tít trò chuyện. Su Su ôm bé cún trên tay, chạy ra chạy vào.

- Bà ơi, sao lâu rồi bà mới lên chơi với cháu. Giờ bà ở đây với cháu luôn nhé, cháu út cho bà về nữa đâu.

Bà nội mỉm cười gật đầu với Su Su. Chờ một lát đến khi bé chạy ra ngoài chơi với bố, bà quay sang Phương Trà khẽ hỏi:

- Vậy là con chưa nói gì với Su Su về chuyện mình sẽ đi công tác sao?

Phương Trà đang chăm chú rửa hoa quả. Nghe câu hỏi của mẹ, chị bắt chợt dừng tay lại, tiếng

nước chảy như dội vào tâm trí:

- Con nghĩ mãi mà vẫn không biết phải bắt đầu với Su Su như thế nào mẹ ạ. Thành bé còn nhỏ dại, cứ nghĩ đến lúc nói rằng mẹ sắp đi công tác xa là con sợ Su Su sẽ khóc mất thôi.

- Mẹ nhớ hồi Vũ mới lên sáu tuổi thì bố con cũng phải xa nhau vì đơn vị ông ấy nhận nhiệm vụ lên đóng quân chốt giữ vùng biên giới. Ngày đó liên lạc không được thuận lợi như bây giờ, biên biệt mấy tháng trời mới nhận được một lá thư. Thư nào bố cũng dặn Vũ giờ ở nhà có mỗi mình con là đàn ông, nhớ trông nom đỡ đàn mọi việc giúp mẹ. Thế mà từ đó chiều nào Vũ nhà ta cũng biết nghỉ ngơi sớm hơn chúng bạn để về, nhốt gà vào chuồng, ôm củi bỏ bên bếp, trước khi đi ngủ còn soi đèn kiểm tra cửa nẻo nữa. Mẹ nghĩ với Su Su cũng vậy, con hãy cho thành bé có cơ hội được tự lập, biết đâu rồi chính con sẽ thấy ngạc nhiên đấy.

Phương Trà để yên đôi bàn tay mình trong bàn tay ấm áp già nua của mẹ, tự nhiên chị thấy vững lòng.

- Con hiểu rồi mẹ ạ. Trước khi lên đường công tác con sẽ chuẩn bị những gì cần thiết nhất cho Su Su. Con tin là chàng trai bé nhỏ của chúng ta sẽ sớm vững vàng thôi, đúng không mẹ.

Trung tá Lê Hoàng Vũ kết thúc bài giảng về vấn đề giải quyết các xung đột quốc tế trong tiếng vỗ tay rào rào của học viên. Rồi khỏi giảng đường, anh lái xe về nhà trong tâm trạng hồi hộp xen chút lo lắng. Sáng nay trường của Su Su có buổi tập huấn dành cho giáo viên nên tất cả học sinh nghỉ học, vợ anh lại có hẹn đưa mẹ tới bệnh viện khám theo lịch định kì với bác sĩ. Anh đã sắp xếp đưa con đi gửi nhưng Su Su quả quyết rằng con có thể ở nhà một mình. Trong lúc anh đang băn khoăn thì

Phương Trà đã mỉm cười gật đầu đồng ý với thành bé, còn mẹ anh xoa đầu Su Su đầy tin tưởng.

Vũ mở cửa bước vào nhà. Đèn phòng bếp bật sáng. Anh thấy Su Su đang loay hoay rửa cốc chén.

- Su Su của bố dậy lâu chưa, con ăn sáng rồi chứ?

Nhìn thấy bố, Su Su nheo cười rạng rỡ:

- Bố về rồi đấy ạ. Bố ơi, sáng nay con thức dậy đã gấp chăn màn gọn gàng. Ăn sáng xong con làm hết bài tập cô giao. Sau đó con chơi với bé cún một lúc rồi quét nhà và rửa cốc dây bố ạ.

Vũ không giấu được vẻ ngạc nhiên:

- Con trai bố giỏi quá. Vậy là con đã lớn thật rồi.

Su Su nói nhỏ như thầm thì:

- Bố biết không, mẹ nói sắp tới mẹ sẽ phải đi công tác đến một nơi xa thật là xa, ở đó có nhiều trẻ em cần được bảo vệ bố ạ. Những ngày qua mẹ đã dặn dò con rất nhiều điều, bố con mình ở nhà phải cố gắng hơn để mẹ yên tâm giúp đỡ các bạn ấy nhé.

Trung tá Vũ ôm con vào lòng. Nhìn gương mặt con, anh như bắt gặp lại khoảnh khắc đã khiến trái tim mình rung động từ thuở xa xưa ấy. Đôi mắt Su Su giống hệt Phương Trà, trong sáng, thăm sâu và điềm tĩnh.

Một buổi sáng mùa xuân đầy nắng, những người chiến sĩ từ biệt gia đình để lên đường bắt đầu thực hiện nhiệm vụ tại Nam Sudan. Thiếu tá Phương Trà đi giữa hàng quân. Trong hành trang chị mang theo có rất nhiều hộp màu và giấy vẽ mà Su Su bé nhỏ nhờ mẹ dành tặng những người bạn nơi châu Phi xa xôi chưa một lần gặp gỡ.

Rồi mai này khi Su Su lớn lên, hẳn là con sẽ tự hào khi nghĩ về hành trình của mẹ hôm nay. Những bước chân lặng lẽ cho hy vọng nở hoa trên vùng đất mới.

T.B

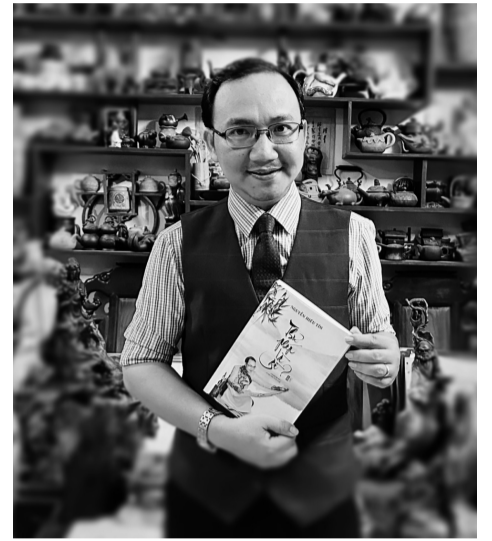
ĐỌC SÁCH

Hồn Việt trong thư pháp Quốc ngữ

“Thư pháp” vốn là một từ Hán, sau khi được vay mượn vào tiếng Việt thì hàm nghĩa của nó đã có sự thay đổi, không thể hiểu nó theo nghĩa chiết tự rằng “thư” là viết, “pháp” là phương pháp, để giải nghĩa “thư pháp là phương pháp viết chữ”.

Bởi vì cách giải nghĩa ấy sẽ dẫn đến một sự hiểu lầm rất nghiêm trọng mà chúng ta cần phải làm rõ.

“Chữ” hay “chữ viết” ra đời với chức năng làm công cụ ghi chép lời nói (ngôn ngữ). Bởi thế, người sử dụng chữ viết, hết đời này đến đời khác luôn hướng nó vươn tới sự chuẩn mực và tính quy phạm. Có như thế nó mới đủ khả năng hoàn thành vai trò của mình. Nhưng khi chữ viết phát triển đến một giai đoạn hoàn thiện rồi thì người viết chữ có thêm nhu cầu sử dụng nó theo hướng “Thư pháp là gì?”.

Tác giả Nguyễn Hiếu Tín đã tìm tòi, gửi gắm nhiều thông điệp, kỳ vọng vào trong cuốn sách “Thư pháp là gì?”.

hóa, hình tượng hóa và nghệ thuật hóa để nó thực hiện thêm những chức năng khác như giải trí, thẩm mỹ. Hai hướng phát triển và hành chức của chữ viết song song với nhau và có tính độc lập tương đối, tuy chúng có chung điểm xuất phát.

Hướng phát triển thứ hai, lâu nay người Việt Nam chúng ta quen gọi là thư pháp. Thư pháp là gì? Câu hỏi này cũng chính là tên quyền sách của tác giả Nguyễn Hiếu Tín (Trường Bộ môn Du Lịch - Trường Đại học Tôn Đức Thắng) vừa được phát hành. Với gần 400 trang sách, đầy ắp tư liệu và hình ảnh, nó sẽ giúp người đọc bước đầu tìm hiểu phần nào lịch sử vấn đề mà chúng ta đang cần biết.

Nguyễn Hiếu Tín vốn là người say mê thư pháp, nhất là thư pháp chữ Việt. Đóng góp của anh không chỉ dừng lại ở những sáng tác phẩm do đôi tay khéo léo và trái tim nồng nhiệt của anh đã tạo ra cho đời, mà anh còn áp ủ những khát vọng lớn hơn thế nữa. Nguyễn Hiếu Tín là cái tên khá quen thuộc trong giới những người yêu thư pháp ở TP Hồ Chí Minh, một trong những người đề xuất sáng lập “Phố Ông Đồ” tại Nhà Văn hóa Thanh niên TP Hồ Chí Minh vào những dịp tết hàng năm. Anh còn được biết đến là nhà sưu tập tem có hạng với nhiều giải thưởng tại các cuộc triển lãm tem trong và ngoài nước. Được biết, đây là tác phẩm đầu tay của anh, sau 16 năm, nay mới được tái bản đã thể hiện sự tìm tòi, khám phá cái đẹp qua thư pháp bằng tất cả niềm say mê.

Tác phẩm dựa trên cơ sở luận văn thạc sĩ của anh đã được đánh giá xuất sắc. Có thể nói tác phẩm dường như đã đáp ứng đúng lúc, đúng thời cho phong trào “thư pháp Việt” đang thịnh hành và đang rất nóng hổi hiện nay. Thư pháp từ truyền thống đến hiện đại tự thân nó đã nội hàm tính nghệ thuật của một loại hình văn hóa đặc thù. Nó là linh hồn, là sự sống của các con chữ, không giới hạn khu biệt trong thư pháp chữ Hán của người Hoa Hạ cùng các nước đồng văn.

Thật thú vị, bổ ích và có ý nghĩa khi tác giả đã giới thiệu cho chúng ta một số thư pháp, tuy rất tiêu biểu nhưng đã khái quát được các “trường phái” thư pháp từ Đông sang Tây. Ngoài Trung Hoa, Nhật Bản, Triều Tiên, Hán Nôm Việt... chúng ta còn có dịp biết đến thư pháp Ả-rập, thư pháp Tây Tạng, thư pháp phương Tây... Thông điệp tác giả muốn gửi gắm đó là “nghệ thuật thư pháp phương Đông” và “nghệ thuật viết chữ phương Tây” - dù khác nhau về phương tiện, hình thức, mục đích... nhưng chúng lại gặp nhau ở cái đẹp. Mọi tìm kiếm sáng tạo của các loại hình nghệ thuật, dù Đông hay Tây, dù hướng nội hay hướng ngoại đều đi về chân trời Mỹ học - cho dù đang còn những quan điểm dị đồng khá phức tạp.

Từ cơ sở nền tảng này, tác giả đã đưa ra những luận giải khá thuyết phục về sự ra đời của thư pháp chữ Việt hiện nay, tuy còn “non tuổi”, nhưng hứa hẹn nhiều điều thú vị ở tương lai. Nhà nghiên cứu, sư Minh Đức Triều Tâm Ảnh đã đánh giá tác phẩm: “Một tìm kiếm về tư tưởng, lý luận hoặc một công trình nghiên cứu với nhiều thao tác tư duy, nhiều nguồn tham khảo như thế này là hiện tượng văn hóa đáng được quan tâm, khích lệ, tán thán; vừa tiếp truyền được hơi thở truyền thống của dân tộc, vừa mở đường khiêm tốn cho “thư pháp Việt” bước đi một cách tự tin, vững chãi hơn”... **T.H**

Nếu thời cấp 2 là của những sách truyện thiếu nhi đúng tuổi thì khi lên cấp 3 tôi mới bắt đầu đọc các tiểu thuyết trưởng thành. Lúc này, tôi xuống Hà Nội ở nhà bác Lương, anh trai mẹ. Bác là nhà báo và trong nhà cũng có một tủ sách đầy ắp. Nhiều hôm tôi say sưa đọc đến khuya, ngủ gục trên bàn quên không tắt điện khiến bác gái suốt ngày phải nhắc nhở... Tôi nhớ mãi cảm giác mới lạ trong con bé mới lớn là mình khi lần đầu tiên đọc những chi tiết nhạy cảm dục tình trong “Tiếng chim hót trong bụi mận gai” (Colleen McCullough) hay “Trăm năm cô đơn” (Gabriel Garcia Marquez)...

Lên đại học, tôi ít mua mà hay đi thuê truyện. Cửa hàng quen thuộc là một hiệu cho thuê truyện trên đường Tôn Đức Thắng gần nhà. Nhớ lúc đó chỉ 500 đồng/ngày gì đó. Tôi hào hứng với những cuốn tiểu thuyết kinh điển từ “Những người khốn khổ” đến “Bố già”, từ “Kiêu hãnh và định kiến” đến “Những cây cầu ở quận Madison”... và cả những tập truyện Sherlock

Holmes, hay những cuốn sách thị trường của Sydney Sheldon.

Cũng giai đoạn này, tôi mới tập trung đọc văn học Việt Nam. Khám phá từ những cái tên quen thuộc đi vào sách giáo khoa như Nam Cao, Vũ Trọng Phụng, Thạch Lam... đến những văn tài xuất chúng biết qua báo chí như Nguyễn Huy Thiệp, Bảo Ninh, Lê Lựu... Từ những người đàn bà viết Trần Thùy Mai, Lý Lan, Phạm Thị Hoài... đến những ngòi bút nam hiện tượng khi ấy như Nguyễn Việt Hà, Nguyễn Ngọc Thuần, Hồ Anh Thái... Cả những người đọc rồi mới thấy chưa xứng với danh tiếng và lời khen như Nguyễn Thị Thu Huệ, Chu Lai... Lúc này, có con Phượng bạn thân dân chuyên Văn Ams thường cùng đàm đạo, chia sẻ, thấy hứng khởi hơn.

Ra trường, công việc bận rộn hơn cũng khiến tôi bớt thời gian cho việc đọc. Khi ấy, tôi hay đọc các tuyển tập truyện ngắn hay chọn lọc hàng năm của các nhà xuất bản: Hồng Đức, Thanh niên, Thời đại... dù cả. Trong đó, thích thú và trung thành hơn cả với

tuyển tập “Văn Mới” của NXB Đông A do Hồ Anh Thái tuyển.

Văn học nước ngoài tôi chưa đọc được nhiều nhưng tự tin là theo khá sát tình hình văn học Việt Nam. Từ những tác giả gạo cội như Sơn Nam, Nguyễn Xuân Khánh, Trần Dần... đến những tác giả quan trọng thời bản lề như Dương Thu Hương, Dương Hương, Trần Khắc Trường... Từ những giọng văn xuất sắc đầu thế kỷ như Nguyễn Bình Phương, Thuận, Đoàn Minh Phượng... cho đến những đại diện tiêu biểu của thế hệ mình như Nguyễn Nguyên Phước, Nguyễn Ngọc Tư, Phan Việt...

Càng đọc càng thấy biển sách mênh mông và luôn không đủ thời gian cho việc đọc. Có nhiều cuốn mua xếp chồng trên giá sách mà... mấy năm chưa đụng đến. Ngày bé tôi gần như là một sách trong mắt mọi người, thế mà sau này so ra thấy mình không là gì cả so với bao dân mê đọc ngoài kia. Vì thế, tôi luôn dành một sự nể trọng rất lớn cho những người đọc nhiều.

HOÀNG LÊ

SÁCH – phương thuốc chữa tâm hồn

“Con trân quý những ngày tháng còn lại. Hạnh phúc cười trên mọi nẻo con đi” là những lời mà thiền sư Thích Nhất Hạnh gửi gắm trong cuốn sách “Trái tim mặt trời”. Đây là một trong vô vàn những đầu sách quý giá của nhân loại đã và đang giúp nhiều bạn đọc chữa lành tâm hồn tổn thương của mình trở nên hạnh phúc hơn.

● Ảnh minh họa. (Ảnh - vnexpress.net)

● Đọc sách giúp chữa lành tâm hồn. (Ảnh: Zingnews.vn)

● Ảnh minh họa.

Người bạn trên hành trình chữa lành chính mình

Đầu rằng chúng ta có cho mình hình hài của người trưởng thành thì sâu bên trong mỗi chúng ta đều mang trong mình một “đứa trẻ” nội tâm, là nơi mà ta dễ tổn thương nhất. Trưởng thành thực sự không nằm ở tuổi tác mà là ở nội tâm của mỗi người. Sự mạnh mẽ của một người không phải được quyết định ở bề ngoài mà tới từ chính nội tâm của họ. Thế nhưng để nội tâm thực sự trưởng thành lại không hề dễ dàng bởi đâu đó vẫn còn vô vàn những nỗi đau làm tổn thương “đứa trẻ” của họ.

Trong cuộc sống vội vã, gấp gáp của hơi thở thời đại, chúng ta – những con người quay cuồng trong một thế giới đầy biến động đã có đôi lúc quên đi việc “chăm sóc” cho nội tâm của chính mình. Gánh nặng trong cuộc sống về công việc, gia đình, bạn bè, tình cảm, tiền bạc, ... đều dồn lên mỗi người chúng ta. Suy nghĩ tràn trọc với những nỗi lo “com áo gạo tiền”, những xích mích, những trăn trở và cả những sự chia ly, ... đã khiến bản thân ta cảm thấy mệt mỏi không chỉ về thể xác mà tâm hồn ta cũng đã kiệt quệ trước cuộc đời đầy những âu lo, toan tính.

Đó là lúc nội tâm của ta phản ứng dữ dội trước hàng loạt tổn thương. Thất vọng, phẫn nộ, uất ức, đau đớn, buồn bã... là những cung bậc cảm xúc mà mỗi người đều phải nếm trải ít nhất một lần trong đời. Đây vốn dĩ là quy luật của cuộc sống nên dù có cố tránh né đến mấy

chúng ta cũng không thể thoát khỏi mọi tổn thương về mặt tinh thần. Chính vì thế nên hiện nay nhiều người thay vì tránh né nỗi đau thì họ lựa chọn đối mặt và tìm cách chữa lành nó.

“Sau khoảng thời gian làm việc với cường độ cao, tôi chính thức kiệt quệ cả về thể chất lẫn tinh thần. Cả một ngày trong suy nghĩ của tôi chỉ có công việc và công việc, đến mức lúc rảnh rỗi tôi cũng chỉ nghĩ đến công việc tiếp theo phải làm gì. Việc đó làm cho năng suất công việc của tôi đạt hiệu quả cao nhưng bản thân tôi lại không thấy vui vẻ. Người ta thường nói ta cố gắng làm việc để vui sống, mà giờ thấy không vui thì còn cố làm gì nữa. Vậy nên tôi quyết định tạm nghỉ công việc và bắt đầu hành trình chữa lành chính mình”, chị B.Linh (25 tuổi, Hà Nội) chia sẻ.

Cũng giống như B.Linh, nhiều bạn trẻ thời nay đang phải đối mặt với những áp lực vô hình từ guồng quay cuộc sống. Nhiều người chọn cách đương đầu với nó nhưng cũng nhiều người chọn cách gác lại những muộn phiền đó để dành thời gian tìm lại chính bản thân mình. Trong hành trình chữa lành đó, nhiều người đã lựa chọn sách là phương thuốc chữa tâm hồn hữu hiệu, là bạn đồng hành đắc lực trong thời gian này.

Cũng giống như nhiều bạn trẻ khác mang trong mình một trái tim biết yêu và yêu mãnh liệt, L.Chi (25 tuổi, Hà Nội) cũng có cho mình trái tim như vậy. Thế nhưng không phải tình yêu nào cũng màu

hồng và không phải cuộc tình nào cũng hạnh phúc. Sau khoảng thời gian dài chi tay mỗi tình nhiều năm, thứ còn lại ở Chi là một nội tâm đầy “giông bão”. Sau những ngày dài không tìm thấy lối ra khỏi ra tổn thương, tình cờ Chi đã được đọc cuốn “Trái tim mặt trời” của thiền sư Thích Nhất Hạnh và từ đó hành trình chữa lành của Chi đã bắt đầu.

“Một trong những cuốn sách yêu thích nhất và đã cứu rỗi tâm hồn tôi chính là cuốn Trái tim mặt trời. Khi tâm hồn tôi lạc lối và đầy cảm xúc tiêu cực may mắn thay tôi đã được đọc cuốn sách đó và nhờ đó mà tôi biết đến thiền. Tôi cho rằng thiền là phương pháp chữa lành tâm hồn hiệu quả nhất, là cách để tâm bất biến giữa dòng đời vạn biến. Vào thời điểm tâm hồn tôi tổn thương nhất cuốn Trái tim mặt trời chính là sự soi sáng, thực tình tôi khỏi chìm đắm trong đau khổ”, Chi tâm sự.

Còn với bạn H.Nam (30 tuổi, Ninh Bình) thì cho rằng dù bản thân có đang chữa lành hay không thì sách vẫn có vai trò rất quan trọng với tâm hồn. “Đối với người đang trong hành trình chữa lành, sách giống như một chiếc phao cứu sinh khi nội tâm bạn dần chìm xuống, lúc đó sách còn là người bạn, người thầy, người thấu hiểu cho mỗi căn nguyên khổ tâm của bạn. Còn khi bạn đang không trong hành trình chữa lành, sách giống như một loại thực phẩm chức năng tốt cho sức khỏe, giúp mở mang đầu óc, thông minh, trưởng thành và mạnh mẽ hơn. Nhìn

chung tôi thấy khi ta đọc sách vốn không bao giờ là thiệt cả”, H.Nam chia sẻ.

Quả thật sách là một trong những phương thuốc chữa tâm hồn rất tốt. Mỗi cuốn sách nên đọc luôn chứa đựng sự thú vị riêng của nó. Từ trang sách, người đọc thấy tâm lòng vị tha cao cả, nghị lực sống phi thường, tình yêu thương hay thực trạng trần trụi của xã hội hiện tại. ... Sách dạy ta nhiều điều để nuôi dưỡng một tâm hồn đẹp, tinh khiết và giàu tình thương và cũng chính sách giúp ta chữa lành tâm hồn nếu có vô tình bị tổn thương.

Xu hướng sách chữa lành tại Việt Nam

Nếu như trước đây, thị trường sách Việt Nam nghiêng về tiêu thụ những loại sách trinh thám, tình cảm, văn học, ... thì khoảng 1 – 2 năm trở lại đây, xu hướng đọc sách chữa lành đang ngày càng phổ biến tại Việt Nam. Với tính đa dạng, sách chữa lành có thể là truyện ngắn, tản văn, sách tập hợp những đối thoại, ... Đọc giả rất dễ dàng để có thể tìm được đầu sách phù hợp với nhu cầu của bản thân mình.

Theo chia sẻ từ đại diện của các đơn vị làm sách, hiện nay, dòng sách chữa lành đang được các bạn đọc giả trẻ đặc biệt quan tâm. Thực chất, đối tượng của dòng sách chữa lành rất rộng. Bởi trong bối cảnh cuộc sống hiện đại nhiều áp lực như hiện nay, việc con người cần tìm đến sự an ủi từ mỗi trang sách như một lẽ tất yếu. Và trong tương lai, xu hướng này sẽ ngày càng phát triển, mở rộng hơn nữa.

Đặc biệt, xu hướng này càng lan rộng khi ngày càng có nhiều người nổi tiếng chia sẻ về việc đọc sách và những cuốn sách ưa thích của họ. Mới đây, trong một chương trình trò chuyện, hoa hậu Nguyễn Thúc Thùy Tiên đã chia sẻ việc đọc sách giúp cô thay đổi nhân sinh quan cũng như thói quen hàng ngày. Khi được hỏi về những cuốn sách ai cũng nên đọc thử, nàng hậu sinh năm 1998 cho biết cô đặc biệt thích những cuốn sách chữa lành trong đó có cuốn “Muôn kiếp nhân sinh” và “Không diệt không sinh đừng sợ hãi”.

Những chia sẻ trên mạng xã hội của cô thu hút hàng triệu người quan tâm và có rất nhiều bạn trẻ hình thành thói quen đọc sách của mình từ đây. Không chỉ vậy, sau phát biểu của nàng hậu, hai đầu sách cô nhắc đến liên tục cháy hàng mọi nơi và cho đến nay vẫn được rất nhiều người lùng mua.

Thực tế, xu hướng đọc sách chữa lành đang có tác động tích cực đến giới trẻ nói riêng và những người thích đọc sách nói chung. Trước hết xu hướng này đang giúp ngày càng nhiều bạn trẻ tiếp xúc với việc đọc sách và coi đó như một sở thích. Từ đó không chỉ sách chữa lành mà các bạn sẽ có hứng thú với nhiều các loại sách khác nhau.

Ngoài ra, đọc sách được chứng minh rất tốt cho sức khỏe của bạn. Nghiên cứu cho thấy nó có thể giúp giảm triệu chứng trầm cảm, hạ huyết áp và nhịp tim, đồng thời có tác động tích cực với những người bị đau mạn tính. Có nhiều bằng chứng cho thấy “liệu pháp thư tịch” (bibliotherapy) - kể chuyện hoặc đọc sách, các tài liệu cụ thể - giúp mọi người vượt qua sang chấn tâm lý, điều chỉnh tâm trạng.

Đây được coi là liệu pháp tinh thần, khi rơi vào các tình trạng như lo lắng và trầm cảm, hoặc đối phó với đau buồn, đôi khi ta có thể khó hiểu được điều gì đang xảy ra trong tâm trí và cơ thể mình, nhất là với ai không có bất kỳ trải nghiệm nào khác để so sánh. Liệu pháp thư tịch giúp bạn cải thiện cảm xúc và trải nghiệm thông qua cung cấp thông tin, hỗ trợ và hướng dẫn dưới hình thức đọc sách và truyện. **LINH CHI**

Thấy gì từ những hội chợ sách lớn nhất thế giới?

Trong nhiều thế kỷ, những hội sách quốc tế là những mốc sự kiện quan trọng thúc đẩy ngành công nghiệp xuất bản và văn hóa đọc trên toàn thế giới.

Gần 500 năm - Tuổi đời của hội sách lớn nhất thế giới

Sự kiện sách lớn nhất và lâu đời nhất thế giới chắc chắn phải kể tới Hội chợ sách quốc tế Frankfurt tại Đức, thường diễn ra vào tháng 10 hàng năm. Trải qua lịch sử hình thành và phát triển hơn 500 năm, đến nay, vẫn chưa có tài liệu cụ thể cho biết thời điểm chính xác hội chợ sách này lần đầu tiên diễn ra vào thời gian nào. Tuy nhiên, nhiều nhà sử học đã đưa ra phán đoán vào năm 1942, khi hai nhà điều hành của công ty Gutenberg - một trong những doanh nghiệp in ấn đầu tiên của thế giới - chuyển tới thành phố Frankfurt.

Đến nay, Hội sách Frankfurt đã trở thành một trong những hội chợ sách quan trọng nhất trên thế giới, có quy mô và sức hút lớn nhất thế giới, thúc đẩy chuỗi cung ứng các hoạt động xuất bản, cung cấp nội dung, chuyên thể sách, giao dịch bản quyền, sản xuất sách đa phương tiện,... Ngoài các hoạt động chuyên nghiệp giữa các nhà kinh doanh, hoạt động trong lĩnh vực sách, sự kiện còn bao gồm nhiều hoạt động tôn vinh, triển lãm, tiếp thị sách cho công chúng toàn cầu. Đây không chỉ là điểm hẹn không thể bỏ lỡ của những chuyên gia, nhà xuất bản, tổ chức triển lãm trong ngành sách, các tác giả, độc giả mà còn là sự giao thoa của truyền thống và đổi mới, thu hút các nhà phát triển và sáng tạo công nghệ hiện đại.

Guadalajara - Thủ đô sách của thế giới

Được thành lập vào năm 1987, Hội chợ Sách quốc tế Guadalajara được biết tới là hội chợ sách lớn nhất châu Mỹ và lớn thứ hai trên thế giới. Tên của hội chợ được đặt theo tên của thủ phủ, thành phố lớn nhất bang Jalisco của Mexico. Hội sách Guadalajara cũng là sự kiện văn hóa thường niên quan trọng nhất của loại hình này trong khối

● Hội sách Quốc tế Sharjah diễn ra thường niên tại Các Tiểu vương quốc Ả Rập Thống nhất. (Ảnh: Khaleej Times)

những quốc gia nói tiếng Tây Ban Nha - thứ tiếng cơ bản của trên 20 quốc gia, cũng là bản ngữ của khoảng 470 - 500 triệu người trên thế giới.

Thành phố Guadalajara là trung tâm văn hóa và là niềm tự hào của Mexico. Năm 2017, thành phố này nhận danh hiệu thành phố sáng tạo của UNESCO. Tháng 4/2022, Guadalajara tiếp tục UNESCO vinh danh là Thủ đô sách thế giới nhờ kế hoạch phát triển toàn diện về sách trong việc tạo ra thay đổi xã hội và xây dựng văn hóa gia đình, tạo thói quen đọc cho mọi lứa tuổi, cũng như tổ chức chuỗi sự kiện về sách xuyên suốt năm. Ước tính trong khoảng thời gian từ tháng 4/2022 đến tháng 4/2023, thành phố này tổ chức khoảng 2.000 hoạt động lớn nhỏ sách và văn hóa đọc.

Theo UNESCO, chương trình đề xuất của Guadalajara tập trung vào ba trục chiến lược: Lấy lại không gian công cộng thông qua các hoạt động đọc sách trong công viên và những nơi dễ tiếp cận khác; liên kết xã hội và gắn kết - đặc biệt là thông qua các hội thảo đọc và viết cho trẻ em; củng cố bản sắc của các khu phố bằng cách sử dụng kết nối giữa các thể hệ, kể chuyện và thơ đường phố.

Ở Guadalajara, đọc sách không chỉ là thú vui, chính quyền thành phố đã lập kế hoạch toàn diện về văn hóa đọc nhằm kích hoạt sự thay đổi xã hội, chống bạo lực và xây dựng văn hóa hòa

bình. Ở khía cạnh này, sách được xem là thành tố quan trọng để chuyển đổi tư duy trong xã hội. Cụ thể, các thư viện, phòng đọc, hiệu sách và các nhà xuất bản độc lập, các câu lạc bộ sách đều đảm bảo thực hiện mục tiêu tuyên truyền về chính sách phòng, chống bạo lực. Đáng nói, đại lộ dành cho người đi bộ Fray Antonio Alcalde với gần 3km chiều dài cũng trở thành không gian dành riêng cho việc đọc sách.

Hội sách xuyên đại dương lớn nhất thế giới

Được xem là "hội chợ sách di động" lớn nhất trên biển, con tàu Logos Hope mỗi năm có thể đón hàng trăm nghìn lượt du khách từ khắp nơi trên thế giới. Trong nhiều cuộc hành trình đi xuyên đại dương, con tàu cập bến nhiều quốc gia, phục vụ nhu cầu đọc sách, mua bán sách, bản quyền sách của không chỉ những du khách trên tàu mà còn cả những người bản địa, đặc biệt tại những nơi còn gặp khó khăn trong việc tiếp cận sách và tri thức như một số nước tại châu Phi.

Được biết, con tàu Logos Hope dài khoảng 132,5m được sản xuất từ năm 1973 và thuộc quyền sở hữu của tổ chức phi lợi nhuận GBA Ships (có trụ sở tại Đức). Vào tháng 2/2019, Logos chính thức bước vào hành trình vòng quanh thế giới với sứ mệnh đưa sách và tri thức đến tất cả mọi người. Có một

khoảng đặc biệt trên tàu được thiết kế với sức chứa đến 5.000 đầu sách. Phí vào cửa cho những người từ 13 đến 64 tuổi là 1 USD.

Những hành khách trên tàu được tham gia những triển lãm về sách, giao lưu chia sẻ với các câu lạc bộ sách, trải nghiệm các dịch vụ từ cơ bản đến cao cấp của du lịch hàng hải. Các cuốn sách trên thư viện Logos Hope chủ yếu được viết, dịch bằng tiếng Anh. Nội dung của chúng bao quát từ khoa học, thể thao, sở thích, nấu ăn, nghệ thuật cho đến y học, ngôn ngữ.

Ngay đầu năm nay, con tàu đã cập bến Port Said - một cảng du lịch của Ai Cập, điểm đến kế sau chuyến thăm Lebanon 2 tuần. Được biết, đây là lần thứ hai Logos Hope đến Ai Cập kể từ năm 2009. Sự kiện này không chỉ là cơ hội để thúc đẩy du lịch đường biển tại khu vực này mà còn thúc đẩy tổ chức thêm các sự kiện văn hóa về sách, đem đến những trải nghiệm khám phá về sách tốt nhất cho cả khách du lịch và người dân địa phương.

Đáng nói, trong năm 2022, mặc dù hành trình của Logos Hope chỉ thu ngân lại một nửa so với năm 2019, những hội sách vẫn thu hút được rất nhiều lượt ghé thăm. Tính riêng trong chuyến ghé thăm Lebanon vào tháng 11/2022, lượng khách đã chạm tới 50.000 lượt.

Những hội sách đáng mong đợi khác trong 2023

Ngoài những sự kiện kể trên, trong năm 2023, thế giới đã, đang và sẽ chứng kiến sự trở lại sôi động của những lễ hội, hội chợ sách toàn cầu với quy mô và sức ảnh hưởng lớn hơn nhiều, sau nhiều năm bị ảnh hưởng bởi dịch bệnh.

Vào tháng 1 năm nay, Lễ hội Truyện tranh Quốc tế Angoulême lần thứ 50 tại Pháp đã được tổ chức với sức hút tới khoảng 200.000 người yêu truyện tranh, trong đó có nhiều tác giả nổi tiếng. Đây cũng được xem là một trong những lễ hội truyện tranh lớn bậc nhất thế giới. Cũng trong khoảng cuối tháng 1 và đầu tháng 2, Hội chợ sách quốc tế Kolkata tại Ấn Độ cũng thu hút hàng triệu khách ghé thăm, cũng là một hội sách nổi tiếng gắn với những thương hiệu như "Hội chợ sách phi thương mại lớn nhất thế giới", "Hội chợ sách lớn nhất châu Á",... Sau đó, trong tháng 3, Hội sách Thiếu nhi Bologna và BolognaBookPlus được tổ chức lần đầu tại Ý, ngay lập tức được ghi nhận là nơi trao đổi bản quyền sách thiếu nhi chuyên nghiệp hàng đầu thế giới.

Còn trong hiện tại, Hội sách London, sự kiện thương mại tại Vương quốc Anh dành cho giới xuất bản sách diễn ra vào tháng 4 hàng năm, hứa hẹn cung cấp một môi trường giao lưu chuyên nghiệp toàn cầu để đàm phán quyền, mua bán và phân phối nội dung trên các kênh in ấn, âm thanh, truyền hình, phim, các sản phẩm trên nền tảng kỹ thuật số.

Sắp tới, sự kiện thường niên, Hội sách Madrid tại Tây Ban Nha (được tổ chức từ năm 1933) sẽ diễn ra từ ngày 27/5 đến 12/6, góp phần đem đến một không gian sách tuyệt vời cho những cư dân, du khách và người yêu thích dòng sách viết bằng tiếng Tây Ban Nha. Bên cạnh đó, Hội sách Quốc tế Bắc Kinh (Trung Quốc) được thành lập vào năm 1986, diễn ra từ 23/8 đến 26/8, ước tính sẽ thu hút khoảng hơn 2.600 nhà triển lãm đến từ hơn 100 quốc gia và khu vực trên thế giới. Cuối năm nay, sự kiện nổi bật trong ngành sách vào tháng 12 sẽ là Hội sách Quốc tế Sharjah tại Các Tiểu vương quốc Ả Rập Thống nhất. Sự kiện được hình thành từ năm 1982 dưới sự bảo trợ của Hoàng thân Sheikh Sultan bin Muhammad Al-Qasimi, đến nay đây đã trở thành sự kiện xuất bản hàng đầu thế giới và là sự kiện xuất bản lớn nhất thế giới Ả Rập.

DIỆU BẢO

● Một góc sách tại Hội chợ sách quốc tế Frankfurt năm 2022.

● Thư viện Iberoamericana Octavio Paz tại thủ đô sách UNESCO - Guadalajara, Mexico. Ảnh: Flickr

● Con tàu Logos Hope mang hội chợ sách đi xuyên đại dương. Ảnh: gbaships.org

Lịch sử Việt Nam “sống dậy” qua từng trang sách

Có nhiều cách để tiếp cận lịch sử Việt Nam như xem phim, đến các bảo tàng, di tích lịch sử. Nhưng, hiện nay, nhờ những cuốn sách, mà nhiều độc giả đã dành tình yêu cho lĩnh vực vốn được coi là khô khan này.

Nhìn lịch sử từ nhiều góc độ khác nhau

Lịch sử Việt Nam hay nhất, không phải nằm ở những cuốn sách giáo khoa với những sự kiện, con chữ cứng nhắc. Nếu muốn “cảm” được lịch sử, phải tìm đến các cuốn sách được những nhà nghiên cứu miệt mài làm việc, sưu tầm và viết lại từ chính tìm hiểu suốt hàng chục năm trời.

Thực tế, những cuốn sách lịch sử Việt Nam được bày bán trên thị trường hiện nay, hấp dẫn độc giả ở mọi lứa tuổi. Bởi, lịch sử đã không còn là các câu chữ “lạnh lùng”, với dấu mốc “chằng chịt” con số. Những cuốn sách sử bây giờ đã đi vào đời sống của ông cha xa xưa bằng lời văn sinh động, bình dị và các tư liệu hấp dẫn.

Lý Thị Hòa (27 tuổi), đang học Thạc sĩ Lịch sử tại Đại học Sư phạm Hà Nội, cho biết, hiện nay, có rất nhiều quyển sách lịch sử Việt Nam thú vị, giúp độc giả dễ dàng hình dung ra cuộc sống của hàng trăm năm trước. Đó là câu chuyện về các triều đại, hoặc những tích xưa được ghi trong “An Nam truyện”. Hay có những quyển sách sẽ tìm hiểu về đất nước Việt Nam từ nguồn gốc cho đến thế kỷ mười chín, cũng có quyển lại tóm lược các thời kỳ như “Việt Nam sử lược” của Trần Trọng Kim: “Chúng tôi có nhiều lựa chọn, để tiếp cận lịch sử Việt Nam bằng cách phù hợp nhất với bản thân”, Hòa chia sẻ.

Nguyễn Tuấn Linh (25 tuổi), đang làm nhân viên văn phòng tại Hà Nội cho biết: “Trước đây, tôi không thích học Lịch sử. Nhưng hiện tại, khi tiếp xúc với một số quyển sách viết về lịch sử Việt Nam, tôi lại rất thích”. Tuấn Linh

● Các cuốn sách lịch sử viết về những điều bình dị gắn bó với cuộc sống người Việt. (Nguồn: Pierre Dieulefils)

chia sẻ, anh thường chọn những cuốn sách dễ đọc, ví dụ như hồi ký của những người lính trong chiến trường K (chiến tranh biên giới Tây Nam), hay tiểu thuyết “Hồi ức lính” của Vũ Công Chiên, “Nỗi buồn chiến tranh” của Bảo Ninh: “Tôi cảm thấy gần gũi, thân thuộc khi đọc những cuốn hồi ký hoặc tiểu thuyết liên quan đến lịch sử”.

Quả thực vậy, hiện nay, những con người sống ở thế kỷ trước, không còn xa cách, xưa cũ nữa. Khi bây giờ, có hàng loạt cuốn sách được viết bằng góc nhìn lịch sử đa chiều, từ tâm lý; phong tục tập quán; đời sống; nghệ thuật,... giúp người đọc dễ dàng yêu mến và cảm thấy gần gũi với lịch sử Việt Nam.

Như quyển “Tâm lý dân tộc An Nam” đã ra đời vào năm 1904, cho người Việt Nam hiện đại, có một góc nhìn rất thú vị về quá khứ. Trong cuốn sách này, nhà nhân chủng học Paul Giran đưa người đọc vào từng góc ngách cuộc sống của con người An Nam. Với ông, đời sống chính là tinh thần của con người. Người An Nam là một dân tộc có tín ngưỡng tôn giáo, họ sợ hãi trước linh hồn người đã khuất. Họ là những người có sức chịu đựng bền bỉ với những cuộc xe đường dài mà không hụt hơi. Họ cũng là

những người có bộ luật tiến bộ về phụ nữ. Dù hơn một trăm năm trôi qua, bài nghiên cứu vẫn còn nhiều kết luận đáng phải suy nghĩ như người An Nam thực dụng, người An Nam ưa quyền bính, nhân hạ... Hay qua việc thờ cúng tổ tiên, người dân An Nam vô ý hoặc hữu ý phân chia thứ bậc trong gia đình, trong xã hội.

Không chỉ tìm hiểu về tâm lý con người, nhiều quyển sách đi sâu vào cuộc sống đời thường của người Việt thời phong kiến, như “Ngàn năm áo mũ” của nhà nghiên cứu Trần Quang Đức đã cho độc giả một cái nhìn toàn diện về cô phục của người Việt Nam. Từ họa tiết, hoa văn áo của thời kỳ nhà Lý - Trần đến thế kỷ XX, tất cả đều được nghiên cứu một cách kỹ lưỡng, tỉ mỉ bằng các tư liệu cổ.

Không chỉ “vẽ” nên một bức tranh sinh động về cô phục Việt Nam, mà nhà nghiên cứu Trần Quang Đức cho ra đời cuốn sách về việc uống trà. Giúp người đọc thấy được những câu chuyện thú vị của Trà Hương Sắc và Trà Thường Thức, từ đó cho độc giả có cái nhìn vô cùng chi tiết về kỹ thuật tạo nên thức trà “thượng hạng”. Hay việc sử dụng những dụng cụ pha trà như thế nào, những cách để pha một ấm trà ngon trong lịch sử người

Việt. Tất cả điều ấy đều được đưa vào trang sách một cách đầy hấp dẫn, cuốn hút. Đó không còn là kẻ mà là chia sẻ đầy cảm hứng và chi tiết.

Đọc lịch sử để yêu thương nhiều hơn

Karl Marx đã từng có câu: “Lịch sử không làm gì cả, nó không tạo ra vô vàn của cải, nó không chiến đấu. Chính con người, con người thật sự đang sống, đã làm tất cả những điều đó”. Lịch sử không phải là quá khứ, mà vẫn luôn hiện hữu, tồn tại xung quanh mỗi người. Những cuốn sách sử không phải để trưng bày trong giá sách hay học một cách cứng nhắc, mà nó sẽ giúp người đọc có thêm kiến thức về chính đất nước, mảnh đất, con người nơi họ đang sinh sống.

Thực tế, bất cứ điều gì tồn tại xung quanh con người, đều có nguồn gốc. Như việc uống trà, nếu truy về tận “gốc rễ” sẽ phát hiện trong lịch sử Việt Nam, trà đã “góp mặt” ở rất nhiều nơi. Trà ở trong “Đại Việt sử ký, đến các tập thơ văn, bút ký của Nguyễn Trãi, Lê Hữu Trác, Nguyễn Bình Khiêm, Phạm Đình Hổ, Cao Bá Quát...

Hay lịch sử chỉ đơn giản là lối sống của người Hà Nội vào thời xưa, được nhìn lại từ căn bếp trong phố cổ thông qua các món ăn truyền thống, như trong cuốn sách của Vũ Thị Tuyết Nhung. Lịch sử cứ như vậy, được hiện lên qua những điều bình dị, gần gũi nhất xung quanh mỗi người. Giúp độc giả cảm nhận được con người sống hàng thế kỷ trước rất đời thường. Họ cũng có suy nghĩ, lo toan, những thú vui chơi. Họ cũng phải đi học, đi thi, làm ăn, gắn bó với những nếp nhà, lệ làng, lệ vua.

Đề từ đó, mỗi người, sau khi đọc xong một cuốn sách nghiên

cứu, khảo cứu lịch sử, lại ghép nối vào “kho tri thức” của bản thân. Dần dần, những mảnh ghép ấy sẽ hiện lên thành một chỉnh thể, giúp độc giả có được cái nhìn tổng quan, sinh động về lịch sử Việt Nam.

Vũ Hoàng Nhung (24 tuổi, sinh sống tại khu phố cổ, Hà Nội) cho biết: “Dù đã ở thời hiện đại, nhưng mâm cỗ Tết nhà tôi vẫn phải có món canh bóng thả nầm, xôi gấc, nem Hà Nội, giò lụa, chả quế và đĩa rau thơm gia vị”. Thực tế, khi đọc trong cuốn sách viết về những nét đẹp của phố cổ ở Hà Nội xưa, Hoàng Nhung biết rằng ngay đến mâm cơm cúng cũng có ý nghĩa và đã được cha ông lưu giữ qua các thế hệ.

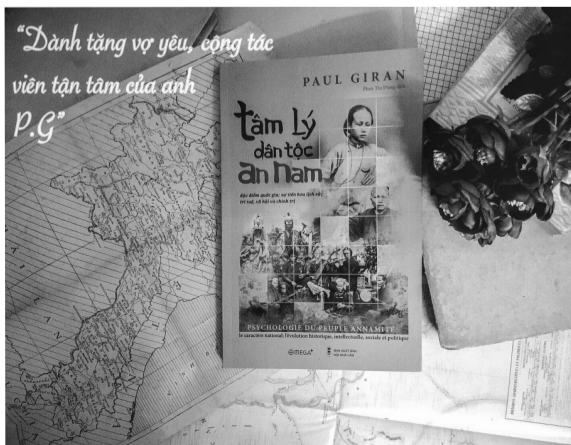
Nguyễn Tuấn Linh chia sẻ, hiểu những văn hóa, tập tục, lối sống từ hàng trăm năm trước đây của người Việt, giúp anh yêu mến quê hương, đất nước nhiều hơn: “Cũng giống như việc hiểu rõ một người, sẽ khiến ta yêu họ. Hiểu rõ cội nguồn dân tộc Việt Nam, giúp tôi yêu đất nước nhiều hơn. Tôi biết rằng, còn rất nhiều vẻ đẹp của núi non, sông nước, các dân tộc thiểu số, những bí ẩn mà bản thân có thể khám phá”.

Lý Thị Hòa cho biết: “Lịch sử hay ở chỗ, nó chính là cuộc sống. Càng học lịch sử, tôi càng yêu con người. Tôi yêu từ những người “vô danh” đã tạo nên đất nước Việt Nam. Cho đến những tác giả người Việt, người nước ngoài đã nghiên cứu không ngừng nghỉ về con người, văn hóa, xã hội. Tất cả họ đều từng sống, đam mê như chúng tôi ngày nay”.

Hiểu về lịch sử, có lẽ, không chỉ là yêu quê hương, đất nước, dân tộc mà còn lớn hơn, đó là yêu thương đồng loại. Dù đọc lịch sử Việt Nam hay thế giới, đến cuối cùng ở bất kỳ nơi đâu cũng in dấu chân con người. Con người dù khác quốc gia, sắc tộc, tiếng nói, đều có chung mong muốn được hạnh phúc và bình yên. Cho nên, càng hiểu về lịch sử, người đọc sẽ nhận ra, bài học lớn nhất từ những đau thương, mất mát trong chiến tranh, là bình đẳng. Không có một chủng tộc siêu việt nào, cũng không có những nô lệ. Bởi con người sẽ tàn lụi, nhưng văn hóa, phong tục truyền thống, những điều nhân đạo thì sẽ mãi được lưu truyền và ca ngợi. Còn các cuộc chiến sẽ được khắc ghi, như một bài học đau thương, để người đời sau tránh lặp lại.

Đặc biệt hơn, yêu lịch sử, chính là yêu nhân loại, bởi con người luôn có mối gắn kết với tự nhiên và trái đất này. Cho nên, từ câu chuyện lịch sử về sự phát triển xã hội công nghiệp, cùng ghi chép nói tới các dịch bệnh, nạn đói. Con người hiểu rằng, không chỉ chung sống hòa bình với nhau, mà chúng ta còn phải tôn trọng mẹ thiên nhiên.

ANH NHI

● Hiểu về lịch sử, giúp con người yêu thương nhân loại nhiều hơn. (Nguồn: Diệp An)

● Những cuốn sách lịch sử Việt Nam hiện nay được viết từ nhiều góc độ khác nhau từ tâm lý, văn hóa, nghệ thuật,... (nguồn: Diệp An)

“Ba chàng lính ngự lâm” và Tranh biện Giao thông xanh

Cuối tháng 3/2023, Chương trình Phát triển Liên Hợp quốc (UNDP) phối hợp với Bộ Giao thông Vận tải, Hiệp hội Giáo dục nghề nghiệp & Nghề công tác xã hội Việt tổ chức Vòng chung kết cuộc thi Tranh biện Giao thông xanh nhằm nâng cao nhận thức và cung cấp thêm kiến thức cho sinh viên về giao thông xanh phát thải các bon thấp - hướng đi bền vững nhằm giảm thiểu tác động của biến đổi khí hậu ở Việt Nam.

Cuộc thi này là một trong nhiều hoạt động của dự án “Thúc đẩy chuyển dịch bền vững giao thông bằng điện ở Việt Nam” do Chính phủ Nhật Bản hỗ trợ, nhằm mục đích giảm phát thải khí nhà kính thông qua cải thiện chính sách, môi trường cho phát triển giao thông điện ở cấp quốc gia và thực hiện các hoạt động thí điểm về thúc đẩy giao thông điện tại Việt Nam.

Vượt qua chính mình để giành giải

Giành được Giải Nhất cuộc thi bộ ba chàng trai thế hệ Gen Z chia sẻ rằng phần thưởng này quá bất ngờ đối với họ. Đối với Lê Đăng Kiên, Bùi Thế Đạt và Lê Trọng Phước thuộc đội BK - AUTO đều học ngành kỹ thuật ô tô, đến từ Khoa Cơ khí động lực, Trường Cơ khí, Đại học Bách khoa Hà Nội. Giải Nhất cuộc thi là món quà đặc biệt với họ.

Lê Đăng Kiên - Đội trưởng của đội BK - AUTO bày tỏ sau khi biết đội mình giành được giải Nhất: “Đây là lần đầu chúng em tham gia một cuộc thi tầm cỡ và quy mô thế này. Chúng em rất vui, rất bất ngờ khi được trao Giải Nhất. Sau cuộc thi này, chúng em sẽ tạo ra câu lạc bộ tranh biện về giao thông xanh để cùng với nhau tranh biện, để cùng nhau trao đổi thông tin mới nhất, có góc nhìn mới mẻ hơn về lĩnh vực này. Tham gia cuộc thi, ngoài việc đạt giải thưởng, chúng em còn nhận được rất nhiều thứ hơn thế, đó là sự động viên, cổ vũ của bạn bè, gia đình và từ nay, em có thể tự tin nói trước đám đông, điều mà trước đây, em chưa làm được”.

Đăng Kiên chia sẻ rằng đội của Kiên thực tế ban đầu không biết đến cuộc thi này. Tuy nhiên có thầy giảng viên hướng dẫn là PGS - TS Đàm Hoàng Phúc biết và giới thiệu, giao cho Kiên lập đội đi thi. Mục đích là tham gia một sân chơi mới, đi để học hỏi

● **Đội BK - AUTO Đại học Bách Khoa Hà Nội vừa giành Giải Nhất cuộc thi Tranh biện Giao thông xanh.** (nguồn ảnh: BTC)

● **Các thành viên của đội BK-AUTO.** (nguồn ảnh: ĐHBK)

xem đội các bạn thi như nào, chuẩn bị như thế nào.

“Về việc lọt top 1 miền Bắc và giành giải nhất Vòng chung kết, tất nhiên là kết quả rất bất ngờ đối với một đội lần đầu tham gia một cuộc thi tranh biện và có quy mô như Tranh biện Giao thông xanh. Tuy nhiên, em nghĩ là nó khá là xứng đáng khi cả đội đã tận dụng tốt khoảng thời gian chuẩn bị nội dung, cho dù thời gian này là không nhiều, ban tổ chức cho trước luận đề khoảng 7 ngày trước cuộc thi.

Bọn em vương lịch thi cuối kỳ nên chỉ có khoảng 3 ngày để chuẩn bị cho mỗi cuộc thi. Tuy có hơi bỡ ngỡ và có chút run khi tham gia nhưng bằng kiến thức và nội dung đã chuẩn bị thì đội em đã hoàn thành khá tốt phần thi của mình và mang được màu sắc rất riêng trong danh sách các đội thi tham gia” - Đăng Kiên cho biết.

Team BK - AUTO Đại học Bách khoa Hà Nội có hai bạn sinh viên năm 4 là Đăng Kiên và Thế Đạt, còn lại Trọng Phước đang là sinh viên năm thứ hai. Cả ba đều là sinh viên theo ngành ô tô, có những kiến thức nền tảng của kỹ thuật ô tô nhưng lại chưa hề có kinh nghiệm tham gia một cuộc thi tranh biện, đặc biệt là với quy mô như cuộc thi vừa rồi. Tuy nhiên, cả ba đều có chung một mục tiêu và có hiệu suất làm việc rất tốt trong công tác chuẩn bị cho cuộc thi.

BK AUTO là nhóm thi duy nhất “show” nghiên cứu của thầy

giáo mình trước toàn thể Ban Giám khảo, làm “chỗ dựa” cho những luận cứ, tranh biện của mình. Nghiên cứu mang tên: “So sánh tính kinh tế và môi trường của xe truyền thống với các loại nhiên liệu thay thế” của PGS. Đàm Hoàng Phúc, Bộ môn Ô tô và xe chuyên dụng. Có lẽ điều đó đã tạo ra bất ngờ với đối thủ, đồng thời gây ấn tượng mạnh với ban giám khảo, góp phần giúp đội thi giành giải cao nhất.

Nói về kế hoạch tương lai, Trưởng nhóm Đăng Kiên chia sẻ: “Bọn em cũng đã xin phép các thầy để có thể tổ chức một cuộc thi tranh biện ở quy mô nội bộ phòng nghiên cứu và ở cấp câu lạc bộ. Mục tiêu là để mang không khí cuộc thi đến cho các bạn sinh viên khóa sau, chọn lọc ra các bạn tốt nhất để chuẩn bị cho mùa hai của cuộc thi.

Ngoài ra cả chúng em đều là thành viên của CLB BK-AUTO, Trường Cơ khí, Đại học Bách khoa Hà Nội và là thành viên của LAB (phòng thí nghiệm) nghiên cứu của PGS-TS Đàm Hoàng Phúc và TS Lê Văn Nghĩa. Bọn em sẽ tiếp tục sinh hoạt và làm việc, tham gia nghiên cứu cùng các thầy về vấn đề xe thông minh, xe Hybrid, xe điện tại trường để làm tiền đề cho tương lai xa hơn”.

BK AUTO rất gây ấn tượng

Đó là nhận định của ông Đào Xuân Lai - Trưởng Ban Biên đối khí hậu và Môi trường - UNDP tại Việt Nam, Trưởng

chiều sâu về chuyên môn khi đều học chuyên ngành về ô tô, hai thành viên trong đội là sinh viên năm thứ 4. Cùng đó, các em có sự tìm tòi, liên hệ rất tốt với các vấn đề xã hội, những ví dụ thực tiễn ở Việt Nam và thế giới. Đội BK AUTO thể hiện khá tốt trong lần thi này, giành giải Nhất rất xứng đáng.

Được biết, mở đầu phần thi của mình, đội BK AUTO nhắc đến một nghiên cứu mới của PGS. Đàm Hoàng Phúc - thầy giáo hướng dẫn các em, thu hút được sự quan tâm của rất nhiều thành viên BGK. Về vấn đề này, ông Lai cho biết: “Tôi rất quan tâm nội dung này. Bởi những đánh giá mang tính chất khoa học như thế rất quý. Chúng ta cần có những nghiên cứu, những thông điệp như thế để có những minh chứng, cơ sở khoa học ứng dụng công nghệ về độ bền, về các loại nhiên liệu, về ảnh hưởng môi trường, chi phí khi phát triển ra thị trường... Tất cả những nghiên cứu như thế đều rất quý giá. Đội thi BK AUTO đã tận dụng được những kiến thức, những thông tin như vậy để đưa ra thảo luận rất “đắt”.

Cũng theo ông Lai, cuộc thi mang tính chất truyền thông điệp, các em sử dụng những kiến thức, thông tin sẵn có chứ không đòi hỏi sinh viên phải đầu tư nghiên cứu. Mục tiêu chính là nâng cao nhận thức, trang bị cho thế hệ trẻ những kiến thức sâu rộng hơn về xe điện, công nghệ, thị trường. Các bạn có cơ hội thể hiện tài năng trong tranh biện, mỗi người bổ sung cho nhau về kiến thức, kỹ năng. Về lâu dài, giao thông xanh, giao thông điện là tất yếu, vấn đề biến đổi khí hậu là vấn đề sống còn. Mục đích chính của cuộc thi là tạo động lực, định hướng để các em phát triển ngành/nghề trong tương lai. Dự án “Thúc đẩy chuyển dịch bền vững giao thông bằng điện ở Việt Nam” sẽ tiếp tục trong 1 năm nữa. Sẽ có những cuộc thi, những tranh biện/sáng kiến/công việc cụ thể... tạo điều kiện cho các em sinh viên tham gia. Và không chỉ có UNDP, rất nhiều tổ chức quốc tế đến Việt Nam triển khai các dự án liên quan đến vấn đề này, cơ hội rất nhiều. Nhưng quan trọng nhất là cơ hội tương lai, khi từ những hiểu biết, đam mê này, các sinh viên có thể khởi nghiệp, nghiên cứu sâu hơn về một ngành kinh tế mới có nhiều cơ hội phát triển về công nghệ, về kinh tế. Đó mới là động lực lâu dài.

“Thanh niên sẽ là những người chủ của đất nước trong tương lai. Thanh niên cũng chính là những người sẽ hình thành tiêu dùng trách nhiệm, tạo ra thị trường mới góp phần phát triển đất nước xanh và bền vững. Chúng ta cần khuyến khích và tạo điều kiện để sinh viên, thế hệ trẻ tham gia, đóng góp ý kiến, khởi nghiệp và lan tỏa thông điệp về giao thông xanh”, ông Đào Xuân Lai nhấn mạnh.

TUẤN NGỌC

Theo ông Trần Ánh Dương - Phó Vụ trưởng Vụ Khoa học Công nghệ và Môi trường (Bộ Giao thông Vận tải) để định hướng cho ngành Giao thông Vận tải đạt phát thải ròng bằng 0 vào năm 2050, Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt Quyết định số 876, trong đó quy định lộ trình chuyển đổi sang xe điện đối với xe buýt, xe taxi và giao UBND các tỉnh, thành phố thúc đẩy người dân chuyển đổi sang phương tiện giao thông cá nhân sử dụng điện. Theo lộ trình, các phương tiện giao thông công cộng sẽ được chuyển dần sang xe điện. Đến năm 2025 là toàn bộ xe buýt và 2030 là toàn bộ xe taxi.

Ban Giám khảo cuộc thi. Chia sẻ với Trang điện tử Đại học Bách khoa Hà Nội, ông Lai cho biết, các sinh viên năng động Đại học Bách khoa Hà Nội đã gây ấn tượng rất mạnh.

Theo đánh giá của ông Lai, 6 đội vào vòng chung kết được chọn từ 21 trường đại học, đã qua vòng sơ khảo, tranh biện trực tiếp Bắc - Trung - Nam. Các em nắm vấn đề rất tốt, ngoài lý thuyết được học trong trường, các em còn có liên kết với các vấn đề xã hội, liên kết với thực tiễn, thị trường cũng như các vấn đề quốc tế liên quan đến nội dung bảo vệ môi trường, biến đổi khí hậu, cam kết của Việt Nam với quốc tế... Riêng đội thi các sinh viên Đại học Bách khoa Hà Nội rất có

Hậu “gia nhập” hội võ nọ MUỐN LÀM LIỀU...

Gia nhập nhóm “Hội những người võ nọ muốn làm liều” trên Facebook, Hiếu và Tùng quen biết nhau. Sau đó, cả hai bàn bạc, rủ nhau chuẩn bị hung khí, phương tiện để đi cướp tài sản. Hậu hành vi này, những kẻ làm liều phải trả giá.

● Ảnh minh họa.

● Các bị cáo tại tòa.

TAND TP Hà Nội đã đưa bị cáo Nguyễn Văn Hiếu (SN 1991, ở Bắc Từ Liêm, Hà Nội), Nguyễn Thanh Tùng (SN 1981, ở Thanh Xuân, Hà Nội) và Nguyễn Bùi Hậu (SN 1984, ở Thủy Nguyên, Hải Phòng) ra xét xử về tội “Cướp tài sản”, “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản” và “Làm giả con dấu, tài liệu của cơ quan, tổ chức”.

Bịt miệng, trói chủ cửa hàng tạp hóa để cướp

Theo hồ sơ vụ án, Nguyễn Văn Hiếu và Nguyễn Thanh Tùng là các đối tượng không có nghề nghiệp ổn định. Khoảng giữa tháng 2/2022, thông qua nhóm “Hội những người võ nọ muốn làm liều” trên Facebook, Hiếu và Tùng quen biết nhau. Do nợ tiền của nhiều người, cả hai bàn bạc về việc chuẩn bị hung khí, phương tiện để đi cướp tài sản.

Ngoài ra, cả hai còn cùng với Nguyễn Bùi Hậu thực hiện hành vi lừa đảo chiếm đoạt tài sản, làm giả con dấu, tài liệu của cơ quan, tổ chức.

Cụ thể, tối 27/2/2022, Hiếu và Tùng hẹn gặp nhau tại khu vực ngã tư đường Nguyễn Xiển - Nguyễn Trãi, quận Thanh Xuân, Hà Nội để đi cướp tài sản. Sau đó, Tùng chờ Hiếu bằng xe máy đến phố Phương Mai, quận Đống Đa, Hà Nội để mua quần áo bảo hộ y tế.

Tiếp đó, Tùng chuẩn bị 1 cuộn băng dính, 1 con dao còn Hiếu chuẩn bị 1 cuộn giấy Decal màu đỏ, rồi cả hai đi đến tòa nhà CT1 - khu tái định cư Đại Kim, phường Đại Kim, quận Hoàng Mai, Hà Nội để thay quần áo bảo hộ và dán Decal màu đỏ lên xe của Tùng. Sau đó, Tùng chờ Hiếu đi chuyên quanh khu vực quận

Hoàng Mai và quận Thanh Xuân tìm các cửa hàng tạp hóa để thực hiện hành vi cướp tài sản.

Khoảng 21 giờ 30 phút cùng ngày, Tùng chờ Hiếu đến cửa hàng tạp hóa của ông Hoàng Văn Th (SN 1957, ở quận Thanh Xuân). Khi đến nơi, Hiếu xuống xe đi vào cửa hàng, còn Tùng đứng ở ngoài cảnh giới.

Hiếu gặp ông Th, giả vờ hỏi mua 2 chai nước ngọt. Khi ông Th lấy nước đưa cho Hiếu, Hiếu mở khóa áo bảo hộ y tế, rút con dao trong người ra đi vào bụng ông Th nói: “Đưa hết tiền, vàng đây”. Tiếp đó, Hiếu bắt ông Th đi vào trong nhà và nằm lên giường.

Lúc này, Tùng đi vào, đưa cuộn băng dính cho Hiếu để dán miệng, trói chân tay ông Th lại. Đồng thời Tùng dùng dây sạc điện thoại trói tiếp vào tay ông Th rồi đi ra ngoài cửa cảnh giới.

Theo cáo trạng, Hiếu lục ngăn kéo bàn thanh toán tiền lấy đi khoảng 6 triệu đồng rồi đi ra ngoài cửa, lên xe của Tùng để tẩu thoát. Trước khi đi, Tùng hô to: “Nhà này có người bị COVID-19 đây”.

Sau khi tẩu thoát, Tùng điều khiển xe máy chờ Hiếu đến khu vực lấy rác tòa nhà CT1 khu tái định cư Đại Kim. Tại đây, cả hai thay quần áo bảo hộ, xé Decal dán trên xe và vứt con dao gây án. Số tiền chiếm đoạt được Tùng và Hiếu chia nhau mỗi người 3 triệu đồng.

Rủ nhau đi cướp ngân hàng

Sau vụ cướp trên, Hiếu và Tùng tiếp tục bàn bạc, rủ nhau đi cướp ngân hàng. Tùng đưa cho Hiếu 1,4 triệu đồng để mua hung khí, công cụ gây án. Nhận tiền, Hiếu đã mua bật lửa hình dạng khẩu súng màu đen, 2 dao nhọn,

5 đôi găng tay, túi khẩu trang, quần áo mưa... .

Chiều 6/3/2022, Hiếu và Tùng gặp nhau tại khu vực đường Mê Trì, quận Nam Từ Liêm, Hà Nội. Tại đây, Tùng đưa cho Hiếu xe máy hiệu Honda Wave, hên 8 giờ ngày 7/3/2022 gặp nhau tại khu vực đèn xanh - đỏ, trên đường Hoàng Minh Thảo gần phòng giao dịch của một ngân hàng để ra tay.

Theo cáo trạng, trước khi gây án, Hiếu tháo biển kiểm soát và yếm của xe máy vứt vào thùng rác để tránh sự phát hiện của Cơ quan Công an. Sau đó, Tùng mặc quần áo mưa màu xanh đen, đội mũ bảo hiểm, đi giày màu đen, đeo khẩu trang và găng tay màu trắng, Hiếu mặc quần áo mưa màu xanh lá cây, đeo balô bên trong để dao và bật lửa hình khẩu súng, đội mũ bảo hiểm, đeo khẩu trang và găng tay. Xong xuôi, Tùng chờ Hiếu đến phòng giao dịch của ngân hàng trên để cướp.

Tài liệu điều tra thể hiện, bộ đôi dựng xe máy trên vỉa hè trước cửa Phòng giao dịch rồi đi vào bên trong. Lúc này, tại tầng 1 của Phòng giao dịch có các nhân viên ngân hàng là chị H.T.H, N.X.Th và ông T.D.Đ là bảo vệ của Ngân hàng đang làm việc. Chị H và chị Th đứng ở trong quầy giao dịch, ông Đ đứng ở vị trí cửa ra vào.

Hiếu vào quầy giao dịch nói muốn rút 500 triệu đồng tiền mặt. Chị Th yêu cầu Hiếu xuất trình căn cước công dân thì Hiếu mở balo lấy ra một con dao nhọn và khẩu súng màu đen giơ về phía chị Th nói: “Cướp đây”. Sau đó, Hiếu đi vào trong quầy lấy được số tiền hơn 537 triệu đồng trên bàn và trong két chỗ chị Th ngồi rồi cho vào balo. Trong lúc Hiếu cướp tiền thì Tùng đứng gần cửa ra vào, dùng dao khống chế nhân

viên bảo vệ ở cửa.

Sau khi lấy được tiền, cả hai lên xe tẩu thoát. Đi được 20m, thì hai tên cướp bị rơi từ balo số tiền khoảng 337 triệu đồng và bật lửa hình khẩu súng màu đen xuống đường Hoàng Minh Thảo.

Trên đường trốn chạy, do lo sợ bị Công an phát hiện, Tùng chủ động dừng lại, xuống xe và bảo Hiếu đi vút hung khí gây án. Sau đó, Tùng vút găng tay, khẩu trang, mũ bảo hiểm, áo mưa và cầm tiền cướp được đón taxi đi về nhà. Còn Hiếu tiếp tục đến khu vực đề tá sông Hồng thuộc xã Hải Bối, huyện Đông Anh, Hà Nội. Đến nơi, Hiếu vứt xe máy xuống hồ nước rồi gọi taxi về nhà.

Khoảng 10 giờ cùng ngày, Hiếu và Tùng gặp nhau ở khu vực gần ngã tư Nguyễn Xiển - Nguyễn Trãi. Tại đây, Hiếu cầm 92 triệu đồng và chia cho Tùng 108 triệu đồng. Sau đó, Hiếu bị lực lượng chức năng bắt giữ tại khu vực huyện Mê Linh, Hà Nội còn Tùng bị bắt tại tập thể Thanh Xuân Bắc (quận Thanh Xuân, Hà Nội).

Kiểm tiền tiêu xài bằng giấy tờ giả

Quá trình điều tra, cơ quan công an còn xác định ngoài hành vi cướp tài sản, Nguyễn Văn Hiếu còn có hành vi làm giả giấy tờ để lừa đảo chiếm đoạt tài sản. Cụ thể, ngày 5/3/2022, thông qua mạng xã hội Facebook, Bùi Văn Hậu kết bạn với Hiếu trên nhóm “Hội những người anh em nọ nần chồng chất”.

Quá trình nói chuyện, Hiếu nói với Hậu về việc đã cầm cố giấy tờ tùy thân do nợ nần và nhờ Hậu làm giả căn cước công dân, giấy phép lái xe để thuê xe ô tô cầm cố lấy tiền tiêu. Hậu đồng ý và bảo Hiếu gửi ảnh chân dung

cho mình. Sau đó, Hậu lên mạng Internet tìm dịch vụ làm giả giấy tờ với giá 1,4 triệu đồng.

Đến ngày 6/3/2022, Hậu chuyển 400 đồng vào tài khoản của đối tượng (chưa xác định được) để đặt cọc làm giấy tờ. Đối tượng trên hẹn sáng 7/3/2022 sẽ gửi giấy tờ giả qua xe khách cho Hậu.

Sau khi nhận giấy tờ giả gồm giấy phép lái xe ô tô và căn cước công dân mang tên giả Trịnh Xuân Bảo, địa chỉ ở An Đông, An Dương, Hải Phòng với ảnh trên giấy tờ là Hiếu, Hậu và Hiếu đã gặp nhau. Cả hai lên mạng Internet tìm kiếm địa chỉ cho thuê xe ô tô. Tìm được, Hậu đưa cho Hiếu 50 triệu đồng để Hiếu đặt cọc thuê xe.

Theo cáo trạng, cả hai đã đi thuê ô tô Honda CRV và Mazda CX5 tổng trị giá 1,8 tỷ đồng bằng căn cước công dân giả. Thuê xong, Hậu liên hệ với Phạm Thế Hùng (SN 1993, ở Ngân Sơn, Bắc Kạn) – người quen qua mạng xã hội để liên hệ cầm cố 2 chiếc xe trên.

Hùng đã nói với Hậu là lên mạng Internet tìm địa chỉ làm giả giấy đăng ký xe ô tô thì cầm cố được giá hơn đồng thời đề nghị được làm cùng với Hậu. Sau đó, cả ba gặp nhau ở khu vực tòa nhà Keangnam (ở quận Nam Từ Liêm, Hà Nội). Thống nhất xong, Hậu điều khiển xe Honda CRV, Hiếu điều khiển xe Mazda CX5 lên Hà Nội gặp Hùng. Đến nơi, Hậu chờ Hùng còn Hiếu đi một xe đến khu vực huyện Đông Anh, Hà Nội. Khi Hiếu đi đến khu vực huyện Mê Linh (Hà Nội) thì bị lực lượng chức năng phát hiện, bắt giữ. Tương tự, Hậu và Hùng đi đến khu vực Đông Anh (Hà Nội) thì bị bắt.

Với hành vi nêu trên, Hiếu bị HĐXX TAND TP Hà Nội tuyên phạt 30 năm tù về tội “Cướp tài sản”, “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản” và “Làm giả con dấu, tài liệu của cơ quan, tổ chức”. Tùng bị tuyên 17 năm tù về tội “Cướp tài sản”, Hậu bị tuyên 14 năm tù về tội “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản” và “Làm giả con dấu, tài liệu của cơ quan, tổ chức”.

Liên quan tới vụ án, đối với các đối tượng làm giả giấy tờ, quá trình điều tra, cơ quan điều tra đã điều tra nhưng chưa xác định được nhân thân của các đối tượng. Do đó, Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an TP Hà Nội đã ra quyết định tách vụ án hình sự, tách hành vi làm giả con dấu, tài liệu của cơ quan, tổ chức đối với các đối tượng có hành vi liên quan, nếu đủ căn cứ sẽ điều tra, xử lý sau.

Đối với Phạm Thế Hùng, theo cơ quan chức năng, hành vi của Hùng chưa đủ yếu tố cấu thành tội “Làm giả con dấu, tài liệu của cơ quan, tổ chức”. Do đó, cơ quan chức năng chỉ xử phạt hành chính 5 triệu đồng đối với Hậu.

HỒNG MÂY

“Dù ai đi ngược về xuôi/Nhớ ngày Giỗ Tổ Hùng Vương mồng 10 tháng 3” - câu ca dao trên đã đi vào lòng mỗi người dân Việt Nam từ thế hệ này sang thế hệ khác. Theo truyền thuyết, Lạc Long Quân và Âu Cơ được xem như là thủy tổ người Việt, cha mẹ của các Vua Hùng và Lễ hội Đền Hùng trở thành ngày Giỗ Tổ của người dân Việt Nam.

Linh thiêng phần lễ, sôi nổi phần hội

Giỗ Tổ Hùng Vương từ rất lâu đã trở thành ngày lễ trọng đại của cả dân tộc Việt Nam. Dù ở đâu, người Việt Nam đều nhớ ngày Giỗ Tổ, đều hướng về vùng đất Tổ - Đền Hùng, xã Hy Cương, Lâm Thao, Phú Thọ; điem hội tụ văn hóa tâm linh của người Việt Nam, nơi tưởng nhớ, tôn vinh công lao các Vua Hùng, là biểu tượng của khối đại đoàn kết dân tộc Việt Nam.

Người Việt Nam có chung một Tổ để hướng về, có chung một miền Đất Tổ để nhớ, có chung một đền thờ Tổ để tri ân. “Cây có gốc. Nước có nguồn. Chim có tổ. Người có tông”.

Giỗ Tổ Hùng Vương - Lễ hội Đền Hùng 2023 gắn với Tuần văn hóa - Du lịch Đất Tổ diễn ra từ ngày 20 - 29/4 (tức mùng 1 - 10 tháng 3 Âm lịch) tại Khu di tích lịch sử Đền Hùng và các huyện, thị xã trong tỉnh.

Giỗ Tổ Hùng Vương - Lễ hội Đền Hùng năm 2023 thể hiện bản sắc văn hóa độc đáo vùng đất Tổ; đồng thời, tạo điều kiện cho các địa phương và nhân dân cả nước trực tiếp tổ chức các hoạt động thiết thực hướng về nguồn cội, tri ân công đức tổ tiên.

Phần lễ được tổ chức trang trọng thể, tập trung vào các hoạt động chính như Lễ Giỗ Đức Quốc Tổ Lạc Long Quân và dâng hương tưởng niệm Tổ Mẫu Âu Cơ; Lễ Giỗ Tổ Hùng Vương và dâng hoa tại Bức phù điêu “Bác Hồ nói chuyện với cán bộ, chiến sỹ Đại đoàn quân tiên phong”; Lễ dâng hương tại các di tích thờ Hùng Vương, các danh nhân, danh tướng thời Hùng Vương trên địa bàn tỉnh; Lễ dâng hương tưởng niệm các Vua Hùng của các huyện, thành phố, thị xã trong tỉnh.

Bên cạnh nghi lễ truyền thống, các hoạt động phân hội năm nay có nhiều điểm mới, gắn kết chặt chẽ với du lịch, tạo thành các chuỗi hoạt động Tuần Văn hóa - Du lịch, thể hiện bản sắc văn hóa độc đáo vùng đất Tổ.

Nổi bật là chương trình khai mạc Lễ hội Đền Hùng và Tuần Văn hóa - Du lịch Đất Tổ năm 2023 và Tuần lễ di sản văn hóa phi vật thể được UNESCO ghi danh, diễn ra vào ngày 21/4 tại

Nhớ về nguồn cội đất tổ Hùng Vương

● Rước kiệu truyền thống - nghi lễ quan trọng mỗi dịp Giỗ Tổ Hùng Vương. (Ảnh: Vũ Tuấn)

● Hội thi gói, nấu bánh chưng, giã bánh giầy được tổ chức hàng năm thể hiện lòng tri ân và niềm tự hào về truyền thống văn hoá độc đáo của dân tộc. (Ảnh: Nguyễn Liên)

Quảng trường Hùng Vương; Hội thảo quốc tế Di sản du lịch, văn hóa, di sản và sự phát triển bền vững Việt Nam; Giải bơi chải và trình diễn ván chèo đứng trên hồ Công viên Văn Lang; Giải bóng đá Cúp Hùng Vương; Giải bóng chuyền các đội mạnh toàn quốc tranh cúp Hùng Vương; Hội chợ Du lịch Tây Bắc năm 2023; Hội chợ triển lãm thương mại công thương vùng Đông Bắc - Phú Thọ năm 2023; Liên hoan Văn hóa âm thực Đất Tổ; Hội trại văn hóa và Liên hoan văn nghệ quần chúng phục vụ Giỗ Tổ Hùng Vương.

Theo Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Phú Thọ Nguyễn Đức Thủy, Ban Tổ chức Lễ Giỗ Tổ Hùng Vương và Tuần Văn hóa - Du lịch Đất Tổ năm 2023, năm nay còn diễn ra các hoạt động đặc sắc kết hợp hài hòa giữa các hoạt động văn hóa dân gian truyền thống và hiện đại có sức lan tỏa rộng rãi như: Triển lãm Di sản văn hóa, du lịch các vùng kinh đô Việt Nam; Lễ hội áo dài trẻ em Việt Nam “Hướng về nguồn cội”; trình diễn trang phục áo dài dân tộc Việt Nam; Giải đua xe đạp

phong trào các câu lạc bộ Việt Tri mở rộng; tổ chức đoàn famtrip “Hành trình du lịch sắc màu Trung du”.

Qua đó, giúp du khách được trải nghiệm nghi lễ thực hành tín ngưỡng thờ cúng Hùng Vương và các sản phẩm du lịch đặc trưng gắn với văn hóa đất Tổ. Khu di tích lịch sử Đền Hùng đã phối hợp với các đơn vị liên quan xây dựng phương án đón tiếp, các kế hoạch dự trù khi lượng khách tăng cao đột biến; triển khai quy hoạch hàng quán, kiểm soát chất lượng dịch vụ cũng như các kế hoạch bảo đảm an ninh trật tự, vệ sinh môi trường, phòng, chống cháy nổ và dịch bệnh; phương án cứu hộ, cứu nạn, ứng phó kịp thời trong mọi tình huống có thể xảy ra.

101 cách tưởng nhớ tri ân tổ tiên của dân tộc

Năm nay, Phú Thọ tiếp tục vận động, khuyến khích các gia đình trên địa bàn chuẩn bị mâm cơm đảm bảo trang nghiêm, đậm ấm để tưởng nhớ, tri ân công đức tổ tiên của dân tộc trong ngày 10/3 Âm lịch.

Nếu như các gia đình đến Đền Vua Hùng tưởng niệm thì

một số gia đình lại chọn cách... tri ân tại gia. Ấy là, họ làm mâm cơm với các món ăn cổ truyền dân tộc và đặc biệt còn gói bánh chưng, bánh dày để kính dâng lên các vua Hùng. Nhà bác Lại Thế Hùng ở phố Khâm Thiên (Hà Nội) nhớ lại những năm trước, vào ngày Giỗ Tổ gia đình chọn rộn tìm đặt mua lá rong để gói bánh chưng, lá chuối để gói bánh dày. Bởi theo bác Hùng thì đây là hai loại bánh mang hồn dân tộc. Bánh chưng, bánh dày liên quan đến truyền thuyết Lang Liêu, xảy ra vào đời Vua Hùng thứ 6. Trong đó vị Hoàng tử Lang Liêu đã được báo mộng để làm ra chiếc bánh dày hình tròn, tượng trưng cho trời, còn bánh chưng hình vuông tượng trưng cho đất, dùng để dâng cho vua cha trong ngày đầu xuân.

Gia đình quây quần vừa gói bánh chưng, bánh dày vừa được bác Hùng kể về sự tích trên như muốn nhắc nhở con cháu về truyền thống của dân tộc; Giải thích ý nghĩa của bánh chưng, bánh dày; Tầm quan trọng của cây lúa và thiên nhiên trong nền văn hoá lúa nước... Năm 2023, gia đình bác Lại Thế Hùng sẽ gói nhiều bánh chưng, bánh dày hơn, bởi con trai bác Hùng định cư tại Pháp sẽ về thăm gia đình, quê hương vào đúng dịp này.

Rủ nhau đến các nhà sách sưu tầm các truyện dân gian, truyền thuyết về thời các Vua Hùng để đọc cho con là sự lựa chọn của một số gia đình trẻ ở Hà Nội. “Con Rồng, cháu Tiên; Bánh chưng, bánh

dày; Thánh Gióng; Sơn Tinh, Thủy Tinh; Sự Tích dưa hấu; Chử Đồng Tử, Truyền thuyết “Vua Hùng trông kê ra lúa”. “Vua Hùng dạy dân cấy lúa”, “Hát Xoan”, “Bách nghệ khôi hài”... được nhiều ông bố, bà mẹ để đầu giường mỗi khi đọc truyện cho con. Chị Nguyễn Thị Trang (Cầu Giấy, Hà Nội) cho hay: “Tôi luôn muốn các con tôi hiểu rõ về ý nghĩa truyện dân gian, truyền thuyết về thời các Vua Hùng. Các truyện dân gian thời Hùng Vương luôn đề cao tinh thần nhân đạo và qua đó giúp con hiểu sâu sắc hơn lòng yêu ghét của nhân dân; tình yêu quê hương, đất nước; yêu chính nghĩa, ghét phi nghĩa; yêu điều thiện, ghét điều ác... đặt lợi ích của dân tộc, của nhân dân lên trên hết. Đó là phẩm chất, là truyền thống cao đẹp của con người Việt Nam ta trải qua mấy nghìn năm lịch sử”.

Lại có gia đình nhớ tới các Vua Hùng bằng cách bật youtube nghe các bài Hát Xoan để thưởng thức. Anh Cao Công Trí (Gia Lâm, Hà Nội) rất thích nghe Hát Xoan đặt biệt vào dịp tháng 3 âm lịch. Bởi theo anh, Hát Xoan rất có giá trị và đã tồn tại hơn 2.000 năm, là di sản văn hóa dân gian hết sức quý báu. Trên chặng đường dài đó, loại hình nghệ thuật này đã được nhiều người có vị thế và uy tín trong xã hội, nhiều văn nhân thi sĩ nâng đỡ, tạo điều kiện cho phát triển. Hát Xoan là một di sản văn hóa phi vật thể quý giá của vùng đất Tổ Hùng Vương. Hát Xoan Phú Thọ thuộc loại hình dân ca lễ nghi phong tục, là hát cửa đình, hội tụ đa yếu tố nghệ thuật như nhạc, hát, múa... Nguồn gốc của Hát Xoan gắn với những giai thoại của thời đại Vua Hùng dựng nước. Đối với anh, nghe Hát Xoan cũng là sở thích và cũng là cách để anh tưởng nhớ đến thời đại các Vua Hùng. Những năm đầu mới lập gia đình, vợ anh không thích sở thích này nhưng biết giá trị và ý nghĩa của Hát Xoan, sở thích ấy đã lan sang cả gia đình và những người trong dòng tộc.

Tín ngưỡng thờ cúng các Vua Hùng trở thành bản sắc văn hóa, đạo lý truyền thống của người Việt Nam ta. Dù làm gì, ở đâu, mỗi người con đất Việt đều hướng về cội nguồn, hướng về tổ tiên với tấm lòng thành kính, tri ân...

BẢO CHÂU

● Đoàn rước kiệu dâng lễ vật hương, hoa, bánh chưng, bánh giầy gắn liền với những truyền thuyết về vua Hùng. (Ảnh: Thống Nhất)

Sân nhà nhiều chó – nơi cứu mang chó, mèo bị bỏ rơi

Được thành lập từ năm 2021, nhóm cứu hộ Sân nhà nhiều chó (SNNC) luôn hoạt động tích cực nhằm cứu mang những thú cưng bị bỏ rơi không ai chăm sóc.

Mái ấm nhỏ dành cho chó, mèo

“Khi bắt gặp hình ảnh chó, mèo nằm trong lồng sắt, tôi thấy thật tội nghiệp”. Chính cảm xúc ấy đã khiến anh Trần Minh Quang (Thanh Xuân, Hà Nội), hơn mười năm qua, không ngại khó khăn, vất vả đã cùng với các tình nguyện viên cứu hộ hàng nghìn em thú cưng bị bỏ rơi.

Thời gian trước, anh Quang chỉ hoạt động cứu hộ trong nhóm kín. Tuy nhiên, để có thể kêu gọi được sự giúp đỡ từ cộng đồng và tuyên truyền, nâng cao ý thức của mọi người về bảo vệ động vật, nhóm cứu hộ mang tên “Sân nhà nhiều chó” đã được thành lập và đi vào hoạt động từ năm 2021. Lý giải về tên gọi của nhóm, anh Quang chia sẻ rằng đó là một phần kí ức tuổi thơ của bản thân, khi được ngồi ở sân quê nhà, xung quanh là chó, mèo, cảm giác bình yên vô cùng.

Hiện tại, fanpage trên nền tảng Facebook mang tên “Nhóm cứu hộ chó, mèo Sân nhà nhiều chó” có khoảng 33 nghìn lượt theo dõi. “Thông qua những câu chuyện cứu hộ thú cưng được đăng tải trên trang, tôi mong mọi người sẽ có trách nhiệm và yêu thương chó, mèo hơn” - anh Quang bộc bạch.

Với khoảng 300 em chó và 50 em mèo, trạm cứu hộ của nhóm là một trang trại rộng khoảng 10.000m² tại thôn Trinh Xá, xã Đỗ Động, huyện Thanh Oai, Hà Nội. Để đảm bảo an toàn, các em thú cưng được nuôi nhốt trong lồng và được đánh mã để tiện cho việc giám sát. Đặc biệt với những bé chó, mèo mới được cứu về, các em sẽ phải cách ly từ 2 - 3 tuần để theo dõi hành vi và bệnh truyền nhiễm.

Tính đến nay, nhóm đã phải di dời qua 3 địa điểm do gặp khó từ chủ thuê và tiếng ồn ảnh hưởng đến hàng xóm xung quanh. Hiện tại, trạm vẫn đang trong quá trình tu sửa và cần một nguồn kinh phí rất lớn. Mùa nóng đang đến gần, việc cấp bách nhất là mua thêm mái tôn để chống nắng cho các em động vật.

Trong suốt nhiều năm hoạt động,

● Anh Trần Minh Quang (Thanh Xuân, Hà Nội) - người sáng lập nhóm cứu hộ SNNC. (Ảnh T.H)

SNNC nhận được sự hỗ trợ của rất nhiều bạn tình nguyện viên. Tuy vậy, không phải ai cũng có thể gắn bó lâu dài với công việc này. Tính đến nay, nhóm chỉ có 11 thành viên chủ chốt. Do số lượng thú cưng nhiều mà nhân lực có hạn, mỗi thành viên trong nhóm phải phụ trách nhiều công việc cùng lúc.

Mỗi ngày, mọi người đều bắt đầu công việc từ 7h30 sáng. Từ những hoạt động cố định như dọn dẹp vệ sinh, kiểm tra sức khỏe định kỳ, chế biến thức ăn cho chó, mèo đến những công việc như cho đi dạo, tắm trị nấm... Các thành viên lúc nào cũng trong trạng thái bận rộn.

Đặc biệt, việc chăm sóc cho những người “bạn 4 chân” không hề đơn giản, đòi hỏi người chăm sóc phải vô cùng tỉ mỉ, cẩn trọng. Những chú chó, mèo khi được cứu về vốn bản tính hoang dã tự nhiên, lại thêm những tổn thương về tâm lý khiến chúng đôi lúc trở nên vô cùng hung dữ. Đã không ít lần, anh Quang và các bạn tình nguyện viên bị cào, cắn. “Có những đợt, chúng tôi phải tiêm phòng liên tục”.

Vật vả là vậy, nhưng anh Quang và mọi người vẫn cố gắng không ngừng nghỉ trong công tác cứu hộ, cứu mang những bé chó, mèo. “Nhiều lúc cảm thấy mệt đến mức chỉ muốn bỏ hết mọi thứ. Nhưng vì thương các em nên lại phải cố gắng” - anh Sự (Đắc Lắc), tình nguyện viên nhóm cứu hộ chia sẻ.

Khó khăn chồng chất

● Các em chó được nhóm cứu hộ SNNC cứu mang. (Ảnh T.H)

Hiện tại, khó khăn lớn nhất đối với nhóm cứu hộ là chi phí để duy trì các hoạt động. “Trung bình một ngày, các bạn chó, mèo tiêu thụ khoảng 70kg gạo và 35kg thịt. Ngoài ra, có một số bạn khi mới đến đây, chưa quen môi trường, sẽ phải ăn theo chế độ riêng. Thêm vào đó là chi phí thuốc men, chữa trị và các nguồn vaccine bổ sung. Chi phí lớn nhất là dành cho công tác cứu hộ chó, mèo, chi phí thú y. Bởi thường, các bạn được cứu về đều mang trong mình rất nhiều mầm bệnh hoặc dị tật tổn thương, cho nên đa số đều khá yếu ớt. Có những trường hợp nặng vẫn phải dựa vào các phòng khám thú y bên ngoài để chữa trị cho các bạn ấy”.

Để nhóm cứu hộ có thể hoạt động ổn định, nguồn chi phí dành cho nhân lực cũng vô cùng cần thiết. Đặc biệt là trong thời điểm hiện tại, khi trạm cứu hộ đang trong quá trình tu sửa. Như vậy, trung bình trong một tháng, chi phí để duy trì chăm sóc cho khoảng 400 bạn thú cưng sẽ rơi vào trên dưới hai trăm triệu.

Theo anh Quang, nguồn chi phí ấy một phần đến từ sự đóng góp, ủng hộ của những mạnh thường quân và đôi khi là các phòng khám, cơ sở sản xuất thức ăn cho động vật. Tuy nhiên, trong trường hợp cấp bách, các thành viên của nhóm sẽ là người chịu trách nhiệm về tài chính.

Những khó khăn về vật chất vẫn chưa là gì so với những rào cản, áp lực về tinh thần. Đã không ít lần, anh Quang bị buộc phải lựa chọn giữa gia đình và công việc chăm sóc chó, mèo. “Thời gian đầu, bố mẹ tôi ra sức ngăn cản, không cho tôi làm công việc này, thậm chí đòi từ mặt. Nhưng lâu dần, họ cũng quen và chấp nhận, thông cảm cho tôi”. Không chỉ anh Quang, bản thân các bạn tình nguyện viên khi tiến hành cứu hộ chó, mèo cũng luôn gặp phải những chất vấn từ phía gia đình: Vì sao tiền kiếm được lại phải chia một phần cho chó, mèo? Lí do gì phải dành thời gian ở với gia đình để đi cứu hộ chó, mèo?

Không những vậy, áp lực đối với nhóm cứu hộ còn đến từ những tranh cãi, ý kiến trái chiều xung quanh câu chuyện bảo vệ động vật của mọi người trong cộng đồng. “Với nhiều người, chó, mèo vẫn chỉ là những động vật nằm trong chuỗi thức ăn, nên việc giết và ăn thịt chó, mèo đối với họ là rất bình thường. Trong suy nghĩ của họ, các bạn

bảo vệ động vật là việc của các bạn. Điều đó gây ra những xung đột và khiến cho các thành viên căng thẳng về tâm lý, không biết có nên tiếp tục công việc cứu hộ hay không. Thậm chí có những trường hợp tiêu cực còn gọi điện và nhắn tin khủng bố tinh thần nhóm”.

Anh Quang và nhóm đôi lúc còn bị hiểu nhầm trong quá trình giải cứu chó, mèo. “Tôi nhớ mãi trường hợp một bạn chó lạc ở Thái Hà, trong quá trình giải cứu, bạn ấy chui vào bụi rậm ở vườn hoa khu phố Thái Thịnh. Xung quanh đó có rất nhiều người dân đang sinh hoạt. Khi tôi đeo găng chống cắn và chui vào giải cứu chú chó, rất đông người đứng xung quanh và bắt đầu bàn tán, cho rằng tôi là kẻ trộm. Vì vậy, khi cứu được bạn, tôi lập tức lên xe và đi luôn để tránh dị nghị”.

Đặc biệt, công việc của các thành viên trong SNNC không chỉ dừng lại ở việc tiếp nhận, cứu hộ, chữa trị cho các bạn thú cưng, mà còn là hành trình đi tìm những ngôi nhà mới cho chúng. “Các bạn chó, mèo sau khi được đưa về, chăm sóc khỏe mạnh sẽ được tìm cho một gia đình. Đó mới là ca cứu hộ thành công”.

Tuy nhiên, quy trình tìm chủ mới cho các bé diễn ra khá chậm. Một phần bởi đa số các bé chó, mèo khi được cứu về đều đã lớn, có nhận thức nên khó dạy bảo, uốn nắn, mặt khác, mọi người thường ngại những điều kiện từ phía nhóm. Khi chủ mới muốn nhận nuôi các bé thú cưng sẽ phải trải qua phỏng vấn, chứng minh được tình hình tài chính cũng như kiến thức về chăm sóc chó, mèo của bản thân. Đồng thời phải cung cấp những thông tin cá nhân về họ tên, địa chỉ và điện thoại liên lạc để thành viên trong nhóm có thể đến kiểm tra đột xuất tình hình nuôi dưỡng các bé.

Điều kiện đó gây cản trở rất lớn tới hoạt động tìm chủ mới cho các bé chó, mèo bởi không phải ai cũng sẵn sàng cung cấp thông tin riêng tư. Tuy nhiên, đối với anh Quang: “Nhóm có thể không quá khắt khe về tài chính, nhưng điều kiện để có thể giám sát được các bạn về nhà mới có an toàn hay không, hay là bị chủ bán đi hoặc tiếp tục lại trở lại vòng quay nuôi vô trách nhiệm là bắt buộc phải có. Không thể khiến các bé một lần nữa rơi vào cảnh lang thang hoặc bị đưa vào lò mổ”.

Chia sẻ về những dự định sắp tới, anh Quang cho biết nhóm sẽ hoạt động nhiều hơn trong công tác tuyên truyền bảo vệ động vật. Nhóm có thể xây dựng nơi lưu trú chung cho chó, mèo hiện tại thành một điểm tham quan cuối tuần với các hoạt động giáo dục về bảo vệ, chăm sóc vật nuôi.

Anh mong muốn được liên kết với các trường học, để các em học sinh có thể đến hoạt động ngoại khóa, tìm hiểu về các hoạt động, mô hình cứu hộ chó, mèo. Thông qua đó, giáo dục các bạn bảo vệ động vật nuôi, để các bạn có ý thức, trách nhiệm hơn khi chăm sóc thú cưng trong nhà.

Hơn 10 năm hoạt động với muôn vàn khó khăn và thử thách. Thế nhưng, anh Quang và các tình nguyện viên của SNNC vẫn miệt mài với công việc cứu hộ chó, mèo. Nếu không phải tình yêu động vật lớn lao, hẳn ít ai có thể làm được như vậy. **THU HƯƠNG**

Sách hay du lịch “thấp sáng” đam mê của du khách

Những cuốn sách hay về hành trình du lịch của các tác giả Việt Nam và quốc tế có thể khơi dậy ở người đọc một động lực “xê dịch” và sẵn sàng đón nhận khác biệt trong mỗi chuyến đi.

● Văn học du ký tại Việt Nam trở thành nguồn cảm hứng cho rất nhiều người trẻ “xách ba lô lên”.

● Cuốn sách “Trên đường” của tác giả người Mỹ Jack Kerouac đã trở thành sách “gối đầu giường” của nhiều độc giả Việt.

Hành trình qua những cuốn sách nổi tiếng

Cuốn sách “On the road” (Trên đường) của nhà văn người Mỹ Jack Kerouac là tựa sách gối đầu của không ít độc giả thích du lịch và khám phá dù đã được ra mắt vào năm 1957. Nội dung cuốn sách xoay quanh hành trình lý thú của nhà văn trẻ Sal Paradise cùng những người bạn, bắt đầu từ bang Massachusetts, họ rong ruổi trên các con đường khắp Hoa Kỳ để tìm kiếm trải nghiệm thực tế và trong tâm tưởng, đi để thực sự “được sống”.

Cũng là tác phẩm của một nhà văn người Mỹ, tiểu thuyết “Drifter” (Sáu người đi khắp thế gian) của James Albert Michener lấy bối cảnh thế giới những năm 1960 đầy hỗn loạn, bởi những bất ổn địa chính trị như cuộc chiến tranh Việt Nam, chiến tranh Trung Đông, nạn phân biệt chủng tộc, phân biệt đạo Hồi... Trong đó, 6 người trẻ tuổi, bao gồm bốn người Mỹ, một cô gái Na Uy, một cô gái Anh, với mỗi cơ duyên khác nhau đều đã “đạt” đến vùng Torremolinos của Tây Ban Nha để từ đây, họ bắt đầu cuộc phiêu lưu vòng quanh thế giới, đến Pamplona (Nam Tây Ban Nha), qua Algarve (Bồ Đào Nha), đến tận Morocco, Mozambique ở châu Phi. Tuy viết về tuổi hai mươi của thế kỷ trước nhưng tác phẩm đạt giải Pulitzer văn chương này khắc họa nhiều nét tâm lý rất gần gũi với thời hiện đại, đó là khát khao được “chừa lành” những tổn thương, tìm kiếm lý tưởng sống qua mỗi chuyến đi.

Một tác phẩm quốc tế khác

cũng gần gũi với bạn đọc Việt Nam là “Notes from a small island” (Ghi chép từ một hòn đảo nhỏ) của Bill Bryson, kể về hành trình xuyên suốt chiều dài và chiều sâu ở xứ sở sương mù. Cuốn sách này cũng chính là nguồn gốc của câu trích dẫn quen thuộc “Tôi thích cảm giác được là kẻ vô danh trong một thành phố xa lạ” với người yêu sách và đam mê “xê dịch” tại Việt Nam. Sức hút của cuốn sách còn đến từ góc nhìn tinh tế của tác giả về phong cảnh thiên nhiên và chất liệu cuộc sống để khắc họa thành công một Vương quốc Anh cổ kính đầy “chất nghệ”.

Tín đồ của du lịch chắc hẳn của sẽ biết tới cuốn sách “The kindness of strangers” (Lòng tốt của những kẻ xa lạ) - tuyển tập gồm 26 câu chuyện truyền cảm hứng đến từ chuyên trang du lịch Lonely Planet của nhiều tác giả như Jan Morris, Tim Cahill, Simon Winchester, Dave Eggers... Ý tưởng lớn của tập sách này là truyền đi thông điệp về nhân sinh, lòng tốt qua mỗi câu chuyện hành trình, khuyến khích độc giả san sẻ yêu thương và mở rộng lòng mình để kết nối với những người xa lạ tốt bụng.

Một cuốn sách du ký kỳ thú khác đối với những người đam mê bộ môn đạp xe chính là “Fifty miles wide” (Năm mươi dặm chiều rộng) của Julian Sayerer, kể về hành trình đạp xe xuyên qua Israel và Palestine của tác giả, 10 năm sau khi phá vỡ kỷ lục về đạp xe vòng quanh thế giới. Câu chuyện không chỉ là vượt qua thử thách của chính mình, Sayerer còn nhắc tới rất nhiều mối lương

duyên thú vị, từ những nghệ sĩ hip-hop ở Palestine, cộng đồng Kibbutz đến hội “tín đồ” đạp xe giống anh.

Còn đối với những người thích chạy bộ thì họ có thể đồng cảm với cuốn “The pants of perspective” (Chiếc quần của quan điểm) của tác giả Anna McNuff. Đây là chuyến phiêu lưu chạy bộ qua cung đường Te Araroa ở New Zealand dài 3.000km và đây cũng là câu chuyện về sự phá vỡ giới hạn bản thân, tìm thấy tình yêu đôi lứa, lòng yêu nước và niềm đam mê chạy bộ. Nhiều độc giả chia sẻ rằng họ thực sự cảm thấy rất muốn “xê dịch” khi quyền sách này.

Nhiều tác phẩm hay về các cuộc hành trình khám phá vùng đất, con người và nền văn hoá thế giới đã được độc giả Việt Nam yêu thích tìm đọc, bởi thông qua những câu chuyện kể lại, họ cũng có thể phần nào tưởng tượng và “du lịch” qua những trang sách. Tuy theo thị hiếu của độc giả, có người sẽ tìm đến những cuốn sách kể về những cuộc hành trình kỳ thú, vĩ đại, vượt qua tất cả sự tưởng tượng, thách thức sức bền và phá bỏ giới hạn bản thân. Mặt khác, cũng có những người tìm kiếm những chiêm nghiệm, sự chữa lành, đồng cảm qua những câu chuyện trong sách, từ đó họ không chỉ hiểu thêm về thế giới xung quanh mà còn khơi dậy nguồn cảm hứng khám phá của riêng họ khi có điều kiện.

Xu hướng văn học du lịch, du ký của Việt Nam

Niềm đam mê du lịch cũng được rất nhiều tác giả Việt Nam

ghi nhận lại qua những trang sách, nhờ đó không chỉ truyền cảm hứng du lịch mà còn giới thiệu về những cảnh quan thiên nhiên, những nét bản sắc văn hoá đặc trưng của đất nước ta tới độc giả. Đến nay, dòng sách du lịch Việt Nam trong thị trường nội địa tương đối đa dạng, từ những cuốn sách theo hướng hàn lâm, bách khoa toàn thư cho đến du ký, tiểu thuyết, truyện ngắn, tản văn,...

Đơn cử những cuốn sách nghiên cứu chuyên sâu cung cấp nhiều thông tin như “Những mảng màu du lịch Việt Nam”, “Non nước Việt Nam 63 tỉnh thành”, “Bản về văn hóa du lịch Việt Nam”, “Du lịch Việt Nam - Từ lý thuyết đến thực tiễn”, “Cảm nang du lịch văn hóa tâm linh Việt Nam”... có thể cung cấp cho độc giả những thông tin hữu ích về các điểm đến trong nước. Đặc biệt là những thông tin mà du khách quan tâm như những đường giao thông thuận tiện đi qua mỗi tỉnh, thành phố, đặc sản địa phương, các địa điểm tham quan, thời gian tổ chức các lễ hội, địa chỉ của các di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh nổi bật cũng như thông tin liên hệ các khách sạn, vướn mắc khi gặp sự cố...

So với dòng sách hàn lâm, nghiên cứu vốn kén độc giả hơn, dòng sách theo dạng du ký, tiểu thuyết có sức hút với đông đảo bạn đọc hơn, hầu hết là người trẻ tuổi. Trong những cuốn sách gây được tiếng vang sớm nhất chắc hẳn nhiều người sẽ nhớ ngay đến cuốn “Xách ba lô lên và đi” của Huyền Chip. Chỉ có lòng can đảm lấp đầy trong ba lô, Huyền Chip hăng hái lên đường ngược xuôi

châu Phi hoang dã. Cô trải qua cung đường nguy hiểm nhất, đối mặt với cô đơn, đói, khát, bệnh tật trên con đường nhưng những điều đó không hạ gục được cô gái nhỏ bé này trên con đường khám phá bản thân và vùng đất mới.

Tiếp sau đó, một tác giả khác cũng “xách ba lô lên và đi” và cho ra đời cuốn “Ta ba lô trên đất Á” chính là nữ tác giả trẻ Rosie Nguyễn. Khác với những cuốn sách đơn thuần kể lại cuộc hành trình, Rosie Nguyễn mở đầu bằng cách giải thích cho bạn đọc về “phượt”; tiếp theo là những hướng dẫn quan trọng và thực tế để “phượt”, như tìm thông tin ở đâu, lựa chọn điểm đến và hành trình như thế nào, những điều lưu ý khi đi phượt. Sau đó, tác giả mới dẫn dắt người đọc đến những câu chuyện văn hoá, lịch sử, địa lý, con người ở các quốc gia và những câu chuyện, trải nghiệm thú vị trên từng cung đường.

Mặt khác, nói về chuyến hành trình kỳ thú tại Việt Nam có thể kể tới tác phẩm “Hẹn nhau mùa tam giác mạch” của Hạnh My, ghi lại hành trình “phượt” của một cô gái trẻ trên những cung đường phía Bắc Việt Nam, tìm đến cánh đồng hoa tam giác mạch đẹp giản dị và đầy thơ mộng. Hay “Nhắm mắt đi liều” của tác giả Xu Kiên kể về hành trình du lịch xuyên Việt, qua hết 63 tỉnh thành của Việt Nam và “Đường ngược chiều - Từ bản người Dao đến học bổng Erasmus” của Châu Yến - một cô gái người dân tộc Dao Tuyên sống ở Bát Xát, Lào Cai, kể về hành trình đến trường từ lúc nhỏ đến khi nhận được học bổng sang Đức. Một cuốn sách đặc biệt khác là “Đường về nhà” của Đinh Phương Linh, kể lại hành trình của cô gái trẻ đạp xe quãng đường 3.395km từ Bắc Kinh về Hà Nội để ăn Tết, dưới cái lạnh âm độ C, dưới mưa tuyết, dưới sương mù dày đặc, trên những cung đường nội hạt, đường vành đai, đường quốc lộ, đường đồi núi cheo leo...

Đến nay, có thể liệt kê ra rất nhiều cuốn sách du ký với những cuộc hành trình, cung đường đa dạng được kể lại bởi các tác giả người Việt. Điểm đến cũng không chỉ giới hạn trong đất nước Việt Nam mà còn trên toàn thế giới. Ví như “Bụi đường tuổi trẻ” của Tâm Bùi khám phá dãy Himalaya ở Ấn Độ, rồi đến Trung Quốc, Tây Tạng... “Độc hành” của Nguyễn Hoàng Bảo khi bước lên Con đường tơ lụa từ các quốc gia Trung Đông đến Trung Á. “Đi rong trên những mùi giò” của tác giả người Mỹ gốc Việt Nguyễn Hữu Tài kể lại hành trình khám phá các quốc gia nằm trải rộng trên ba châu lục Á, Âu, Phi. “Từ rừng thẳm Amazon đến quê hương Bolero” của nhà báo Nguyễn Tập về trải nghiệm phiêu lưu, mạo hiểm đầy kịch tính tại vùng đất Nam Mỹ. Hay “Trở về nơi hoang dã” của Trang Nguyễn tới các khu bảo tồn động thực vật ở châu Phi, Lào và Việt Nam; “Chân đi không mỏi: Hành trình Đông Nam Á” của Đinh Hằng;

ĐỖ TRANG

Cần thoát khỏi định kiến với người giàu

● **Tiến sĩ Rainer Zitelmann.**

Tap chí Forbes (Mỹ) vừa công bố danh sách tỷ phú thế giới năm 2021, trong đó, Việt Nam lần đầu tiên có 6 đại diện. Điều đó đã phản ánh nền kinh tế Việt Nam ngày càng được khẳng định trên trường quốc tế. Tuy nhiên, thực tế cho thấy, hình ảnh người giàu trong xã hội hiện nay vẫn còn mang nhiều định kiến tiêu cực. Xung quanh vấn đề trên, phóng viên Báo PLVN đã có cuộc trò chuyện với triệu phú, Tiến sĩ Rainer Zitelmann, người có nhiều năm nghiên cứu sâu về định kiến xã hội.

● *Thưa ông, trong xã hội hiện nay người giàu là đối tượng thường được mọi người ngưỡng mộ, tôn vinh, tuy nhiên kèm theo đó có cả những định kiến tiêu cực, tình trạng này dường như không chỉ có ở Việt Nam, mà là thực trạng phổ biến trên thế giới?*

- Đúng vậy, là một nhà sử học và xã hội học người Đức, trong nhiều năm trở lại đây tôi nhận thấy định kiến và trong một số trường hợp là thái độ thù ghét nhắm vào người giàu ngày càng trở nên gay gắt hơn. Tại Berlin, quê hương tôi, người ta chúng kiến hình ảnh những tấm áp phích của nhóm biểu tình in hình chiếc máy chém đi kèm với dòng chữ “Phản đối một thành phố của người giàu”. Thái độ thù ghét người giàu cũng tăng nhanh tại nhiều quốc gia châu Âu khác.

Tại tất cả 11 quốc gia mà tôi

khảo sát, chúng tôi đã cho những người trả lời xem danh sách 11 đặc điểm tính cách cá tích cực và tiêu cực, rồi hỏi họ: “Theo bạn, yếu tố nào sau đây là đúng nhất với người giàu?”. Kết quả cho ra những đặc điểm tính cách tiêu cực như thực dụng, tham lam, ích kỷ, ngạo mạn, hời hợt, tàn nhẫn và lạnh lùng được khá nhiều người lựa chọn. Trong đó, người Tây Ban Nha dễ chọn những đặc điểm tiêu cực gán cho người giàu nhất, sau đó là Ý, Đức, Thụy Điển, Hàn Quốc, Mỹ,...

● *Theo ông, đâu là những nguyên nhân dẫn đến định kiến đối với người giàu trong xã hội hiện nay?*

- Có thể nói định kiến tiêu cực với người giàu được hình thành do nhiều nguyên nhân xã hội tác động. Quan điểm “tổng bằng 0” là một trong số đó. Theo đó, nhiều cá nhân trong xã

hội hiện nay vẫn giữ quan điểm cho rằng sự giàu có của một số người được tạo nên từ sự nghèo đói của người khác. Cách suy nghĩ này là sai lầm, nhưng chính niềm tin vào trò chơi có tổng bằng 0 là nguyên nhân then chốt làm nảy sinh đối kị và định kiến nhằm vào những nhóm xã hội. Bên cạnh đó, khi người giàu được cho là nguyên nhân dẫn đến nghèo đói, họ sẽ đóng vai trò như những “kẻ gánh tội”, đặc biệt là khi xảy ra khủng hoảng xã hội.

● *Đó có lẽ là những nguyên nhân cốt lõi không chỉ bây giờ mới có, vậy đâu là những yếu tố tác động mới trong bối cảnh đương đại, thưa ông?*

- Chính do truyền thông và báo chí. Những hình ảnh về người giàu qua phương tiện truyền thông đóng vai trò then chốt trong việc định hình cảm nhận của công chúng. Qua nghiên cứu khảo sát, chúng tôi phát hiện ra rằng phần lớn người giàu trong các bộ phim của Hollywood được thể hiện là những người thiếu đạo đức, trái ngược hoàn toàn với những người không phải người giàu, những người được mô tả tích cực hơn về khía cạnh đạo đức. Còn theo nghiên cứu hình ảnh người giàu trên phương tiện truyền thông Đức, thì phần lớn các bài báo về người giàu, dù trong bối cảnh tích cực, vẫn có những định kiến tiêu cực đều thể hiện rõ trong các bản tin và các bài xã luận với tỉ lệ trên 80%.

● *Chúng ta đang nói về thực trạng định kiến tiêu cực với người giàu trên thế giới nói chung, còn với Việt Nam thì sao thưa ông? Tôi được biết trong các quốc gia ông khảo sát có cả đất nước chúng tôi?*

- Để phục vụ cho mục đích đo lường, chúng tôi tính toán tỉ lệ trung bình giữa đặc điểm tích cực và tiêu cực dựa trên Hệ số Đặc điểm tính cách (PTC). Kết quả cho thấy, Việt Nam là quốc gia có hệ số PTC thấp nhất trong các nước mà chúng tôi đã khảo sát, nghĩa là người Việt Nam có quan điểm vô cùng tích cực về những đặc điểm tính cách của người giàu.

Tôi không bất ngờ, vì chúng tôi đã khảo sát và kết quả cho ra là 76% người Việt Nam muốn trở nên giàu có, cao hơn rất nhiều so với mức trung bình 28% tại châu Âu và châu Mỹ. Điều đó chứng tỏ người Việt Nam coi người giàu có là hình mẫu mà họ muốn hướng tới trong xã hội, cũng có nghĩa là họ quan niệm việc trở nên giàu có là một bước tiến thành công. Đúng vậy, người Việt khao khát thành công và điều đó phần nào lý giải cho động lực phát triển kinh tế mạnh mẽ tại đây. Thái độ tích cực với người giàu chính là một tiền đề quan trọng cho khả năng dịch chuyển về kinh tế tại Việt Nam kể từ khi tiến hành công cuộc đổi mới vào năm 1986. Đó là một tín hiệu rất tốt, bởi khi con người có cơ hội để làm giàu, chúng ta sẽ tạo ra nhiều của cải vật chất, nhiều việc làm cho người lao động,

góp phần thúc đẩy nền kinh tế quốc gia.

● *Vậy theo ông, đâu là giải pháp để phá vỡ những “rào cản” định kiến với người giàu, tạo nên sự hài hòa, đoàn kết trong cộng đồng, xã hội?*

- Trước hết, để thoát khỏi định kiến thì những cá nhân có định kiến tiêu cực cần phải nhìn nhận lại quan điểm về giàu nghèo, lựa chọn một cách nhìn đúng đắn, lành mạnh. Bên cạnh đó, báo chí truyền thông cần đưa thông tin một cách khách quan, chân thực, tránh đưa những phán xét mang định kiến cá nhân. Cuối cùng, người giàu cũng là đối tượng cần phải có trách nhiệm. Thực tế cho thấy, phần lớn cộng đồng có thái độ tiêu cực với những người giàu là bởi vì một bộ phận người giàu luôn giữ thái độ im lặng, tách biệt với xã hội. Kể cả khi có xảy ra trường hợp hiểu nhầm, họ cũng không lên tiếng giải thích.

Nếu bây giờ, những người giàu cởi mở hơn, sẵn sàng chia sẻ nhiều hơn, ví dụ như họ có thể đến đến các trường học chia sẻ với các em học sinh, sinh viên hàng tuần chẳng hạn, thì định kiến của xã hội đối với nhóm người giàu cũng sẽ giảm bớt đi rất nhiều. Định kiến sẽ biến mất khi những người giàu không im lặng nữa, mà đứng dậy và truyền cảm hứng, chắc chắn là vậy!

● *Trân trọng cảm ơn ông!*

TRẦN ĐỨC ANH
(thực hiện)

● **Tác giả và Tiến sĩ Rainer Zitelmann.**

Tiến sĩ Rainer Zitelmann là một chuyên gia lịch sử và xã hội học đồng thời là một doanh nhân, một triệu phú tự thân người Đức. Ông bắt đầu sự nghiệp tại Viện nghiên cứu khoa học xã hội trung tâm, sau đó là Tổng Biên tập của Ullstein-Propyläen, nhà xuất bản lớn thứ ba nước Đức. Ông hiện là tác giả của 25 cuốn sách được dịch và xuất bản trên nhiều quốc gia. Trong đó có nhiều tác phẩm được dịch ra tiếng Việt như: “Người giàu theo quan điểm công chúng”, “Độc vị tâm lý hành vi của giới giàu và siêu giàu”, “Quái kiệt làm điều khác biệt”...